

పాతాళదుర్గం

కుంతలదేశపు మంత్రి కొడుకైన శశికాంతు డనేవా డొకనాడు, భద్రుడూ, జయంతు డనే మిత్రు లిద్దరిని వెంటబెట్టుకుని, వేటకై అరణ్యానికి వెళ్ళాడు. అరణ్యంలో లేళ్ళూ, దుప్పలూ, అడవిపందులూ నమ్మద్దిగా వున్నవి. కాని, శశికాంతుడూ, అతడి మిత్రులూ వాటిని వేటాడక, ఎక్కడైనా సంహం కనబడుతుందేమో అని వెతుక్కుంటూ అరణ్యంలో చాలా దూరం వెళ్ళారు. మిట్టమధ్యాహ్నం వేళకు వాళ్ళ శ్రమ ఫలించింది. వాళ్ళొక కొండవాగు వెంట వెళుతూండగా, వాగు అవతలి ఒడ్డున సంహం ఒకటి నిలబడి ఉండటం శశికాంతుడి కంటబడింది. సంహం అప్పుడే

వాగులో నీరు తాగి, తిరిగి అరణ్యంలో ప్రవేశించేందుకు బయలుదేరింది.

శశికాంతు డా సంహాన్ని తన మిత్రులకు చూపుతూ, "మనం గుర్రాలను ఇక్కడే వదిలి నిశ్శబ్దంగా వాగు దాటి, సంహాన్ని అన్ని వైపుల నుంచి చుట్టుముట్టుదాం. మన బాణాల్లో ఏదో ఒకదానికి అది గురి కాక పోదు," అన్నాడు.

గుర్రం దిగి వాగు కేసి బయలుదేరిన శశికాంతుణ్ణి, జయంతుడు భుజం పట్టుకుని అవి, "శశికాంతా, కొందరపడకు. ఆ వాగు అవతల వున్న అరణ్యభాగం కదంబరాజ్యం లోనిది. ఆ రాజుకూ మనకూ మధ్య పచ్చి గడ్డి వేస్తే భగ్గు మంటున్నది కదా! మనం

‘చందమామ’

వాళ్ళ రాజ్యసరిహద్దులు దాటటం ప్రమాద కారణం కావచ్చు,” అన్నాడు.

వేట తమకంలో వున్న శశికాంతుడు తన మిత్రుడి సలహా విని, అవహేళనగా నవ్వి, “నే నసలే పిరికివాణ్ణి, మరి అంతగా పిరికి మందు పోయకు! మనం, కదంబరాజ్యాన్ని జయించేందుకు జైత్రయాత్ర మీద ఆ రాజ్యంలో ప్రవేశించటం లేదు, క్రూర మృగాన్ని వేటాడేందుకు పోతున్నాం. ఆ పని ముగియగానే, తిరిగి మన రాజ్యం ప్రవేశిస్తాం,” అన్నాడు.

“శశికాంతా, బాగా చెప్పావు. సింహం మనపాల బడితే, మాంసాన్ని కదంబ

రాజుకూ, చర్మాన్ని ఆయన ఏకైక పుత్రిక కాంతిసేనకూ బహుమానంగా పంపుదాం,” అన్నాడు భద్రుడు.

ఈ మాటలకు శశికాంతుడు పెద్దగా నవ్వాడు. సింహం తల తిప్పి, తన కేసి వస్తున్న వేటగాళ్ళను చూస్తూనే, మెల్లగా గర్జించి తోక అడిస్తూ ముందుకు రెండడుగులు వేసింది. అదే సమయంలో శశికాంతుడు సింహం కంఠానికి బాణం గురిచేసి వదిలాడు. బాణం రివ్వమంటూ పోయి సింహాన్ని తాకింది. ఆ దెబ్బ తింటూనే సింహం మహోద్భ్రుతంగా గర్జిస్తూ వాగు కేసి ఛెంగున దూకింది.

శశికాంతుడూ అతడి మిత్రులూ చప్పున విడిపోయి, మోకాళ్ళ లోతున వున్న వాగును తృటికాలంలో దాటి, సింహం మీద మూడు వైపుల నుంచి బాణాలు వదిలారు. ఈ సారి బాణాల్లో ఒకటి సింహం డొక్కలో బలంగా నాటుకున్నది. అది గర్జిస్తూ తన మీదికి వస్తున్న ముగ్గురి లోనూ అందుబాటులో వున్న శశికాంతుడి మీదికి కుప్పించి దూకింది. శశికాంతుడు ఇక విల్లంబులతో పని కాదని కత్తి దూశాడు. అంతలో చెట్ల చాటున కలకలం బయలుదేరింది. మరుక్షణం ఒక ఈటె దూసు

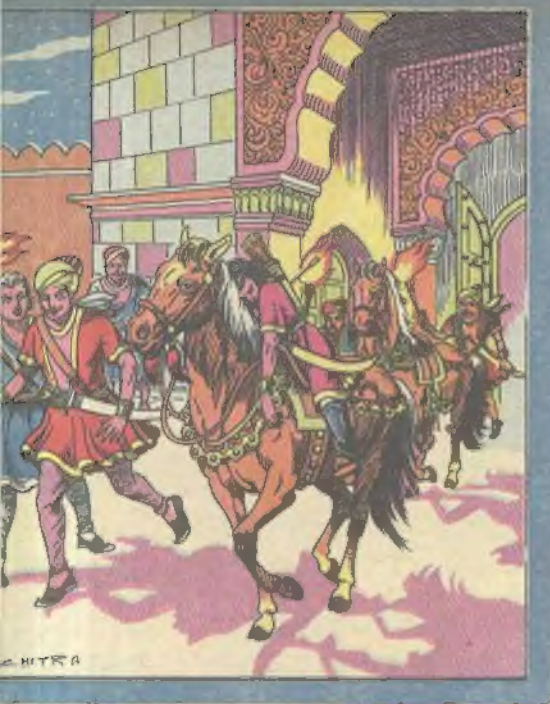
కుంటూ వచ్చి, సింహం తలను బలంగా తాకింది. శశికాంతుడూ, అతడి మిత్రులూ కలకలం వచ్చిన వైపుకు చూసేంతలో, "సరి హద్దులు దాటిన శత్రువులను చంపండి!" అన్న కేక, ఆ వెంటనే రివ్వరివ్వ మంటూ బాణాలూ వచ్చి వారి మీద పడినై.

శశికాంతుడు బాగా గాయపడి నేల కొరుగుతూ, "భద్రా, జయంతా, మీరు త్వరగా పారిపొండి. పొంచివుండి కపట యుద్ధం చేసే శత్రువులతో పోరి లాభం లేదు," అంటూ కేక పెట్టాడు.

ఆ సరికే జయంతుడు అయ్యువు పట్టున బాణం దెబ్బ తిని కింద పడిపోయాడు.

భద్రుడు పారిపోయేందుకు వెనుదిరిగేంతలో అతడి వీపున ఒక శత్రుబాణం వచ్చి తగిలింది. కాని, అత దా బాధను లెక్కచేయకుండా, అతి వేగంగా పరిగెత్తి, వాగు దాటి చెట్ల కింద వున్న గుర్రాలను చేరుకుని, అతి కష్టం మీద గుర్రం ఎక్కాడు. గుర్రం వెనుదిరిగి పరిగెత్త సాగింది. దానితో బాటు మిగిలిన రెండు గుర్రాలూ బయలుదేరినై. వాగు వైపు నుంచి కొందరు శత్రుసైనికులు పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చి, భద్రుడి శేని బాణాలు వదలసాగారు. "వాణ్ణి ప్రాణాలతో పోనీకండి. ఇక్కడ గాయపడి ప్రాణాలు విడుస్తున్నవాడు కుంతలదేశ

మంత్రి కొడుకులా వున్నాడు," అంటూ వాళ్ళకు వెనక నుంచి హెచ్చరికలు విసబడుతున్నవి.

భద్రుడు యివేమి వినే స్థితిలో లేడు. అతను గుర్రం జూలు పట్టుకుని, దాని మెడమీదికి ఒరిగిపోయాడు. తనకు తెలిసిన దారి గనక గుర్రం, అతణ్ణి సూటిగా రాజధాని నగరం కేసి తీసుకుపో సాగింది.

ఇక్కడ కొండవాగు వద్ద గాయపడిన శశికాంత జయంతుల చుట్టూ చాలామంది ఆయుధపాణులు చేరారు. సింహం అప్పటికే ప్రాణాలు విడిచింది. భద్రుణ్ణి చంప జూచిన శత్రుసైనికులు ఆరణ్యంలో కొంత

దూరం గుర్రం వెనకగా పరిగెత్తి, అది కనబడకుండా పోవటంతో, తిరిగివచ్చారు. వాళ్ళకు కళ్ళెపు తాడు చెట్టు మోడుకు తగులుకు పోవటం వల్ల పారిపో లేకపోయిన శశికాంతుడి గుర్రం మాత్రం దొరికింది.

"మహారాజా! క్షమించండి. ఆ గాయపడిన శత్రువుతో గుర్రాలు రెండూ మహారణ్యంలో కనబడకుండా పోయినై. ఎంతో శ్రమపడి దీన్ని పట్టుకో గలిగాం. ఇది పంచకళ్యాణిలా వున్నది. విలువైన జీనూ అవీ చూస్తుంటే, యిది కుంతల దేశపు మంత్రి కొడుకుదని మా కనుమానం కలుగుతున్నది," అన్నారు సైనికులు, గుర్రాన్ని తమ ఏలిక ముందుకు నడిపించుకు పోయి.

కదంబరాజు ఉగ్రసేనుడు నివ్వులు చెరిగే కళ్ళతో ఆ సైనికుల నే క్షణం చూసి, పక్కన చేతులు కట్టుకు నిలబడి వున్న సేనానాయకుడి కేసి తలతిప్పి, "సేనానీ, గాయపడిన శత్రువును కూడా చేజిక్కించుకోలేని అర్హకు లన్నమాట, మన సైనికులు! వీళ్ళ ధైర్యసాహసాలను నమ్ముకునేనా, మనం కుంతలరాజుతో వైరం పెట్టుకున్నది?" అన్నాడు ఈసడింపుగా.

సేనానాయకుడు ఏదో చెప్పబోయి, రాజు ముఖం మీది ఉగ్రత్వం చూసి,

"మహారాజా!" అంటూ నీళ్ళు నమల సాగాడు. ఉగ్రసేనుడు శశికాంతుణ్ణి సమీపించి, నిశ్చలంగా పడివున్న అతణ్ణి ఎదమకాలితో అటూ యిటూ కదిలించి చూసి, "వీడు మంత్రికొడుకే, అనుమానం లేదు. ఇంకొంచం ప్రాణం వున్నట్టు కనబడుతున్నది. వీణ్ణి ఎత్తుకుపోయి, ఆ కొండగుహల్లో ఎక్కడనైనా పొరవేసి రండి, అయిపూ అజా దొర కుండా ఏ సింహమో తిని జీర్ణించుకుంటుంది. సరే, ఆ రెండోవాడి మాటేమిట?" అన్నాడు.

ఇద్దరు సైనికులు జయంతుణ్ణి కదిలించి చూసి, "వీడి ప్రాణం ఎప్పుడో గాల్లో కలిసింది మహారాజా!" అన్నారు.

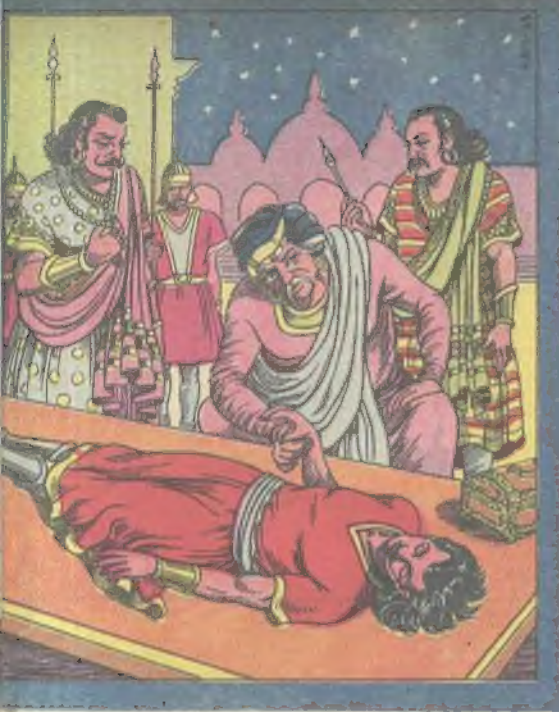
"అయితే, వాణ్ణి ఆ కొండగుహ లోనే పొరవెయ్యండి," అంటూ ఉగ్రసేనుడు సేనాని కేసి తిరిగి, "సేనానీ! ఇవ్వాలి మనం వేటకు బయలుదేరిన వేళ మంచిది కాదు. నేను బాణం గురిచూసి వదిలేటప్పుడు నీళ్ళు మామూలు కుంతలరాజ్య సైనికు లనుకున్నాను తప్ప, సాక్షాత్తూ ఆ దేశపు మంత్రికొడుకూ, వాడి స్నేహితులూ అయి ఉంటారని అనుమానించ లేదు. ఆ రాజు మనకన్న ఎన్నో రెట్లు బలవంతుడు, మంత్రి బుద్ధిచాతుర్యం మనం

ఎరిగినదే! మనం నగరానికి వెంటనే తిరిగి వెళ్ళి, మన సరిహద్దు సైనికుల వల్ల పొరపాటు జరిగిపోయిందని కుంతలరాజు నమ్మే విధంగా, ఏదైనా మంచి పథకం ఆలోచించాలి," అన్నాడు.

"అవును మహారాజా, అవును. అందుకు మన మహామంత్రులు సర్వసమర్థులు," అన్నాడు సేనానాయకుడు.

ఉగ్రసేనుడు మారు మాటాడకుండా గుర్రానెక్కి బయలుదేరాడు. అతడికి వెనకగా సేనాని కదిలాడు. సైనికుల్లో ఒక పదిమంది వెనక నిలబడిపోయి శశికాంతుణ్ణి, జయంతుణ్ణి చాపచుట్టల లాగా భుజాల

మీద వేసుకుని పరిహాసంగా, “ఓహోం, ఓహోం బీ,” అంటూ కొండగుహల కేసి పరిగెత్తారు.

గాయపడిన భద్రుణ్ణి మోసుకుంటూ బయలుదేరిన గుర్రం, నగర ద్వారాలు మూసే వేళకు అక్కడికి చేరింది. మంత్రి కుమారుడి కోసం ఎదురు చూస్తున్న ద్వార రక్షకులు, అతడి మిత్రుడైన భద్రుణ్ణి ఆ స్థితిలో చూసి, గాభరా పడిపోయారు. భద్రుడు బతికి వున్నాడో లేదో కూడా పరీక్షించి చూసేందుకు వాళ్ళు భయపడ్డారు. జయంతు డెక్కి వెళ్ళిన గుర్రం భద్రుడి గుర్రం వెంట వున్నది.

ద్వారరక్షకులు భద్రు డున్న గుర్రం వెంట కాగడాలు తీసుకుని రాజనగరు కేసి బయలుదేరారు. వెన్నులో బాణం గుచ్చుకుని వున్న మనిషిని రాజవీధి వెంట మోసుకుపోయే గుర్రాన్నీ, దాని వెనకగా కాగడాలు పట్టి నడుస్తున్న భటులనూ చూసి, యీ వింత ఏమిటా అని పౌరులు గుంపులు గుంపులుగా పోగయారు.

గుర్రం నేరుగా రాజప్రాసాద అవరణ ప్రవేశించి, గుర్రపుసాల వద్దకు వెళ్ళి నిలబడింది. ఈ లోపుగా, వార్త తెలియటంతో, రాజు శతభానుడూ, మంత్రి గంగాధరుడూ అక్కడికి వచ్చారు. భద్రుణ్ణి నొకర్లు జాగ్రత్తగా గుర్రం మీంచి దింపారు. అస్థాన వైద్యుడు అతన్ని పరీక్షించి చూసి, వీపులో గుచ్చుకుని వున్న బాణాన్ని నేర్పుగా లాగాడు. ఆ సమయంలో భద్రుడిలో కొంచెం చలనం కనిపించింది. వైద్యుడు అతడి నాడి పరీక్షించి, “మహారాజా! నాశక్తి కొలదీ ప్రయత్నిస్తాను. దైవసహాయం కూడా వుంటే, భద్రుడు జీవించే అవకాశం వున్నది,” అన్నాడు.

భద్రుణ్ణి ఒక మంచం మీద పడుకోబెట్టి నొకర్లు అతణ్ణి భవనం లోకి తీసుకు పోయారు. అంతవరకూ భద్రుడికి తగిలిన

బాణాన్ని పరీక్షించి చూస్తున్న మంత్రి, సేవకుణ్ణొకణ్ణు పిలిచి, బాణాన్ని అతని చేతికిస్తూ, "దీన్ని బాగా కడిగి శుభ్రపరిచి తీసుకురా," అని ఆజ్ఞాపించాడు.

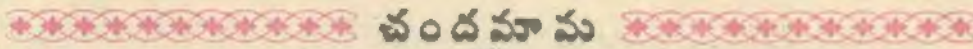
"శశికాంతుడూ, జయంతుడూ ఏమై సట్టు? మహామంత్రి, మన రాజ్యం లోనే మనకు ఇంత ప్రబలులైన శత్రువు లున్నారని, నే నెన్నడూ అనుమానించలేదు," అన్నాడు రాజు శతభానుడు.

"మహారాజా! ఈ దురాగతం మన రాజ్యంలో జరిగింది కాదని నాకు తోస్తున్నది. భద్రుడు బతికి బయట పడితే, అరణ్యంలో జరిగిం దేమిటో మనకు పూర్తిగా తెలిసి పోతుంది. శశికాంతుడూ, జయంతుడూ తిరిగి వస్తారన్న సమ్మతం నాక్కలగటం లేదు. భద్రుణ్ణి గాయపరిచిన బాణం మీద ముద్రితమైన చిహ్నాలు చూస్తాంటే....." అంటూ మంత్రి గంగాధరుడు ఉత్తరీయంతో కళ్ళు తుడుచుకున్నాడు. శతభానుడి మనస్సు కలవరపడింది. మంత్రికి శశికాంతుడు ఏకైక పుత్రుడు. ఓదార్పు మాటలు ఎన్ని చెప్పి మాత్రం ప్రయోజన మేమిటి? మంత్రి జచ్చిన బాణాన్ని రక్తం లేకుండా శుభ్రంగా కడిగి, గుడ్డతో తుడిచి, సేవకుడు దాన్ని తెచ్చి ఆయన కిచ్చాడు. గంగాధరుడు

బాణాన్ని ఒక కాగడా వెలుగులో బాగా పరీక్షించి చూసి, నివ్వెరపోతూ, దాన్ని శతభానుడి కిచ్చి, "మహారాజా! ఆ బాణం విడిచినవాడు కదంబరాజు ఉగ్రసేనుడు. దాని అలుగు మీద అతడి రాబచిహ్నమైన ఎలుగుబంటి తల వున్నది," అన్నాడు.

శతభానుడు బాణాన్ని పరీక్షించి చూసి, "మహామంత్రి! దీని ఆర్థం ఏమిటి? ఉగ్రసేనుడు యుద్ధప్రకటన లేకుండానే మన మీదికి దండెత్తి వస్తున్నాడా? మన వేగులవాళ్ళు ఏం చేస్తున్నారు? సరిహద్దు కాపలావాళ్ళు మాటేమిటి?" అన్నాడు కోపంగా.

"మహారాజా, ఉగ్రసేనుడికి మన మీద బహిరంగంగా దండయాత్ర చేసే శక్తి సామర్థ్యాలు లేవు. అయినా మన జాగ్రత్తలో మనం ఉండటం మంచిది. సేనానికి చెప్పి, సైనిక సమీకరణా, రక్షణ ఏర్పాట్లా చేయించండి," అన్నాడు గంగాధరుడు.

శతభానుడు సేవకుణ్ణికణ్ణి పిలిచి, సేనా నాయకుణ్ణి పిలుచుకు రమ్మని ఆజ్ఞాపించి, భవనం కేసి బయలుదేరేంతలో, సైనికు డొకడు రొప్పుతూ రొస్తూ రాజు దగ్గిరికి వచ్చి, "మహారాజా! కదంబరాజు పంపగా వచ్చిన దూతలు సగరద్వారాల వద్ద వున్నారు. వాళ్ళను మీ దగ్గిరకు తెమ్మని సెలవా?" అని అడిగాడు.

"ఉగ్రసేనుడు మన వద్దకు దూతలను పంపటమా?" అంటూ శతభానుడు అశ్చర్యపోయాడు.

"దూత లెంతమంది? దర్పంగా కనిపిస్తు న్నారా?" అని ప్రశ్నించాడు గంగాధరుడు.

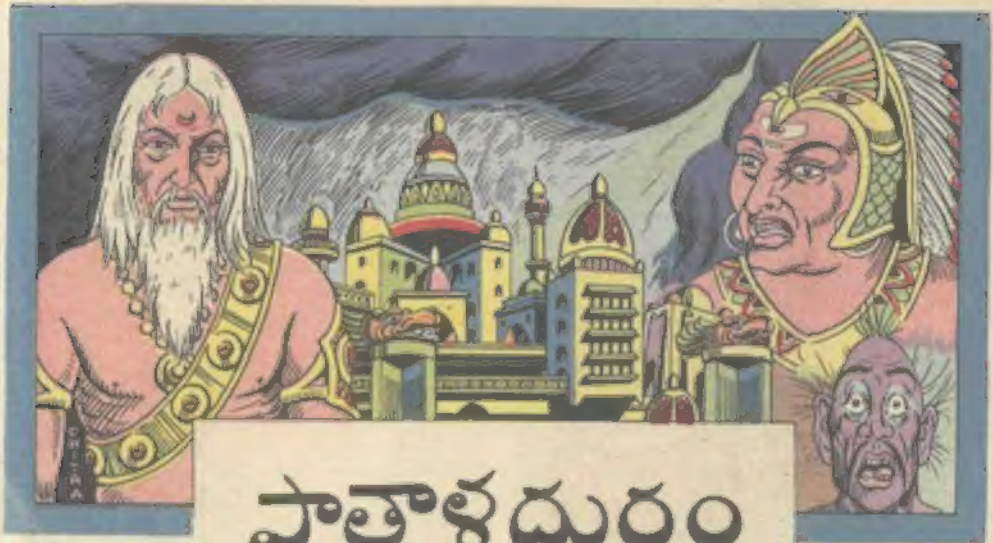
"అలాంటి దేమీ లేదు, ప్రభూ. వచ్చిన వాళ్ళంతా కలిసి అరుగురు. వాళ్ళల్లో ఇద్దరు పెడరెక్కలు విరిచి కట్టబడి వున్నారు. అందరూ ప్రాణాలరచేత పెట్టు కుని వున్న వాళ్ళలా కనిపిస్తున్నారు," అన్నాడు సైనికుడు.

"దీని వెనక ఏదైనా కుటల రాజనీతి లేదు గదా, మహామంత్రి? అరణ్యంలో ఏదో ఘోరం జరిగిపోయినట్టు నా కను మానం కలుగుతున్నది," అన్నాడు శత భానుడు తల వంగిస్తూ.

"ఉగ్రసేనుడు అందులో సమర్థుడే. ఏమైనా, ఈ దూతల ద్వారా అతడు పంపిన రాయబార మేమిటో తెలుసుకోవటం అవ సరం గదా. దూతల వెంట పెడరెక్కలు విరిచి కట్టబడిన బందీ లేమిటి?" అంటూ గంగాధరుడు కొంచెం అగి సైనికుడితో, "వాళ్ళను సభామందిరానికి తీసుకురా," అని ఆజ్ఞాపించాడు. —(ఇంకావుంది)

పాతాళదుర్గం

2

[కుంతలదేవ మంత్రికొడుకైన శశికాంతు డనేవాడు, ఇద్దరు మిత్రులతో వెలుకై అరణ్యానికి వెళ్ళి, శత్రుబాణం వల్ల గాయపడ్డాడు. భద్రు డనేవాడు పారిపోయి, రాజధానినగరం చేరాడు. కుంతలరాజు, మంత్రి అరణ్యంలో ఏం జరిగివుంటుందా అని చర్చిస్తుండగా, సైనికుడొకడు వచ్చి కదంబరాజు దూతలను పంపినట్లు వాళ్ళకు చెప్పాడు. తరువాత—]

కదంబ రాజైన ఉగ్రసేనుడి దూతలు నలుగురు, ఇద్దరు ఖైదీలతో సభామందిరానికి వచ్చారు. శతభానుడు సింహాసనం మీద ఆసీనుడయివున్నాడు. గంగాధరుడు దూతల వెంట వున్న ఖైదీల చేతికట్లు విప్పవలసిందిగా సేవకులను ఆజ్ఞాపించాడు.

రాజసేవకులు ఖైదీల కట్లు విప్పబోయేంతలో ఉగ్రసేనుడి దూతల్లో ఒకడు ముందుకు వచ్చి, గంగాధరుడికి తల వంచి

నమస్కరిస్తూ, "మహామంత్రులు నన్ను క్షమించాలి. విశ్వీధ్వరూ పరమ క్రూరులు, అతి సాహసులు," అంటూ ఖైదీలను సమీపించి, తన చేతికర్రతో ఒకణ్ణి పొడుస్తూ, "వీడు ధూమకుడు, విత్తహంతకుడు, యీ రెండవవాడు సోమకుడు; భ్రాతృ హంతకుడు," అన్నాడు.

"ఈ హంతకుల్ని మా వద్దకు పంపడంలో, మీ మహారాజుగారి అభిప్రాయ

మేమిటి?" అని ప్రశ్నించాడు మంత్రి గంగాధరుడు.

ఆ ప్రశ్న వింటూనే తతిమ్మా ముగ్గురు దూతలూ ముందుకు వచ్చారు. అందరూ ఒకేసారి మాట్లాడటోయిన వాళ్ళల్లా, మొదటి దూత సాంజ్జు చేయగానే అగిపోయారు. అప్పుడు మొదట మాట్లాడిన దూత, శత భానుడి కేసి తల ఎత్తి చూసి, తరవాత మంత్రికి, రాజుకూ వినబడేంత పెద్ద గొంతుతో, "మహారాజులూ, మహామాత్యులకు, మా ప్రభువులు ఉగ్రసేన మహారాజులుంగారు గౌరవపూర్వకంగా నమస్కారాలు చేసి, దుఃఖకరమైన వార్త ఒకటి

యిలా విన్నవిస్తున్నారు : కదంబరాజ్యంలో ఏ కారణం వల్లనో ప్రవేశించిన కుంతలదేశ మహామంత్రిుల పుత్రుడూ, వారి ఆనుచరు లిద్దరూ, ఖైదు నుంచి పారిపోయిన ధూమ కుడూ, సోమకుడూ అనే హంతకుల వల్ల గొప్ప యిక్కట్ల పాలయ్యారు. ఆ ముగ్గుర్ని యీ హంతకులు చంపి, వారి నగలూ గుర్రాలూ దొంగలించ బోయేంతలో, ఒక సంహలమంద అక్కడికి వచ్చి పడింది. ఈ హంతకులు ఆ ప్రదేశం నుంచి పారి పోతూ కావలాసైనికులకు దొరికారు. మహా మంత్రిుల పుత్ర మిత్రుల శవాల కోసం, సైనికులు కొండప్రాంత మంతా గాలిస్తున్నారు. దొరికితే, అ నంగతి వెంటనే తెలియ బరచ బడుతుంది," అని చెప్పాడు.

"మీ మహారాజుగారు యిదంతా నేటి మాటగా చెప్పమన్నారా? లిఖిత పత్రం ఏమీలేదా?" అన్నాడు గంగాధరుడు.

"మహారాజుగారు యీ దారుణ విషయం రాయ ప్రయత్నించారు గాని, హరికి చేయి అడలేదు. ఆ కారణంగా, వారు రాయ దలచుకున్న విషయం నాకు చెప్పి తమకు తెలియ బరచమన్నారు," అన్నాడు దూత.

అంతవరకూ కదంబరాజు దూత చెప్ప తున్నదంతా శ్రద్ధగా అలకించిన శతభానుడు

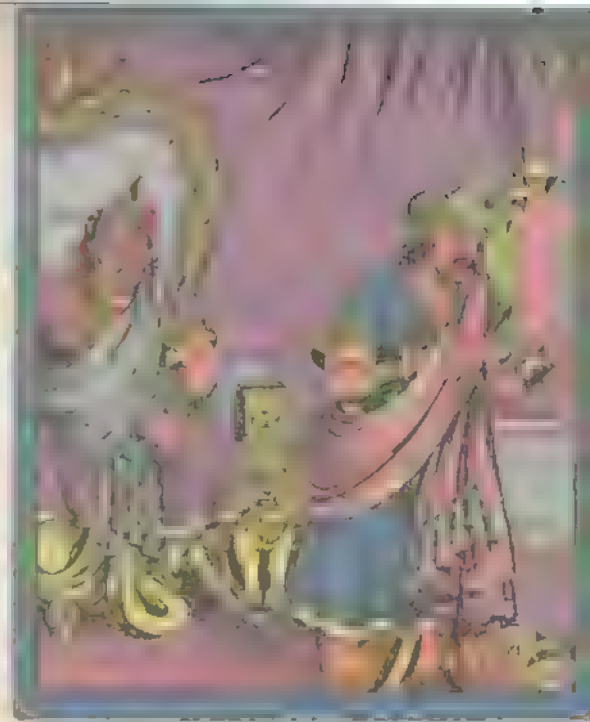
***** చందమామ *****

నింహననం మిదినుంది లేదు, "సరే, ఒక
మీరు వెళ్ళిపోవచ్చు. ఈ హంతకుర్ని నిచా
వంది తగినాక మేమే విధిస్తాం," అన్నాడు.

అ మాటలు వింటూనే ఉగ్రసేనుడి మాతలు కలవరపడిపోయి, ఒకళ్ళ ముఖాల నేనె ఒకరు చూడకున్నారు. ఈసారి మాతల్లో మరొకడు ముందుకు వచ్చి, "మహారాజా! క్షమించాలి. పితృ భ్రాతృ హంతకులైన పితృధ్వంశి లోగడె యాపక్షపాతాగార క్ష విధించబడింది. వీళ్ళు కైదు నుంచి పారిపోయి, తిరిగి యాకాత్ర హత్యలకు ఒడిగట్టారు. మా మహారాజాగారి అష్ట పీఠింటికి, యీ హంతకు లిద్దర్నీ, కదంబ కుంతలచోళుల సరిహద్దు మీదవున్న మహా వృక్షానికి దేనినైనా వేలాదకట్టి ఉరిపీచు మనె. ఆ కార్యం మేము తిరిగిచెళ్ళుటవ్వదు పూరిచేసాం, యిక నెలవు!" అన్నారు.

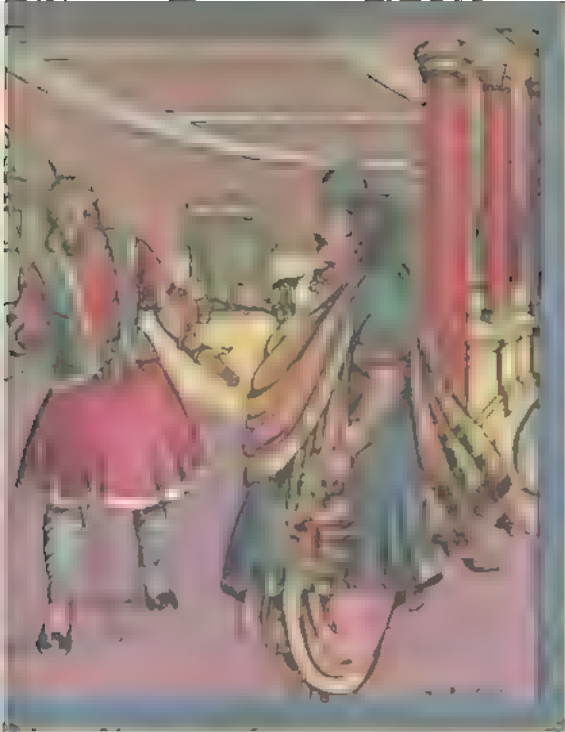
ఉగ్రసేనుడి మాతలు వలుగునూ,
త్వది రిద్దర్నీ సమీపించి, వాళ్ళను చేరి
కరలతో పొదిచి వెనక్కు తిప్పచేయారు.
త్వద్దీ మామకుడనే వారు రోషంగా కళ్ళెర
చేసి, "ఓ, దుర్మార్గులారా!" అంటూ
యూసడించారు. సామకుడు కరలెట్టు తిని
ఉరికలేడు, పరికలేడు. అతడి ముఖం
మీద ఎలాంటి బాధా ప్రయటంకాలేదు.

దూకల్లో ఒకడు వాళ్ళిద్దరికి చేరువగా వెళ్ళి,
"బాగత్త! మీ పెళ్ళాంబిడ్డల మాట మరిచి
పొకండి!" అన్నాడు పళ్ళు కొరుకుతూ.

చూతచు కైచిరితో సభామందిరం నుంచి బయటికి వెళ్ళిపోయారు. రాజు శతభానుడు వాళ్ళు పోయిన ద్వారం కేసి పాలోచనగా చూస్తూ, "అమాత్యా! హంతకుడు ఉగ్ర సేనుడే నన్ను ఆనుమానం నాకు దృఢ పరులొచ్చింది. ఏమిటి, ఆతడి యీ కవట నాటకమంతా!" అన్నాడు.

" ఈ కపట నాటకం చాటున, మహా భయంకరమైన కుట్ర ఏదో పున్నదన్న అనుమానం నాకు కలుగుతున్నది, మహారాజా!

అంతే కాదు, శశికాంతుడు నవ్వడే అపి కూడా నేను భావిస్తున్నాను," అన్నాడు మంత్రి గంగాధరుడు.

"శశికాంతుడు క్షేమంగా తిరిగి రావాలని నేను కోరుకుంటున్నాను. ఉగ్రసేనుడికి, మన భద్రుడు గాయపడి సగరం చేరినట్టు తెలియదులావుంది. అతడి దూతల మాటల వల్ల మనవాళ్ళు ముగ్ధులూ అరణ్యంలో మరణించారని వాళ్ళు అభిప్రాయపడు తున్నట్టు కనబడుతున్నది," అన్నాడు శతభానుడు.

"అతడి దూతలు మన సగరం చేరక ముందు, అందరూ అలాగే అనుకుని

+++++

వుంటారు. ఇప్పుడు సగరప్రజలు చెప్ప కునే మాటల వల్ల, భద్రుడు యిక్కడికి చేరినట్టు దూతలు గ్రహిస్తారు. వెన్నులో తగిలిన బాణం శస్త్రం చేసి బయటికి రాగ గానే, అతడు మరణించాడని, పుకారు వెయిస్తాను," అన్నాడు గంగాధరుడు.

"ఇందు వల్ల కలిగే మేలేమిటి?" అన్నాడు శతభానుడు.

"ఈ పుకారు, అతడి దూతల ద్వారా గాని, మరొకవిధంగా గాని ఉగ్రసేనుడికి చేరుతుంది. ఆ విధంగా, అరణ్యంలో బరిగిన వాస్తవం ఏమిటో మనకు తెలిసే అవకాశం లేదని, అతడు ధీమాగావుంటాడు. అది మనకు చాలా మేలు చేకూరుస్తుంది, మహారాజా! ఈ హంతకులనబడే బైది లిద్దరి సంగతి తెలుసుకోవాలి. అదంతా నేను చూస్తాను. ఇప్పటికే చాలా పాద్య పోయింది, తమరు శయనాగారానికి వెళ్ళండి," అంటూ మంత్రి గంగాధరుడు రాజుకు సమస్కరించి, సభామందిరాన్నుంచి బయటికి వచ్చి, అక్కడ కావలావున్న ఒక భటుణ్ణి పిలిచి, వాళ్ళ నాయకుణ్ణి తీసుకు రావలసిందిగా అజ్ఞాపించాడు.

ఉగ్రసేనుడి దూతలు రాజప్రసాదపు ఆవరణ దాటి, సగరంలో ప్రవేశించారు.

+++++ చందమామ కథ +++++

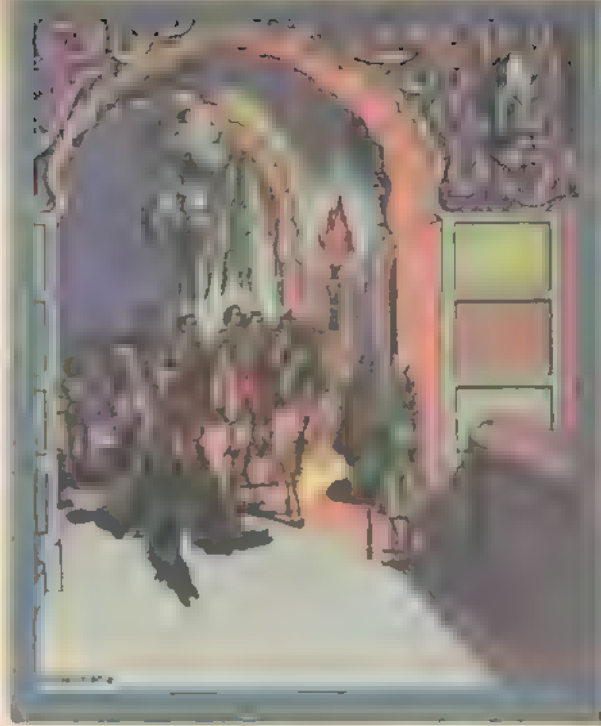

+++++

రాజవీధిన వున్న ఒక చెట్టుకింద నాలుగు గుర్రాలు కబిడేయబడి వున్నవి. దూతలు వాటిని అభిరహించి, కైపలైర దూమక సోమకుల నడుముకు పాదవారి తాళ్ళుకట్టి, వారి కొనలను గుర్రాల తీసులకు పిగించి బయలుదేరారు.

ఆ సరికి రాత్రి బాగా పొడుపాయింది. నగరం నడుమ వునిగింది. ఏదో అవసర కార్యాల మీద పోయే ఒకరిద్దరు పొరులూ, గస్తీభటులూ తప్ప, దూతలకు ఎవరూ దారిలో ఎదురుపడలేదు. వాళ్ళకు భద్రుడు ఒరిగి వున్నాడా, లేక మరణించాడా అన్న సంగతి తెలుసుకోవాలని చాలా ఆదుర్దాగా వున్నది. తాము కవంబరాజు దగ్గర నుంచి బయలు దేరేటప్పుడు, బాణంబెప్పు తిని గాయపడిన వాడు. అరణ్యంలో ఎక్కడో గుర్రంమించి బారి కిందపడి మరణించి వుంటాడని భావించాడు. కాని, కుంలల నగరం చేరిన తరువాత నగరపొరులు మాట్లాడుకునే దాన్ని బట్టి, ఆ గాయపడ్డ వాడు రాజసాసాదం చేరాడు. వాడు మాట్లాడే స్థితిలో వుంటే, యదార్థం బయట పడిపోతుంది...

దూతలు నగరద్వారం చేరి, అక్కడ కాపలా వాళ్ళకు నగర రక్షకు డిప్యూటీ

అనుమతి పత్రం చూపి, "పాపం, మంత్రి కుమారుడి స్నేహితు డొకడు గాయపడి నగరం చేరాడట. వెన్నులో గుచ్చుకున్న బాణంతో, అత డింత దూరం గుర్రం మీద రావటం అశ్చర్యంగా వుంది!" అన్నారు.

"ఆ గాయపడ్డ యువకుడి పేరు భద్రుడు, ఉక్కు ముక్కలా వుండేవాడు. ఎంతాభం! శక్తిం చేసి బాణం బయటికి లాగగానే, ఆ వున్న కాస్త కొనపూపిరి పోయింది," అన్నారు కాపలాభటులు.

"అయ్యో పాపం!" అంటూ దూతలు లేసి వారి కనబడింది, నగరద్వారం దాటి అరణ్య మార్గం వట్టారు.

+++++ చందమామ +++++

+++++

సమైహితార్థి చేశాం. ఇందును మన రాజుగారు మన నెంతగా సత్కరిస్తారో, పన్నెన్నో మడిమాన్యార్థిస్తారో పూహించుకో," అంటూ దూత పెద్దగా నవ్వాడు.

అది నవ్వు ముగిసేలోపల అంతకుండు పెద్దగా వికృతంగా దారిపక్క చెట్ల చాటు నుంచి మరొక నవ్వు వినిపించింది. చూతూ ముగ్ధుడూ నివ్వెరపోయి, ఆ నవ్వు పట్టుకొన్నాడు చూశాడు. అక్కడపక్క దారికి కనిపించ లేదు, అరికివైపు బాడ కూడా లేదు. గుడ్డి పన్నెండ్లలో అరణ్యం మహా భయంకరంగా ఉన్నది. ఏవేద ఏంత ధృనులు వినిపిస్తున్నాయి.

"మన మహారాజా, ముగ్ధి పథకం చేశారంటే దానికి తమకుండదు. ముగ్ధిగారు సామాన్యుడా? నూలుపోగుతో పనుగును బుద్ధించగలడు," అన్నాడేక చూత.

"చెప్పిన వాళ్ళు చెప్పారు. పథకాలూ, తంత్రాలూ అల్లివాళ్ళు అల్లుతున్నారు. వాళ్ళ మాట నీల గాన, మధ్య మనం అచ్చపంతులం," అన్నారు మరొక చూత.

"ఏమిటబ్బా, అంత ఆచ్యుత్తం?" అన్నాడు మొదటి దూత.

"మనం పచ్చిన పని మహా చక్కగా, మహా చాచకర్ణిగా నిర్వహించాం. మన వాగ్దాలంతో యాదేశపు, రాజునూ, ముగ్ధుని

"మన నంతవంట్లో మనం యింత పరకూ పరిసరాలను గమనించ లేదు సుమా! ఈ అరణ్యం దొంగలకూ, దారి దొంగిలాళ్ళకే గాక, భయంకరమైన ఏకా చాలక్ష్మాదా నిలయం అని విన్నాం. ఇక నోళ్ళు మూసుకుని వాగ్రత్తగా గుర్రాలను నడపండి. చూమక సోమకులు గుర్రాల వెంట పట్టానే ఉన్నారా?" అంటూ చూతల్లో ఒకడు వెనక్కు తిరిగి చూశాడు.

ఆ మరుక్షణం చూతల మీద చెట్లకొమ్మల నుంచి కణకణలాడే చిగులు వానజస్థులూ కురిసివై. ఆ నివృకవాలు మీద పడగానె

+++++ చందమామ +++++

గ్రురాలు బెవిరి పరిగెత్తసాగిస్తే, మితల్ల
బద్దరి దున్నులు నిప్పుతుకుని భగ్గుమన్నవి.

"కొరివిదమ్మాయి! కొరివిదమ్మాయి!"
అంటూ మితలు నలుగురూ ఒక్కసారిగా
భీతితో నేకలుపెట్టారు. కళ్ళాలు లాగి, పరి
గెత్తే గ్రురాలను అవాలనే ప్రయత్నం
చాక్కడి చెయ్యలేదు. అవి పెద్దగా నకిరిస్తూ
దారితన్ను లేకుండా అరగ్గానికి అడ్డుపడి
పరిగెత్తసాగిస్తే, ధూమక సోమకులు పడుతూ
లేస్తూ, వాటి వెనక పరిగెత్తసాగాయి.

కొద్ది సేపటి తరవాత గ్రురాలు అరిచి
పోయి కాలిల స్వాధీనానికి వచ్చిస్తే.
మితల్ల ఒకడు ధూమక సోమకులు తమ

వెంటనే వుండటం గమనించి తప్పిగా
నెట్టూర్చి, "మనం ఎంత అదృష్ట
మతులం! ఎంత పెద్ద ప్రమాదాన్నించి
బయటపడ్డాం. కొరివిదమ్మం పట్టుకుంచి
ఒక్కటివస్తే వాణ్ణి, కాలిడు నూతా పమి
చెయ్యలేదని సామెత గదా!" అన్నాడు.

"అ సామెతల కేంటే, మనం దారి
తప్పాం," అన్నా డొక మిత విన్నగా.

"దారి తప్పితే నేం, ప్రాణాలు దక్కిస్తే.
అ కనబడే కొంత మనరాబ్బంలోదే కదా?"
అన్నాడు మరొక దూత.

"అవును, మీ రాబ్బంలోదే! మీరు
కదంబరాజుగారి దూతలా? మంచిది,

నా వెంట రండి. నేను కుంతలదేశ సరిహద్దు కావలాసైనికుణ్ణి. కుంతల, కవంబ దేశాల సరిహద్దు మీద వున్నదే, ఆ కవంబదేశ మహాపుషిం! మీరు దానినించి నిలిపివేయండి, పోవలసిన దారి నూలుగా కడమిడుతుంది," అని చెప్పాడు సైనికుడొకడు.

సైనికుడు ముందుండి దారితీయగా, దూతలు ఎక్కడలేని సంతోషంతో తమ గుర్రాలను వెనకగా నడిపి అతడు చెప్పిన మహాపుషిం కిందికి వెళ్ళారు. అక్కడ మరొక కావలాసైనికుడు కత్తి చేతబట్టుకుని నిలిచి వున్నాడు.

"అక్కడ తెల్లగా పాములా మెలికలు తిరుగుతూ పోతున్న దేమిటి? కొండ వాగా?" అని అడిగాడు ఒక దూత. కావలా సైనికుడు ఆ ప్రశ్నకు జవాబిచ్చేంతలో, చెట్టుకొమ్మల్లో ఏదో శబ్దం ఆయింది. దూతలు భయంతో కంపించిపోతూ, తలలు ఎత్తి, "ఏదో కొండచిలువలలా వున్నాయి!" అంటూ

గుర్రాలను అదిలించారు. అంతలో బలమైన రెండు ఉచ్చుతాళ్ళు విసురుగా వచ్చి, చూడల్లో ఇద్దరి కంఠాలకు చిగురుకున్నాయి. వాళ్ళిక్కడ వున్న గుర్రాలు రెండూ ముందుకు పరిగెత్తినై. కత్తి చేతబట్టుకుని వున్న కావలా సైనికుడు భూమక సోమకుల నడుముకు చిగించి వున్న తాళ్ళను ఒక్క పేటుతో నరికివేశాడు.

మిగిలిన ఇద్దరు దూతలూ భీతితో అపస్తూ, గుర్రాలను అదిలించి కొండవారు కని దొడుతకొన్నారు. కుంతలకు ఉచ్చులు చిగురుకున్న దూత రిద్దరూ ఒక్కసారి కిమ మంటూ అరిచి, కొమ్మలకు వెళ్ళాడ సాగారు.

"ఆ పాపిపాపి ఇద్దర్నీ వారు చేరక ముందే పడగట్టండి!" అన్న కేక వినిపించింది. ఆ వెంటనే చెట్లచాటు నుంచి బయటటి వచ్చిన కుంతల సైనికులు, దూతల కేసి రిప్పురిప్పు మంటూ బాణాలు వదలిసాగారు.

—(అంకాపుంధి)

3

శివరాత్రి సందర్భంగా శ్రీ సత్యనాథ స్వామిగారు వ్రాసిన పద్యం

సహస్ర కపలా వాళ్ళు సహాయంగా
రాముని విమోచనముచేసి పాపాలను
సానివ్వకూడదు. మీలో ఎవరు శత్రు
రాజ్యంలో జీవించి, వాళ్ళను వెబాద
చేసి వచ్చితి వాళ్ళను చంపి వాళ్ళను
మంత్రిగారు పెద్ద బహుమానం యిస్తా.
అన్నాడు కుంతలసెనికుల నాయకుడు.

అ మాట వింటూనే ధూమకేతు

♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦

రామకుడు అద్దంగా తలాచెంచె, "అల్లం
మొరాజు చావు చూడండి, నీను గ్రామం
రాను. పన్ను కట్టలేనింత మూత్రాన నన్ను
కైదు చేసి, నానా హింసలను గురిచేస్తావా?
నైగా నీను భార్యహంతకుడా!" అన్నాడు
రోషంగా.

"నీ మొండితనం మాను, సామా!
రాజు అంత తెలిగ్గా మన చేతికి చిక్కులా
దనుకున్నావా? అతడి చుట్టూ ఎంతమంది
అంగరక్షకులంటారో తెలుసా? నేనూ నీతో
పాటు హింసలపాలయిన వాణ్ణి. పారిపోయిన
ఇద్దరు చూతలూ మన మీద రావకు
కొండెలు చెప్పి, ఉరితీత పడిన చూతల
చావును మనమే కారణం అని ఆయన చేత
నమ్మిస్తాడు. అప్పుడు మన కుటుంబాల
గతి ఏమవుతుందో ఆలోచించావా?"
అన్నాడు ధూమకుడు

ఆ మాటలతో రామకుడు కొంచెం మెత్త
బడ్డాడు. అతడికి ముందు తమ కుటుం
బాల రక్షణ విషయం బాగత్త పతటం
మేలనిపించింది. "సరే, నువ్వు చెప్పినట్లే
చెద్దాం, పద!" అంటూ సామకుడు
గుర్రాన్ని మరొక దారికి మళ్ళించాడు.

ధూమకుడు కూడా తన గుర్రాన్ని
మళ్ళించబోయేంతలో, నగరం వైపు నుంచి

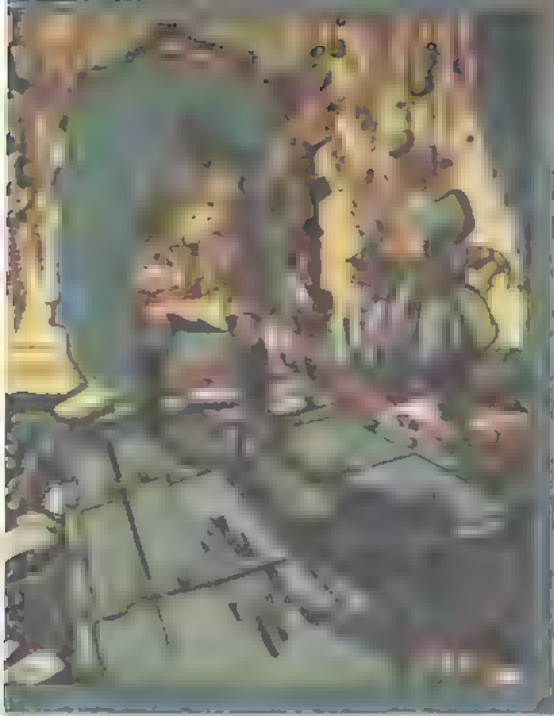

పెద్ద వెలుగు కనిపించింది. ఇద్దరూ అశ్చర్య
పడతూ అటు కేసి తలలు తిప్పారు. కంట
గోడల మీది నుంచి మండలన్న బాగాలు
అరణ్యం నేసి వచ్చి పడులన్నవి. సగరా
మోతలూ, ఛెరీభాంకార ధ్వనులూ
చిక్కుమ్మడిగా దిక్కులను చిక్కటిల్ల
చేస్తున్నవి.

"నగరాన్ని మనవాళ్ళు ముట్టడించారు.
రాజు హతం! మనం కూడా వెళ్ళి నగరం
మీద పడదాం," అంటూ సామకుడు
గుర్రాన్ని పక్కకు తిప్పాడు.

ధూమకుడు అతణ్ణి వారిస్తూ, "కొండర
పడకు. కదంబనగరాన్ని ముట్టడించగల

♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ చందమామ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦

“మన పేద గ్రామీణుల శక్తికద
వున్నది? మనం గుడ్డిగా నగరాని వైపు
వంగిపోతే, ఎక్కడా ఉండేదిగా
పక్కతా, కాలిపాదల వదిలి, బాగ్యంగా
చెట్ల మాటున ఉండిపోయి, అలాంటి
గొలుపుల్లో, మరల ఎవరూకూ కనిపించ
నిమిటో తెలుసుకుందాం,” అన్నాడు
దూమకుడు.

కడంబగుండ్లో రెగిరి కత్తిలానికి
కారణం, రామణుడు దున్నుకున్న పన్నుల
భారం మోపుతూనే గ్రామీణులు చేసిన
దాడి కాదు. అలాంటి సరిగా అవ్వరాకపోవడం
ఒక మహాకాయం, కోట చుట్టూ వున్న

*****

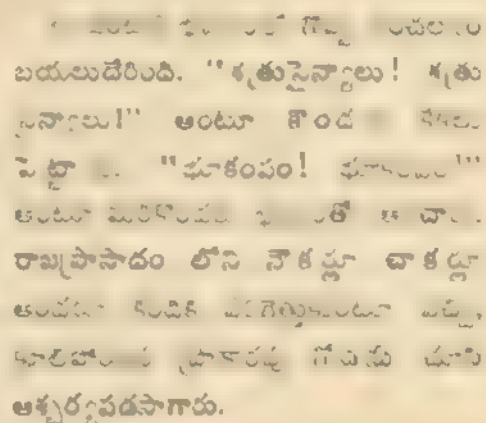
అది మనం ముందుగా చూడాలి. ముందు
వన్నె నగరద్వారాలను బలంగా తవ్వాడు.
అప్పుడు ముడిచిదా! మారో
అప్పుడు ద్వారం తెరవబడదా!”
అన్నాడు దూమకుడు.

“అవును!” అంటూ
అనికాయుడు ముందు ముందు
తరువులను పిలిచేకొంటూ సనక్కు
అవుతుంటే పడేలా చేశాడు. ద్వారరక్షకుల్లో
నెలకొని ఉండి గింద చెక్కుకుపోయాడు.
అప్పుడు విరిగిన ద్వారం నుంచి
అప్పుడు పడిపోయిన నల్లని పర్వతాకారుణ్ణి
చూసి దూమకుడు మూర్ఛపోయాడు.

“ఏమిటా అబ్బాయి! పడిపోయింది,
పడిపోయింది. ద్వారం పడిపోయింది.
నెలకొని ఉండి గింద చెక్కుకుపోయాడు.
అప్పుడు విరిగిన ద్వారం నుంచి
అప్పుడు పడిపోయిన నల్లని పర్వతాకారుణ్ణి
చూసి దూమకుడు మూర్ఛపోయాడు.

అ మాటలతో ప్రాణాభయం పొందిన
ద్వారరక్షకుల్లో కొందరు అరిచి కేసి
చూశారు. అ మహాకాయుడు చర్మాలు
వదిలి పున్నాడు. కళ్ళు చెక్కుకుపోయి
మిమ్మల్ని. అది మీద పడినది. రెగిరి
లెండు కొమ్ములున్నవి. చేతిలో ముక్కు
చెక్కిన పెద్ద రాతిగద లాంటిది వున్నది.

[illegible]

రాజకుమార్తె కాంతినెను 'భవంలో' రేగిన గగ్గెలుకు నిద్రాభంగమై, తన గది నుంచి బయటికి వచ్చి, పట్టుగొడ నానుకుని నిలబడి గిందికి చూడసాగింది. ఆమె చెలికత్తె రిద్దరు ఆమె చక్కని చేరి, "ఎంత పెద్ద ధ్వనియింది! అందరూ భూకంపం వచ్చిందనుకున్నాం," అంటూ కళ్ళింత చేసి, చేతులు పూపుతూ, ఆమెకు సూరిన గొడ చూపసాగాడు.

రాక్షసుడు సగృహంగా మెట్లక్కి రాజకుమార్తె వున్న రెండో అంతస్తుకు పోయాడు. దారిలో అతనికి నౌకలైవరూ ఎదురవలేదు. వాళ్ళందరూ కాగడాలు వెలిగించుకుని,

ప్రాకారం దగ్గరకు వెళ్ళిపోయాడు. రాక్షసుడు మెట్లక్కి పై భాగానికి వెళుతుండగా, అతడి తల నీడ ముందుగా రాజకుమార్తె వున్న చోట పడింది. దాన్ని చూస్తూనే కాంతినెన అదిరిపడింది. చెలికత్తెలు భయపడుతున్న నీడ, పై నుండి పడుతున్నదేమో అనుకుని ఆకాశం కేసి చూచాడు. అంతలో రాక్షసుడు అతడు మెట్లక్కి, పై అంతస్తు చేరి చిన్నగంతుతో, "నేను మీ కెవరికి హని చేయను. అయినా, మీలో ఎవరైనా మూర్ఖు పాదరిస్తే, పొంది. కాని, నేకలు పెట్టి గొడవచేశారో, గంతులు పనికిస్తాను," అన్నాడు.

రాజకుమార్తె భయకంపితురాలై, మూర్ఖు పోయింది. చెలికత్తె రామెను కింద పడి పొకుండా చేతులతో ఆదుకున్నాయి. రాక్షసుడు వాళ్ళను సమీపించి, కాంతినెనను మృదువుగా పట్టుకుని పై కెత్తి భుజాన వేసుకుని, చెలికత్తెలతో, "అందంలో మీరు రాజకుమార్తె నేమీ తీసుపోయి. నా వెంట వస్తారా? శార్యసాహసాలు గల మా యువకుల్ని చేసుకుందుమని. వాళ్ళ అంద చందాల మాట మాత్రం అడగవలసిన పని లేదు. నన్ను చూశాడగదా? నా అంత చక్కగానూ వుంటాడు," అన్నాడు.

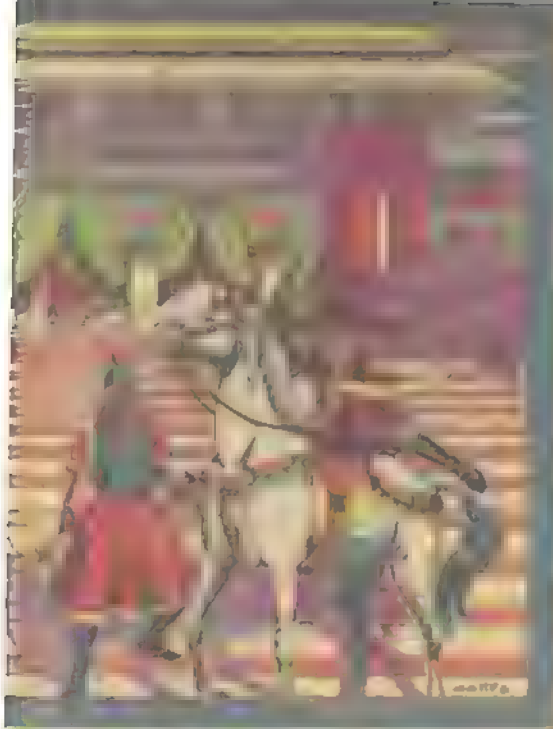

రాజే దానికి వస్తే, కోట రక్షణకు నహయ పడేవాడు పిళ్ళలో ఒక్కగా వెళ్ళిపోతా ఉండడు," అన్నాడు కోపంగా.

"మహారాజా, రాజ్యరక్షణకు మనం జీతభత్యా రిచ్చి పోషిస్తున్న సైనికులన్నామీ గదా, యీ పిరికి ప్రజలెల్లా అయ్యే, పేమిటి? వాళ్ళు చావు వాళ్ళే చాప నెట్టండి!" అంటూ ముక్తి అగ్గిదానాలు ప్రయోగిస్తున్న భటులను రాజును చూడగా, "మనవాళ్ళు రాక్షసిని మీద ప్రయోగించే బాదాలూ, ఈటలూ రాజును మార్చేట పని కలిగించ వచ్చు. ఆ పనిమీదే ధరించు పొద్దులించడం అవసరం గదా," అన్నాడు.

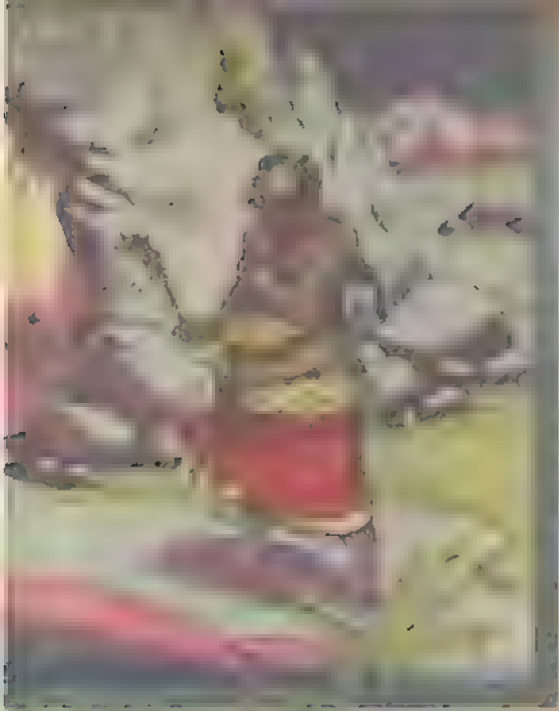
*****

ఉగ్రసేనుడు "అవు, యే!" అంటూ తలవూపి, కంఠంకొడచిగా భవంతుని మీది నుండి కిందికి దిగిపోతూ, "అమాత్యా! నేను తిరిగి వచ్చే వరకూ మారకీని చాఫ్తర మీదే పడుచాలి. శతభానుడు బెత్తినా నమ్మడు. మనం అరిచి దానిని వీలవీల దూరం తీసుకుంటే తెలియటం లేదు," అన్నాడు. అంతలో ఒక సేనీకుడు గుర్రాదొడ్డిదాన్ని మెట్ట పక్కకు తెచ్చి నిలబెట్టాడు. ఉగ్రసేనుడు ఒక్క ఎగుమన దాన్ని ఆధిరోపించి, కొండచి రోగులు వెంట రాగా, రగడవ్వాడం దాటి అరణ్య మారం వెళ్ళాడు. ముక్తి కంఠం సెపు రాజు పోయి, వైపుకే చూస్తూ నిలబడి, తరవాత కోట బురుజు శేరు నడుస్తూ, "ఈ ఉగ్రసేనుడు రాజ్యార్థి, మరెంతో కాలం నిలబట్టుకోలేడు," అనుకున్నాడు.

కేవలమంగరానికి తూర్పుదిక్కున వున్న అరణ్యం, కొండపాంతి ముతా కాగదాచూ, దివిటిలా పట్టుకు తిరుగుతున్న సైనికులతో నిండిపోయింది. "దివిటిల వెలుగులో తిరుగు వెతకవాళ్ళను రాక్షసుడు తల్లిగా గుర్తీస్తాడు. అలాంటప్పుడు వాడు పిళ్ళలలా పోషకుతాడు!" అనుకుంటూ ముక్తి అభ్యర్థిపోయాడు.

చూడతూ, "అయ్యో రాక్షసుడు! వాడి భుజం మీద పువ్వుది రాక్షసుడూలే. అడు మానం లేదు. ఆమె ఫలించునట్లు అయితే రాక్షసుడు. ఈ గుడ్డివద్దే కూడా ఎలా మిలమిలా పువ్వుదాల్తున్నావో చూశావా!" అన్నాడు. రాక్షసుడు అదృశ్యం చూస్తూనే నిశ్చలంగా పోయాడు. రాక్షసుడు గుహలో ఒకదాని నమిమించే సరికి, లోపలి నుంచి, "ఎవ... వాళ్ళు? ఎక్కర్లు తిరిగి వచ్చింది!" అన్న గుంభీర కంఠస్వరం వినిపించింది.

"ఒరే మనిషీ, గొంతు పోలితే అంత పెదగా అరచావో నేనే రాక్షసి ఎవళ్ళి చంప కూడదని ఒక్కనాడున్నాను. మర్యాదగా

*****

గుహ నుండి విడిచికి వచ్చి, కిక్కిరిస్తూ ముందుగా "శిశువు!" అన్నాడు రాక్షసుడు.

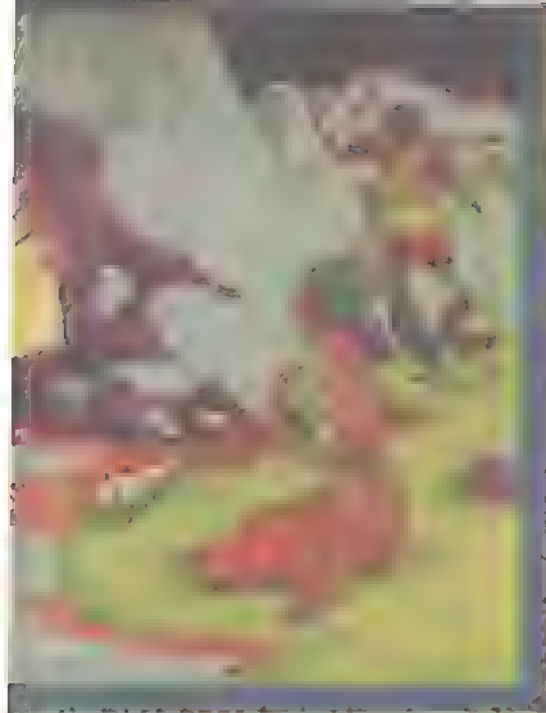
"నువ్వువడే రాక్షసిలా కనిపిస్తున్నావే? నే నెక్కడ ఒక మహాదేవి కి మూర్తిగా వచ్చింది చూడాలి మూర్తి, కావుననే నీవు తప్పుచూడు. నీవెలా పరిశుభంగా గుహ ముందు నుండి కదిలి, కాయములతో మునుపలా నీ దాకా పో!" అన్న బహుమి వచ్చింది గుహలో నుంచి.

ఆ బహుమి వింటూనే రాక్షసుడు చుక్కతై పోయి, "ఒరే, మనిషీ! ఎంతమాటన్నావే? నేను రాక్షసినిరా, కుంభీరమి!" అంటూ బాంబులను గుహ నుంచి ఒకడుగు వేశాడు.

"నేను మూలకమైనా, కాలకంబునన్నీ! కాదుకో!" అంటూ గుహ నుండి కని విడిచింది. ఆ ముగిసే ముగిస్తూ గుంబీరమి మూలకమంటూ వామనా ముగిసిపోతూ పడి, కుంభీర విలంబం ఇలాగా తాకింది.

అంత బలకారి అయిన కుంభీరుడూ, మూలకమంటూ తింటూనే కిలించి పడి పోయాడు కానీ ఆ పడేటప్పుడు రాబు కుమారి కాలకినేనని ఆహాయిల కల కన్నులూ బాగ్రత్ర వడ్డాడు. కాలకినేన అప్పుడే నిద్ర నుంచి మేల్కొన్నట్లు కళ్ళు తెరిచి చుట్టూ కలయ చూసింది. ఆమె

పల్లెగా వెళ్లి తివారితో ఉన్న పచ్చిరక్తిపై
మరికొంతమంది పక్కనే ఉన్నాడు. అ.హ
నామన. పక్కనే పక్కనామన. తల
చూచి అక్కడనే మూలకా. మళ్ళ
మళ్ళ అక్కడ కొంతమంది ఉన్నాడు. అక్కడి
లోకి వెళ్లి వెళ్లి వెళ్లి వెళ్లి వెళ్లి వెళ్లి
వెళ్లి వెళ్లి వెళ్లి వెళ్లి వెళ్లి వెళ్లి వెళ్లి
సంతతధారగా రక్తం కాచుతున్నది.

మహా భయంకరుడైన ఆ రాక్షసుణ్ణి,
అక్కడే ఉన్నాడు. అక్కడే ఉన్నాడు. అక్కడే
అతడుంటే భయం పోయి, ఎంతో జాతి
కలిగింది. అది వెళ్లి వెళ్లి వెళ్లి వెళ్లి వెళ్లి వెళ్లి

"దీనిని పూజించండి! ఇప్పుడు మరలమరల
వారిని, ఇంత మంది ఎందుకైతే? ఇప్పుడు
నాకు గానం పండించండి? మా తల్లిదండ్రు
లేరా? ఆయన గొప్ప కుమారుడు, ఇంకా
వాళ్ళకు పట్టించడం. అ.హ పట్టించడం
నీకు ప్రాణం నా ప్రాణం," అన్నది.

రాజునామన మూలకా. మరలమరల
అది అంత బాధలేనా నమ్మగలిగింది కాదు.
అంతరిత అ.హ మూలకా. తల చూచి ఎంతో
మొవ్వులు కలిగించింది.

అక్కడ ఉన్నాడు. అక్కడ ఉన్నాడు. అక్కడ
లేని కొన్ని మందిలో ఉన్నాడు. అక్కడ
వెళ్ళి వాటి అక్కడ కొంతమంది ఉన్నాడు.
దాగా వచ్చింది, తల చూచి వెళ్ళింది కాదు.
అక్కడ ఉన్నాడు. అక్కడ ఉన్నాడు. అక్కడ
కొంతమంది ఉన్నాడు. అక్కడ
అక్కడ ఉన్నాడు. అక్కడ ఉన్నాడు. అక్కడ

"అక్కడ ఉన్నాడు. అక్కడ ఉన్నాడు. అక్కడ
అక్కడ ఉన్నాడు. అక్కడ ఉన్నాడు. అక్కడ
నీ అక్కడ ఉన్నాడు? అక్కడ ఉన్నాడు. అక్కడ

అక్కడ ఉన్నాడు. అక్కడ ఉన్నాడు. అక్కడ
అక్కడ ఉన్నాడు. అక్కడ ఉన్నాడు. అక్కడ
అక్కడ ఉన్నాడు. అక్కడ ఉన్నాడు. అక్కడ
అక్కడ ఉన్నాడు. అక్కడ ఉన్నాడు. అక్కడ

నే వెళ్ళి, ఎని చెడిపోయే ప్రమాదం ఉన్నది గనక, ప్రక్కానికి వెళ్ళి ప్రాణాలతో పదిలిపడుతాను," అన్నాడు.

"నీ వెళ్ళిన పనిమో? నన్ను గృహం నుంచి వెళ్ళిరా ఎత్తుకుపోవడమా? ఎంత గొప్ప పనియిది, ఓ!" అన్నది శారిత్రుని లేచి నిలబడుతూ.

కుంభమిదా మాటలను నిలుపునా కుంపించుచున్నాడు. అప్పుడే ముఖం ముడుచుకుపోయింది. కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగియి అతడు శారిత్రుని ముందు చేరుకున్నాడు. "అమ్మా, శారిత్రుడా! నన్నంతగా అనవ్వించుకోకు. నేను స్వల్పం ద్రాల్చి శాను, ఒకానొక మహాకర్తమయితిని, సూరారతి సూరయితిని భృత్యుణ్ణి. నన్ను ఎత్తుకు రావలసిందిగా అభ్యసించినవాడు. అ మహాపాపి. అ పని నీను కాకపోతే, అతని భృత్యుణ్ణి మరొకడు—నా కన్న సూరారయ్యడూ, కరినాత్మకూ నెరవేర్చేవాడు. అతని ఆజ్ఞను తిరుగులేదు. శానీ, నేను నన్ను నా ప్రాణాలొద్దీ అయినా నరీ శాపాది, ఏదో ఒకనాడు నీ తుది గృహానికి చేరుస్తాను," అన్నాడు.

"అ పని ఎప్పుడే పండుకు చేయబోవచ్చు?" అని ప్రశ్నించుచు శారిత్రుని.

"అది మనస్థితికి ప్రాణగురుల అనుతిపడుచుంది. నన్ను నా యజమాని తిమ్మన్న చోటుకు తిరుగుటక తప్పదు. నువ్వేమీ భయపడకు. నెచ్చెత్తింతులది నేను శాపాది తిరుకాను. ఈ భూ ప్రపంచంలో నీ మనస్సుకు నన్నెవర వానిక నీకు వివాహం జరిగేలా చూస్తాను, సరే," అన్నాడు కుంభిరుడు.

శారిత్రుని మీ మాటాడేందుకూ పాలుపాలిడు. కుంభమిది ముందరకులో అడుగు కొంత నెమ్మకొల కలిగిరా, అతడు చిమిత్తు వెనుటో కొంచెం కూడా అర్చు కాలిడు. తప్పదు తను చేయగలిగినదేమిటి?

+++++ చంద్రమామ +++++

పాపిహియే మూర్తిల చేయటం వృథా. రాక్షసుడి కన్ను కన్నులు సాచ్చమయ్యేది కాదు. గుహకుం కోసం వెళ్తున్న ప్రయోజనం లేదు. ముందుగా ఇప్పుడు అక్కడ గొంతు నులములు. అలాంటి ముందుగా పుంటూ కామ్యంగా ప్రవర్తించుకుంటే తమ భవిష్యత్తులో మేలు కలుగుతుంది.

కూర్తినే చూడాలి అలా అలా చేస్తుంటే గుహ ముందు కాదా వెలుగు కనిపించింది. పెద్దపిల్ల బడిలో, అలాచిమ్మకు కాదా. ఎక్కడో, చెరిలో ముందువంతు బట్టకు పుట్ట విక్రీతాకాశం వేళడు ఆ వెలుగులో అక్కడ ప్రత్యక్షమయ్యాడు.

"ఏం, రాక్షసాథమా! సువ్యంశా అక్కడే తలెత్తావా? బోరి, లాగా ఉప పక్కం ఎమిటా రోజో? నీలో నువ్వే మాట్లాడుకుంటున్నావా, లేక నీ అనుచరావము ఎవ్వరే పక్కనున్నావా?" అని అనంది ప్రవర్తించాడు మూర్తికుడు.

కూర్తినే చూడాలి అది కనబడకుండా కుంభిమడు అమెను ఆధారంగా నిలబడి, ఇక్కడను, పక్కా కొమ్మలూ, "మూర్తివాడూ! నీ నీ రాతి ఎవర్ని చంపకూడదని విషయం వెళ్ళుకున్నాను. అయినా, నీవేమిటా ప్రాచారలో పనిచేస్తు!" అంటూ ముంకరించి ముందుకు అడుగు వేశాడు.

మూర్తికుడు వికటాట్టహాసం చేస్తూ, మంత్రదండం ఎత్తి, "అహో, రాక్షసా! ఎక్కడో అలా కోమల వస్త్రులలో!" అంటూ వాస్తవ వివరణలు చెప్పి, రివ్వమంటూ ఒక బాగుం పచ్చి, అలాంటి చేతిని చాకిరించి. ఆ వెలుగు చేర్చి మీది నుండి వెళ్ళు విని చెప్పి. మూర్తికుడు చెరిలోని కాగదాను విని నిలక కొటి, గుహ లోపలికి వెళ్ళాడు. కుంభిమడు చచ్చిపో కూర్తినేను భుజానె కెత్తుకుని మరో గుహ వేల మంగిల్తూగాడు. ఈ లోపల రివ్వలన్నీ ముంటూ బానాల వచ్చి పడసాగినై. —(అంకాపుంది)

పాతాళదుర్గం

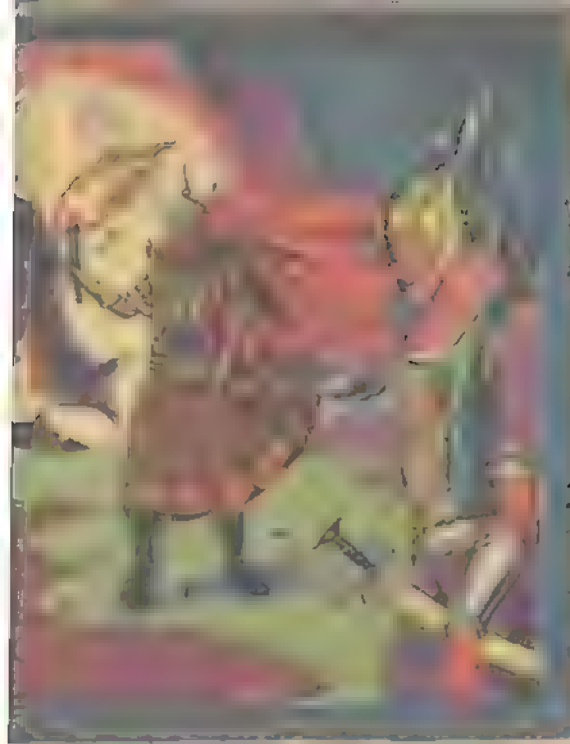
5

[రాక్షసుని శాంతి సేనను ఎత్తుకుపోయిన కుంభిను దినే రాక్షసుడు, కొండప్రాంతం చేరి, నాలకుంబరు దినే మూలకుది చెట్టు గాయపడ్డాడు. చెట్టు మీదనుంచి భూమక సోమకులు యదుల గమనించారు. పాతాళాన్ని ఎక్కెనుంచో ఒక బాసం వచ్చి, కంబరునికి తగిలింది. ఆ వెంటనే అతడూ, రాక్షసుడూ గుహల్లోకి పరిగెత్తారు. తరువాత—]

కదంబ సైనికులు కొందరు, "అదుగో, కత్తి యుల్లిపిస్తూ సైనికుల మధ్యకు రాక్షసుడు! అదుగో, రాక్షసుడు!" అని వచ్చాడు. అతడు కదంబరాజు ఉగ్ర శేకలుపెడుతూ గుహల కేసి పరిగెత్తుకు సేనుడు. అతణ్ణి చూస్తూనే సోమకుడు రావటం, చెట్టు మీద వున్న భూమక సోమ పళ్ళుకొరికి బాణం ఎక్కుపెట్టిదోయెంతలో, కులు చూశారు. శత్రువుల కంబుబదకుండా భూమకుడు అతణ్ణి వారిస్తూ, చెవిలో మెల్లిగా ఏమో చెప్పాడు. అంతలో నలుగురుగా వున్న చెట్టికొమ్మల్లోకి ఎగబాకారు. రైదుగురు కదంబ సైనికులు ఉగ్రసేనుడి దగ్గరకు పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చి, "మహా చుట్టుముట్టండి!" అంటూ ఒక అల్లికుడు రాజా! రాక్షసుణ్ణి మేం గాయపరిచాం.

'చందమామ'

అదుగో చూడండి, యిక్కడ చూపిస్తూ నెత్తుకు గుత్తులు. కానీ, వాడు చీకట్లో పడి గుహలోకి పారిపోయాడు," అన్నాడు.

ఉగ్రసేనుడు సైనికులు తెచ్చిన కాగ చాలలో ఒకటి తీసుకుని గుహల ముందు వచ్చిన మీద పున్న రక్తపు మరకలు చూశాడు. అది చాలా చొట్టి కనపడినది.

"సేనానీ, యీ రక్తం అంతా చూస్తూంటే యిక్కడ ఏదో చిన్న యంధుల జరిగినట్టు కనపడుతోంది. వగల ముగం యీ పాంతా లనే గదా కుంతలదేక ముక్తికొడుకునూ, అతడి ముక్కుల్ని బేబాదించి?" అన్నాడు ఉగ్రసేనుడు.

రాజు మాటలకు సేనానాయకుడు వణికి పోతూ, "అవును, మహారాజా! కుంతల ముక్తి కుమార్తెనీ, అతడి ఆనుచులనూ చంపిన ధూమకుడూ, సోమకుడూ అనే కైడిలను మన సరిహద్దు కావలా సైనికులు పట్టుకున్నది యిక్కడే! ఆ హంతకు లిద్దర్నీ మన ధూతలు ఆ దేశపు రాజుగారి వద్దకు తీసుకుపోయారు," అన్నాడు.

"అ ధూతలు యింతవరకు తిరిగి రాలేదు. మన మాటలు ఆ రాజు ముక్తి ఎంతవరకు సమ్మారో మనకు తెలీదు. ఏది ఏమైనా, యీ రాక్షసుడి బెడద ఒకటి వచ్చి అత్తుపడింది కానీ, లేకపోతే ఆ కుంతల దేశాన్ని ఒక్కవారం రోజుల్లో సర్వనాశనం చేసివుండేవాణ్ణి," అన్నాడు ఉగ్రసేనుడు వక్రుకొరుకుతూ.

సేనానీ ఏమో ఆసబోయేంతలో దాపుల పున్న కొండవాగు ప్రాంతం నుంచి కలకలం వినిపించింది. ఉగ్రసేనుడు కత్తి సైతెత్తి, "రాక్షసుడు కొండవాగు దాటి కుంతల దేశంలో ప్రవేశించాడేమో వెలకుంది. కొండడు, యీ గుహలన్నీ గాలించండి," అని సైనికులను అజ్ఞాపించాడు.

సైనికుల్లో కొందరు వాగు కేసి పంగెత్త బోయేంతలో, వాగు వైపు నుంచి కొందరు

కుంతలచేత అశ్వమేనికులు, భయంకరంగా
తేకిలపెడుతూ వచ్చి, కదంబ సైనికుల
మీద పడ్డారు. "నది అభర్మయేవ్వం!
దొంగవాడి! నే నెవరో తెలుచా, ఉగ్రసేనుడు
మహారాజును!" అంటూ ఉగ్రసేనుడు
నింహంతా గర్జించాడు.

"అంత గొప్ప మహారాజును, యాకొండ
గుట్టలో ఏం పని? అనుమతి లేకుండా
చాచి దాని కుంతలచేతులలో ప్రవేశించి
ప్రతి ఒక్కరూ మృత్యు శక్తివే. ప్రతి
మట్టించుకుండా లొంగిపోయి, లేకపోతే
ప్రాణాల వర్షం వున్నావు." అంటూ కుంతల
సైనికుల నాయకుడు కత్తియని, గుర్రం
మీది నుంచి కింది కురిశాడు.

కదంబ సైనికులు తమ రాజు ముందు
సోలుపుగా నిలబడి, తూటలు బాదడేశారు.
కొందరు సావాసులు దాలూ కత్తితో ముందు
కురికి, కుంతల సైనికులను ఎదుర్కు
న్నారు. ఉగ్రసేనుడు తన రక్షణకై దుదిలా
నిట్టనన్న సైనికులను హెచ్చరిస్తూ, కొంచెం
వెనక్కుపోయి, ఒక రాతి మీద నిలబడి,
వాగు కవతల యింకా శత్రు సైనికులమైనా
వున్నారేమో అని పరీక్షగా చూడసాగాడు.

కుంతల కదంబ సైనికుల మధ్య బాహు
బాహు యుద్ధం భయంకరంగా సాగింది.

కుంతల సైనికుల్ని కొండవాగు దాటేలా
రిమిడికొట్టాలని కదంబసైనికులు ప్రయ
త్నించారు. కుంతలసైనికులు, వాళ్ళనూ
వాళ్ళ రాజునూ చుట్టూముట్టి పట్టుకోవాలన్న
పట్టువలతో పోరసాగాడు. అంతలో తూర్పు
దిక్కు లెక్కలేనది. చెట్లకొమ్మల్లో దాక్కుని
వున్న ధూమక సోమకులను, కొంచెం
దూరంలో యుద్ధం చేస్తూ రెండు పక్షాల
సైనికులూ స్పష్టంగా కనబడసాగాడు.

"సోమూ, యిదే మంచి అదను.
అ పాపి ఉగ్రసేనుణ్ణి యమలోకానికి నువ్వు
పంపుతావా? నన్ను పంపమన్నావా?"
అన్నాడు ధూమకుడు.

దూమకుడు మాట పూర్తి చేసేలోపలే, సోమకుడు బాణం ఎక్కువెబాడు. "కలరానికి గురిచెయ్యి!" అని హెచ్చరించాడు దూమకుడు.

సోమకుడు బాణం ఉగ్రసేనుడి కంఠానికి గురిచేసి పదిలాడు. కాని, అది సమయంలో వాగు కవతల పెద్ద కలకలం బయలుదేరటంతో ఉగ్రసేనుడు అత్యంతగా నిల్చున్న రాతి మీది నుంచి కిందికి ఉరికాడు. సోమకుడు పదిరెండు బాణం గురితప్పి, రాజు కలకలంలో కాకుండా, భుజంలో బలంగా నాటుకున్నది. ఉగ్రసేనుడు కెప్పుడుంటూ అరిచి కింద పడిపోయాడు. అతడి

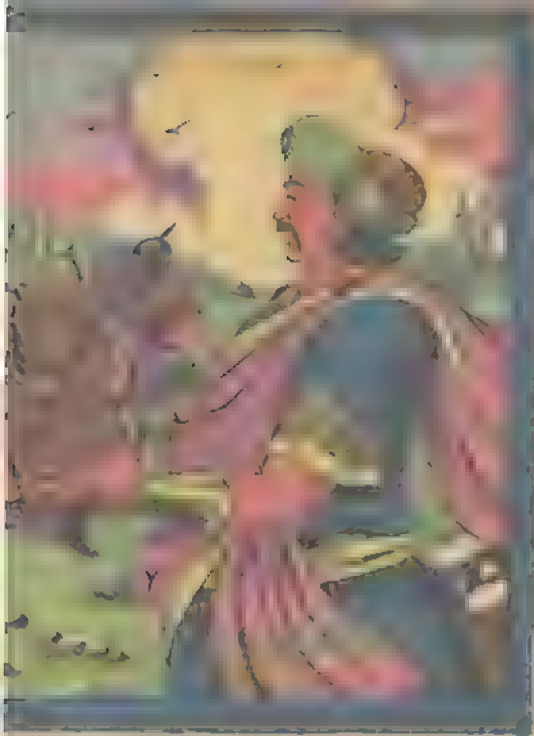
సైనికులు తమ రాజు కేదో ప్రమాదం కలిగిందని తెలుసుకుని, ఒక్కసారిగా వెనుదిరిగారు. అది అదనుగా తీసుకుని కుంతల సైనికులు వాళ్ళను ఈతలలో వెన్నుపొట్టు పొడవసాగాడు. అంతలో వాగు వైపు నుంచి, ఒక కుర్రస్వరం గంభీరంగా వినిపించింది: "పారిపోయే శక్తువులను చంపవద్దు! చుట్టు ముట్ట బండించండి!"

కుంతల సైనికులు వెనుదిరిగి చూశారు. మంత్రి గంగావరడు కొంతమంది ఆశ్చిక సైనికులతో వేగంగా ఆ ప్రదేశానికి పహ్లా వాళ్ళకు కనిపించాడు. జై జై నినాదాలు మార్చాగిస్తే, కదంబసైనికులు చుట్టుముట్టబడి నిరాయుధులు చేయబడ్డారు. రాజు ఉగ్రసేనుడు బాధతో నేల మీద అటూ యటూ దొర్లసాగాడు. గంగావరడు గుర్రం దిగి, సైనికులు దారి యివ్వగా, ఉగ్రసేనుడు సమీపించి, "ఎవ రీతడు? ఓహో, ఉగ్రసేన మహారాజుగారా? ఆశ్చర్యంగా వుంది. సభాభవనంలో కనకపు నింహన నాన్ని అభిషేచించి పుండవలసినవారు, ఈ అరణ్యం మధ్య నేల మీద పడి దొర్లుతున్నారే?" అన్నాడు ఆశ్చర్యం నడిస్తూ.

గంగాధరుడి మాటలు వింటూనే, ఉగ్రసేనుడు లేచి కూర్చోబోయి బాధతో పెద్దగా

యీ ప్రాంతాల జరిగిన విశేషాలు చెప్పకూ
వుందిపోయాడు," అన్నాడు.

భద్రుడి పేరూ, అతడికి వెన్నులో తగి
లిన బాణం సంగతి వింటూనే, ఉగ్ర
సేనుడు విచ్చివాడిలా నలుమూలలకూ
చూడసాగాడు. ఆ క్షణంలో అతడికి ప్రాణ
భయం పట్టుకున్నది. తన కొడుకును చంపి
నందుకు, మంత్రి గంగాభద్రుడు తనను
కత్తితో నిలుపునా చిల్చిచేస్తాడని అతడు
వణికిపోసాగాడు. కాని, గంగాభద్రుడు చిరు
నవ్వు నవ్వుతూ ఒకడుగు ముందుకువేసి,
ఉగ్రసేనున్ని పట్టుకునివున్న సైనికులకు
అతణ్ణి రాతి మీద కూర్చోబెట్టవలసిందిగా
అజ్ఞాపించి, "మహారాజా, యింత పుత్ర
ళికంలో కూడా నేను తమకు హవి
తలపెట్టి మాత్రం యిక్కడకు రాలేదు.
నా కుమారుడు శశికాంతుడి శవం కన
బడెంత వరకూ, నేను అతడు మరణించా
డంటే నమ్మను. అదే విధంగా జయం
కుడూ బతికే వున్నాడనుకుంటున్నాను.
మీ ద్రోహానికి వాళ్ళెప్పుడో తప్పక వగ తిర్చు
కుంటారు," అన్నాడు.

ఉగ్రసేనుడు దీనవచనంతో, గంగా
భద్రుడి కని చూస్తూ, "మహామంత్రి! నిన్న
ఉదయం నిద్రలేస్తూనే ఏ పాపిష్టిముఖం

మూలిగాడు. ఇద్దరు కుంతల సైనికులు
ముందుకు వచ్చి, అతణ్ణి చేతులు పట్టుకు
లేసి నిలబెట్టారు. సామకుడు వదిలిన
బాణం యింకా అతడి కుజంలో అలా
గుచ్చుకునే వున్నది. గంగాభద్రుడు ఆ బాణం
శిసి వెలు చూపుతూ, "మహారాజా!
ఈ మాత్రానికే యింతగా బాధపడిపోకు
న్నారా? మీరు ప్రయోగించిన అంబు
వెన్నులో తగిలినా లెక్కచేయకుండా
మా భద్రుడు ముస్తాళినుం దూరం
ప్రయాణం చేసి, మా రాజధాని చేరాడు.
రాజవైద్యుడు శస్త్రం చేసి అంబు బయ
టికి తాగుతూంటే, నివ్వుతూ నిన్న

చూకానె, అన్న కపాలే. ఇక్కడికి వెళ్ళి
వచ్చి, పూరాతిపూరమైన పాపకర్మల
చేకాను. రాత్రి నా కుమార్తెను ..."

ఉగ్రసేనుడు మాట మధ్య అగి
పోయాడు. ముగ్ధ గుంగాభయము, ఉగ్ర
సేనుడు కూర్చున్న రాతికేసి ఒకడును వేసి,
చప్పున మగి, అక్కడ పున్న ఏదో ఒక
వస్త్రపును చేతిలోకి తీసుకుని, వాన్ని పరి
క్షిపించి చూస్తూ, "ఎవరిది? ఎవరో రాక్ష
సుడి కొమ్ము! నెత్తిరింకా ఎదిపాలెము.
యిక్కడి గుహల్లో రాక్షసులున్నారని నే
నెన్నడూ వినలేదే!" అన్నాడు అబ్బరంగా.

ఉగ్రసేనుడు, గుంగాభయి చేతిలోపున్న
కొమ్ము కేసి చూస్తూ, "మహాముగ్ధి!
ఆ రాక్షసుడే రాత్రి నా కుమార్తెను కోటలో
నుంచి అవహరించుకు పోయాడు. వాణ్ణి
తప్పముతూ నేనీ ప్రాంతానికి వచ్చాను.
వాడితో నేను ముఖాముఖి కల ఎదిపి
లేదు. వాడి కొమ్ము ఎవరు తెగనరికి
పుంటాడు?" అన్నాడు నివ్వెరపాతూ.

ఉగ్రసేనుడి కుమార్తె అబ్బర కాంతి
సేన అవహరణ గురించి గుంగాభయి
యంతవరకూ వినివుండలేదు. ఆ గుంగతి
వింటూనే ఆతనికి ఉగ్రసేనుడి మీద వారి
కలిగింది. వెంటనే అతడు తనతోపాటు

వచ్చి, వైష్ణవై దగిరకు పిలిచి, ఉగ్ర
సేనుడి భుజంలో దిగివున్న బాణాన్ని
చూపుతూ, "నీ చేతివైపుకిలో మహా
రాజుకు బాధ లేకుండా, ఆ బాణాన్ని బయ
టికి లాగు," అని చెప్పి, ఉగ్రసేనుడితో,
"మహారాజా! నా కుమారుడు గాయపడి
యీ ప్రాంతాల ఎక్కడో దొరకవచ్చునన్న
సమ్మకంతో, మా రాజవైద్యుడి కొమ్మల్ని
వెంటబట్టుకు వచ్చాను," అని చెప్పాడు.

యవవైద్యుడు కుశాల మీద ఉగ్ర
సేనుడి భుజంలో దిగివున్న బాణాన్ని బయ
టికి లాగి, గాయానికి కట్టబాదు. గుంగా
భయి ఆ బాణాన్ని చూస్తూనే, అక్కర్లే

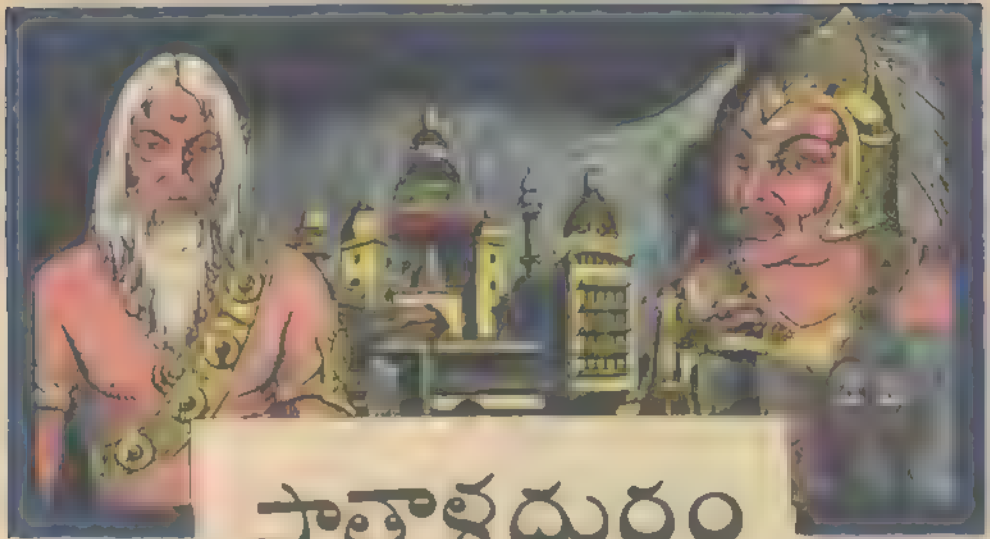
పోయి ఏమో అనబోయేంతలో, చిన్నన పున్న సైనికనాయకుడు అరిచితో రహస్యంగా ఏదో చెప్పాడు. గంగాభయము మురిత అశ్విర్యపాతూ, "మహారాజా! మిమ్మల్ని గాయపరచినవారానా, రాక్షసిని కొమ్ము సరికించానా ఒకరే. పితృభాతృ హరితకులనా, మీ మా పతృకు పరిపిన ధూమకసామకులకు, మా సరిహద్దు కాపలా నాయకుడు. మీ చూతల నుంచి ఓరుకున్న బాబాలు చచ్చాడు. ఇదిగో, చూడండి, మీ రాజచిహ్నం," అంటూ బాబాన్ని ఉగ్రసేనుడికి చూపించాడు.

"మహామర్రి! వాళ్ళిద్దరూ హరితకు లవునో కాదో నాకు తెలియదు, కాని, ముమ్మాటికీ రాజచిహ్నాలు! వాళ్ళ ప్రాంతాలనే ఎక్కడో హరితపురి పుంటాయి," అంటూ ఉగ్రసేనుడు తన సైనికుల కేసి తిరిగి, "ఆ రాజచిహ్నాల్ని వెతకండి!" అని ఆజ్ఞాపించాడు.

గంగాభయము సైనికులను అగమని హెచ్చరించి, "మహారాజా! ఇక్కడ అజ్ఞు లిప్పుపలసి వాణ్ణి నేను, మీరు కాదు. నా కుమారుడైన శతకంఠుడు విమెనది తెలిసేవరకూ మీరంతా, శతభానుమహారాజుగారి బంధీలు," అని చెప్పి కుంతల సైనిక నాయకుడి కేసి తిరిగి, "మన సైనికుల చేత యీ గుహలూ, అరణ్య ప్రాంత ముకా ఆ ధూమక సామకుల కోసం వెతికించు. శతభాను మహారాజుగారు అభయ పిచ్చారని మన సైనికులు శేకలు చెల్లూ పోతే, వాళ్ళిద్దరూ దాగించేటు నుంచి బయటపడవచ్చు," అన్నాడు.

ఆ వెంటనే ధూమక సామకులు చెట్టు చిరాచి కొమ్మల మీద నిలబడి, "శతభాను మహారాజుకూ, శై!" అంటూ ఒక పెద్ద శేకపెట్టి, కొమ్ముమించి కొమ్ము మీదికి కొత్తుల్లా ఎగిరి, నేల మీదికి ఒక్క దూకు ధూకేశాడు. —(ఇంకావుంది)

పాతాళదుర్గం

6

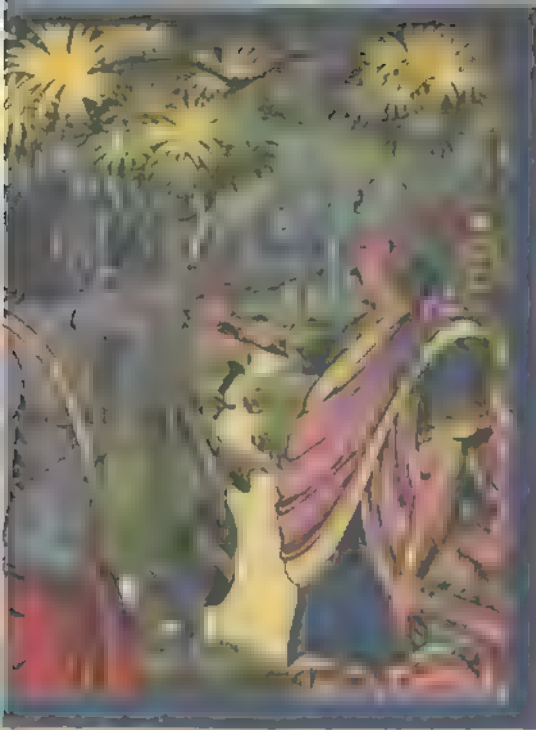
[కుంభీరము, కాలకంబులూ చిరం నుహలోకి పారిపోయారు. సోమకుడు విడిచిన వాణు కవచరాజు ఉగ్రసేనుని గాయపరిచింది. ఉగ్రసేనుడు రాజ్యద్రోహుని హరించిన ధూమక సోమకులకు, కుంభలక్ష్మి మంత్ర గంగాధరుడు అభయం యిచ్చాడు. వాళ్ళిద్దరూ చెట్టుకమ్మల్లో నుంచి కిందికి దూకారు. తరువాత—]

ధూమక సోమకులను చూస్తూనే, కవచ రాజు ఉగ్రసేనుడు కుంభించెదాతూ, "మహా మంత్ర! పిళ్ళకు మీరు అభయప్రదానం చేయటం పీపీ బాగాలేదు. పిళ్ళు అరాజక వాదులు. ఒక రాజుకు ప్రహం అలపెట్టిన వాళ్ళు మరో రాజుకు ప్రహం చెయ్యరిస్తే నమ్మకం ఏమిటి?" అన్నాడు.

గుంధలో ధూమకసోమకు లెవరూ మంత్ర గంగాధరుడి ముందుకు పరిగెత్తుకుంటూ

వెళ్ళి, ఆయన ముందు సాష్టాంగ పది పోయారు. గంగాధరుడు వాళ్ళను లేపవలసిందిగా అర్జాపించి, "ఇప్పుడు మీరిద్దరూ నిజప్రసంగం యెదుర్కొని కనిపిస్తున్నారు. మీరు పితృ భాతృ హంతకులన్న మాట నేనే మాత్రం నమ్మలేదు. మీకు యెదురులకు తగిన దుస్తలు యిప్పిస్తాను. మహారాజును గాయపరిచిన వాళ్ళు మీ యిద్దర్లో ఎవరు?" అని అడిగాడు.

'చందమామ'

*****

చక్కమూడు అనుంది. ఈ పగి చూడడంతో తిరి పోతుంది," అన్నాడు.

"మహామంత్రి! రాజద్రోహుల్ని క్షమించడమా? ఆచారాలంటి రాజనీతి? ఏళ్ళు పన్నులు చెల్లించ పడ్డనైతే అను రెచ్చ గొట్టి తిరుగువాటువాట్లు," అన్నాడు ఉగ్ర సేనుడు కొపంగా.

"ప్రభూ! ఈ ఉగ్రసేనుడికి చాలాది మంత్రశివపరివారం అంది పన్నులు పంపాలి చేయటం అన్న ఆర్థం తప్ప మరొకటి తెలియదు. పారిపోయారు గాని లెకపోతే, ఆ కుంభిబుడి దగ్గర, కాలశంభుబుడి దగ్గర కూడా పన్నులు పంపాలి చేసివెడతే, యీ రాజు!" అన్నాడు భూమకుడు. పళ్ళు కొడుకుకూ.

కుంభిబుడూ, కాలశంభుబుడూ అన్న పేర్లు వింటూనే మంత్రి గంగాధరుడు అక్కర్లేవెడి, "వాళ్ళిద్దరూ ఎవరూ? మహారాజుగారి క్షత్రికులు అవహరించుకు పోయిన రాక్షసులా?" అని ప్రశ్నించాడు.

భూమక సోమకులు రాత్రి గుహల ముందు బంగినవలతా మంత్రి గంగాధరుడికి చెప్పారు. కుంభిరు డంబట్ మహారాక్షసిని విడిచిపెట్టి, తన మంత్రదండంతో అతడి కొమ్ము పిరగగొట్టిన కాలశంభుడు

"ప్రభూ! ఈ దుష్టరాజు కంచానికి గురి చేసి బాణం పడలమన్నాడు, కానీ, నామకుడు బారి తరిచి భువానికి తగిలెలా బాణం కొట్టాడు, రాజు బతికిపోయాడు," అన్నాడు భూమకుడు.

సోమకుడు కళ్ళెరచేసి ఉగ్రసేనుడి కేసి తిరిగి ఏమో అనబోయేంతలో మంత్రి గంగాధరుడు అతణ్ణి వారించి, ఉగ్రసేనుడితో, "మహారాజా! ఏళ్ళు మీ ప్రాణానికి పగబట్టిన కాచుపాముల్లాంటి వాళ్ళు. మీరు వాళ్ళపై అత్యాచారం చేశారు. వాళ్ళు మిమ్మల్ని గాయపరిచి పగ తీర్చుకున్నారు. నరికినరి. ఇప్పుడు వాళ్ళను క్షమించానని

***** చందమామ *****

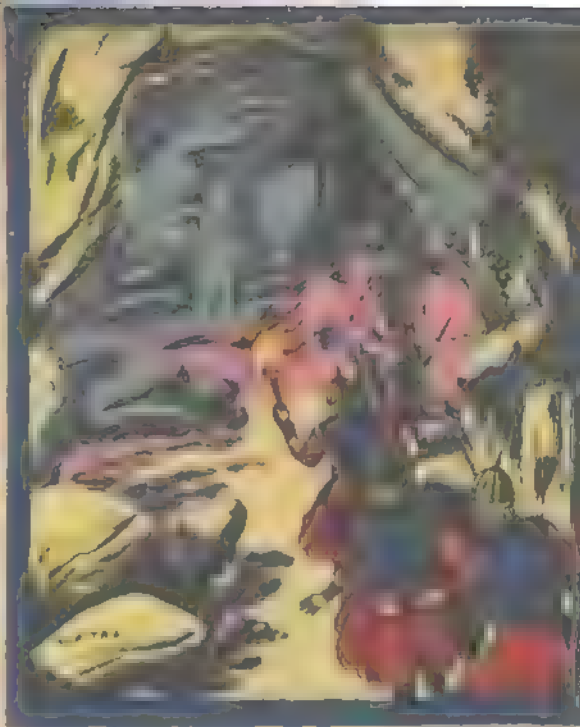

చాలా గొప్ప ముల్లపిత్త అయి వుంటాడని గంగాధరుడు భావించాడు. అంతేకాక, ఆ ముల్లపిత్తను రాక్షసికి అర్పించాడు. 'నేనెక్కడ ఒక మహాపిత్తకి మూలకా వైద్యం చేసి గాయాలు మాన్పి?...'- అని గంగాధరుడు అనిష్టపడినది సహించలేక దెందులై వుండకూడదు? ఈ అనుమానం రాగానే గంగాధరుడు, ముమ్మరంగా అతని అలలు చూడమని గుహ చూపిస్తానన్నాడు.

ధూమకసోమకులు గుహల కేసి బయలు పడారు. మంత్రి గంగాధరుడు కొద్దిమంది సైన్యంతో వచ్చాడు అనుకుంటాడు. ఉదగ్ర సేనుడు చూచా ముల్లపిత్త వాళ్ళ వస్తాగా సరిచాడు. ధూమకసోమకు లెక్కన గుహల ముందు వెళ్ళింది. "ప్రభూ! మంత్రిగారు యీ గుహలో నుంచి బయటికివచ్చి, చేతికి బాణం ఆగిందని లోపలికి పోగెళ్ళాడు. ఇది కలసిపోతుంది రాక్షసమాలిక్ ప్రవేశించిన గుహ!" అని చూపెట్టారు.

"ఆ రాక్షసుణ్ణి చుట్టుముట్టి పట్టుకోవాలి, మహామంత్రి! ఇక్కడ లెక్కలేనన్ని ముల్లపిత్తలనుంచి తమకు సెలవిచ్చారు గనక సైనికుల్ని హెచ్చరించండి," అన్నాడు ఉదగ్రసేనుడు.

"మహారాజా! ఆ రాక్షసుడూ, మంత్రి కుడూ ఇంకా గుహలోనే దాగి వుండటంత

ముమ్మరపలన నెరసేకొను. అయితే మన బాగోతల్లో ముం వుండటం మంచిదే," అంటూ మంత్రి గంగాధరుడు సైన్యకులను హెచ్చరించాడు.

సైన్యకులు కొందరు ఈటలు బాతుచేసి రాక్షసుడు పోయిన గుహలోకి బిడురు బెదురుగా ప్రవేశించాడు. గుహ అంతకంత మయంగా వున్నది. ఏవిటిలు వెలిగించి కత్తలూ, ఈటలూ సిద్ధంగా పట్టుకుని గుహలో కొంత ముందుకు వెళ్ళినరికి, హఠాత్తుగా ముందున్న వాళ్ళ మీదికి ఒక నష్టకాకారంపై నుంచి దూకింది. అవెంటనే గంగాధరు ప్రారంభమై గుహ నుంచి బయట

పడేందుకు సైనికులు తక్కినలాది, "రాక్షసుడు! రాక్షసుడు!" అంటూ శివులు పిలుచుట బయటికి పారిపోయి వచ్చారు.

మర్నాటి గుంగాభయము వాళ్ళను అపి, "రాక్షసుడు మీరు చూశారా? వాడెవ్వరూ మీడికి వచ్చాడా? లేక వాడి అపి వచ్చి పిలిచిందా?" అని ప్రశ్నించారు.

"గుహలతా కన్ను పూయడమన్నా కా, రానుల వీకటి, ప్రభా, కదగిట అంటూ విదే మోతలు వినబడినై. అయినా, తెలియక ముందుకు వెళ్ళాలి. మామగారు మా ఏ పెద్దరికా లేకుండా వాడు ముందు నడుస్తూ ఇద్దరు దివిటిల వాళ్ళమీద

నిలుపుతా చూశేను గావువట్టు వట్టాడు," అన్నాడు సైనికుల్లో ఒకడు.

మర్నాటి గుంగాభయముకి యివి సమ్మతగిన మాటల్లా కనిపించలేదు. ఏదీ ఏమైనా గద్దరు సైనికులు గుహలో ప్రమాదస్థితిలో వున్నాడు. అతడు తన సైనికుల నాయకుణ్ణి పిలిచిపోయేంతలో, ధూమకసామకు లిద్దరూ గుహ వక్తగా వడిపుచ్చి దివిటిలు రెండు తీసుకుని, కత్తులు చూసి, "ఒరే, కుంభర రాక్షసా! వచ్చావ్, కాదుకా!" అంటూ గుహలోకి వంగివారు.

వాళ్ళ సాహసు చూసి మర్నాటి గుంగా భయము అచ్చయిపందాడు. రాజు డుగ్గ నెరుకుచేసింది. "నాకుమార్తెను కిముంగా బయటికి తెచ్చారంటే, మీ రాబ్రహ్మహన్ని క్షమిస్తాను," అంటూ శివు పెట్టాడు.

మర్నాటి గుంగాభయము గుహలోకి ప్రవేశించాడు. ముందుకు సైనికులు కూడా దివిటిలతో లోపల ప్రవేశించారు. ఈ లోపల ధూమకసామకులు గుహలో కొంతదూరం వెళ్ళిన శి, వాళ్ళను, "అయ్యా, రక్షించండి! వాడే, కాదుకాండి!" అంటూ సైనికులు చేస్తున్న అర్తనాదాలు వినిపించినై.

ధూమకసామకులు బక్కకిణ్ణుల పుర్రుల చెడిరి చకరి ముఖాలొకట చూచుకున్నారు.

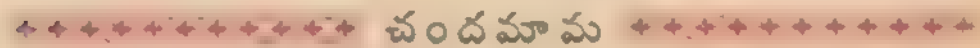
రాక్షసుడు సైనికులెవరినీ విడుదలకు తెలుసు
నానన్న భయం వాళ్ళకు కలిగింది. కాని,
అంతలోనే సోమకుడు దీకరంగా అరిచి,
"దూమూ! మనకు భయమేంటి? మన
గ్రామదేవత కాళరమ్మను తలచుకో! జై,
కాళరమ్మా!" అంటూ ముందు నడిచాడు.
దూమకుడు కూడా అతడితోపాటు
జై కొడుతూ మరికొంచెం దూరం ముందుకు
వెళ్ళినంత, అక్కడ ఎదురైన చక్కల,
ఇద్దరినీ అక్కర్లేచరియిల్ని చేసింది.

ఒక పెద్ద కొండచిలువ ఒక సైనికుణ్ణి
తలవైపు నుంచి కొంచెం కొంచెం
మింగుతూ, రెండవవాణ్ణి తోకతో చుట్టబెట్టి
గుహ గోడల కింద విరిచిరిచి కొడుకున్నది.
ఇద్దరు సైనికులూ హాహాకారాలు చేస్తున్నారు.
సోమకుడు కత్తితో కొండచిలువ చూసి మీద
నాలుగైదున్నా చిలుంగా కొట్టినా, దాని
మెడ నగం తెగిపోయింది. సైనికుడు దాని
వెంట నుంచి ఒంటికిపెట్టి, నామ్మకెల్లి నేల
మీద పడి సోయాడు. ఈ లోపల దూమ
కుడు కొండచిలువ నడుం మీద కత్తితో
కొట్టి, దాన్ని రెండుగా నరికాడు. రెండవ
సైనికుడు దాని పట్టునుండి విడుదలపడి
పచ్చివాడిలా నీకలు పెడుతూ గుహలో
గంతులు వెయ్యసాగాడు.

మూర్తి గంగాధరుడు కొంచెం సైనికు
లతో అక్కడికి వచ్చి, రక్తపు మరుగులో
చిలవలా కొట్టకుంట్ల కొండచిలువనూ,
నెత్తరొడుగున్న కత్తిలతో నిలబడి పున్న
దూమకసోమకులనూ చూసి, "రాక్షసు
దెక్కడ?" అని ప్రశ్నించాడు.

"ఇక్కడ రాక్షసుడుంటా లేడు. ప్రభూ!
మీ సైనికులు చీకట్లో హఠాత్తుగా మీది
కురికిన కొండచిలువను చూసి, రాక్షసు
డనుకున్నాడు," అన్నాడు ధూమకుడు.

"రాక్షసులు మాయాత్ములు. వాళ్ళు కాదా
లనుకున్న దూమం కుశాల మీద వచ్చేస్తుంది.
ఆ కుంభిరుడే యీ కొండచిలువ రూపం

CHITRA

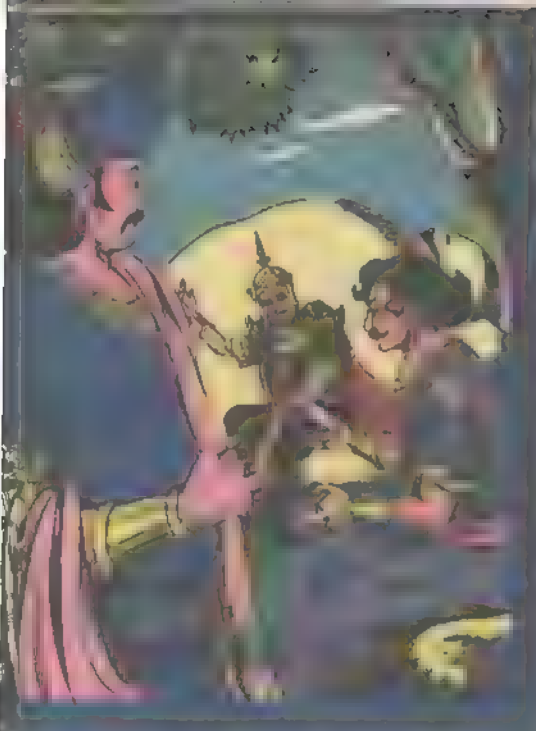
చార్జ్ చూస్తూనే గంగాధరుడు ఒక్క మాటను ముందుకు వెళ్ళి, కళ్ళబర్రాన్ని పెరికించి చూసి, "ఇది, జయంతుడి శవం! ఈ ప్రాంతం మరేదైనా..." అంటూ చుట్టూ కలలాడు చూపించాడు. ఆ సమయంలో అతడి కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరగటం చూమక పోయిపోయి కనిపించింది. వాళ్ళిద్దరూ గుహలో వెంటమొరం ఎక్కనకిరీ చూమకుడికి ముక్కు పెక్కి పుట్ట కనిపిచింది. వాడు చాస్తూ పైకిల్లి చూశాడు, అది కాలశంకురుడి ముంత్రమండం! ఆ క్షణంలో చూమకుడికి కలిగిన అనందం అంతా యంతా కాదు. వాడు మంత్రదండార్జితంలో గిరిగిరా తిప్పుతూ, మంత్ర గంగాధరుడి దగ్గరకు వచ్చి, "ప్రభూ! మంత్ర గుడు కూడా గుహలోంచి వారిపోయాడు. అది, ఆ కాలశంకురుడి ముంత్రమండం, నాకు పోలింది!" అంటూ మంత్రదండార్జిత గంగాధరుడికి చూపించాడు.

"నీకు పోలింది గనక అది నీదే! దీనిలో అష్టతక్కు చురచున్నది, అంటూ మంత్ర గంగాధరుడు గుహనుంచి బయటికి వచ్చి, విచారంగా ఒక చాలిమీద కూర్చుని వున్న రామ త్రిగసెనున్న సమీపించి, "మహారాజా! విచారించండి. మనోద్ధరం దురిచ్చిస్తామంటున్నామే. మీరు ఒక్కగా వెళ్ళి కుమార్తెను కోల్పోయారు, నేనూ నా ఒక్కగా వెళ్ళి కుమార్తెని పొగడ్డుకున్నాను. ఆ రాక్షసుడూ, మంత్రగుహ ఒక్కడున్నాలో తెలిస్తే తప్ప..." అంటూ స్వంతలో శవంబడేశ మంత్ర ఒక్కంతా గాయాలతో, చెరిగి పోయిన దుస్తులతో గుర్రం మీద ఏగంగా అక్కడికి వచ్చి, "మహారాజా! నాశనం! సర్వనాశనం!" అంటూ గుర్రం మీద చుచ్చున దిగదోయి, కాదు రికామలో చెక్కు కోపటంతో దఫ మంటూ వెల్లకిలా కింద పడిపోయాడు.

—(అంతావుంది)

+++++

"శ్రీమతులు పరదేశయు లైతే నగరం ఒక పట్టణం వాళ్ళ వశం అయి పోయింది కాదు. ఏదోహం తలపెట్టింది కదంబ పాపం. వాళ్ళు ఉపయోగం పడుతుంటారు లాగా, మమ్మల్నిని బడివారు. లాగా హతాత్తుగా వచ్చి నగరం మీద పడ్డారు. నగరం వాళ్ళు చాలామంది వాళ్ళతో ఒక మయ్యారు. నగరం ముందే, కుంగి ముందే రాజువారి అగ్రమంతుకుని పోక్కుకుం వెళ్ళిపోయి," అన్నాడు కదంబయ్యంతు.

"బాక్కును వెళ్ళిపోయారా? అయ్యో నా! ఏమో ఆరాల ముందే కదంబి కూడబడిన దబ్బా, బంగారం, పరిధి అంతా," అంటూ ఉగ్రసేనుడు గారినపట్టి చెప్పిరిలా పోయిగా నా పట్టి, "నగరం ఆ రాజు పోయిపోయి నామకు లెవరు? వాళ్ళు చెప్పిందే నా కత్తికి పర దేశాను. ఏదిరా. నా యుద్ధాశ్వుల!" అని నిర్మల దూని. మారంగా మున్ను తన గుర్రం కేరి ము గెత్తిపోయాడు.

గుంగుడు, ఉగ్రసేనుడు రెక్క పట్టు కుని అంతా, "మహారాజా! అయ్యో కుమార్తె ఎక్కువో, బాదా వా ఎక్కువో వా కర్తం కావటం లేదు. కొంచెం శాంతం చేయి, తెలివైనది లాంటి లేదు," అని,

కొచ్చారని వినగానే, నేను ఆ మమ్మల్ని వారు కుంతందేశ సైనికులై పులకాల్సి తావించాను," అంటూ ఉగ్రసేనుడి కి భయంగా చూశాడు.

రాజు ఉగ్రసేనుడు కొద్దికాలం పనిని పోతూ, "కదంబనగరం శ్రీమతుల వశం పోయింది, అదేనా నీవు చెప్పవలసిన కున్నది?" అంటూ ముందే గట్టింది అడిగాడు.

"మహారాజా, మీరు ఉద్దేశపడకుండి," అంటూ గంగాధరుడు, ఉగ్రసేనుడు నాని పరిచి, "ఇంతకూ ఆ శ్రీమతు లెవరు?" అని కదంబ ముందే అడిగాడు.

+++++ చందమామ +++++

"నాకు తెలుసు, మహారాజా!
 నా మహారాజును చూడటం మహామే.
 నాకు మీ హనుమంతుని చూడటం మహామే.
 మహారాజును చూడటం మహామే." అని
 అతనిని చూడటం మహామే.

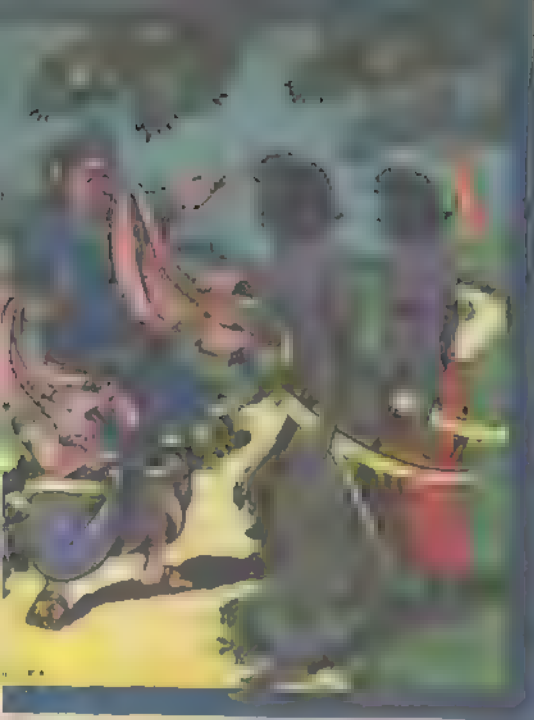
“...మనములను మనములను...
...మనములను మనములను...
...మనములను మనములను...
...మనములను మనములను...”

"మొదట!" అంటూ అతని ముఖం గాఢమై, "దాని లక్షణం ఏమిటిగానూ, యింక సైన్యాలను గాల్గొని ఏమిటాడు ప్రవా, ముగిసి!" అని అతని ముగిసి కోపాపి, "ఇప్పుడు ఏమిటాడు"

అందుకే మన దేశంలోని అన్ని ప్రాంతాల్లోనూ
ఎక్కడా వున్నా కాళ్ళపైనుండి గొట్టిన అణ్ణం
ధర్మమేనా, కొమ్మలమీదల మీదలనా పో
వస్తున్న దిక్కు పో చూసే. "అణ్ణం
జనం గుంపులు గుంపులుగా యిటు పో
వస్తున్నాయి. కాళ్ళలో కొమ్మల మీదల
చేమా అమ్మలకు వాళ్ళున్నాయి." అని

◆◆◆◆◆ చందమామ ◆◆◆◆◆

+++++

అరవాలు చీక చాతాను." అన్నాడు బల్ల నెపడు.

"రాజులేని గదా మంత్ర ఉలుగు!" అన్నాడు శమసుముతి.

"రాజుమే లేవ్వుడు, ఎరుక నోనా గారం ఎన్నటిదీ! నేనా మితవాడే అన్నాడు." అన్నాడు శోకాధికారు.

"మీలో బిక్కిరినె కూడా అబద్ధ బసం ప్రాణాలతో ఎక్కన్నుండి పోవచ్చును," అంటూ రామగుడు రుగే చెనాడు.

"అక్కడ అబ్బ పించేవాణ్ణి నెను. అందులం ప్రసంగం ఉను." చెప్పినవాడును,"

అంటూ గుంగాధ యి కళ్ళిరచేను. "అగ్గ నేను మహారాజు. ఆతడి ప్రహరము

గురిలిదేశ రాజును శరవాగులు. వాళ్ళ ప్రాణాలు కాపాడవలసిని బాధ్యత నెను.

మామకా! నామకా! మీ రద్దం ఎన్నటి బయలుదేరే పోయి, ప్రబల్న కడుంబ

నగలం కేరం రుగేములు ఎట్లించాలి. వాళ్ళు ముందగా ముందు కొద్దారే రక్క

పాలం బయగుతుండి," అని చెప్పి, తన ప్రసక్తులను రుగేద్దన్నుద్దులు కాపలించిగా

అప్తాపించాడు.

మామక రామగులకు, గురిలిదేశములతి అబ్బ అక్కర్తానీ, కొపాన్ని కూడా తెప్పల

రిక్షింపబడెను. అక్క మామక రామగుడు. మామక రామగుడారా! ఆ కాటం బు నెట్టిపొంచు లరా!" అ అడిగాడు.

"ఈ రాను, ముగ్ధి ప్రాణాలు కాపాడ వలమిడు గాన. వాళ్ళ రాజుల మూర్ఖం తిరిగి వాళ్ళకు నెచ్చులించి." అన్నాడు మామగుడు.

"రాజు లేని రాజు అంటూ వాస్తూ పులవడు. నీ కష్టనా మతి వాసులదా, మామకా?" అన్నాడు గంగాధరుడు కనుచు తూడ్కుడు.

"మామమంత్ర! నాకు రాజుల అమలం లేదు. ఇప్పుడే నా కుమార్తెను పతక్కురంటూ

+++++ చందమామ +++++

[illegible]

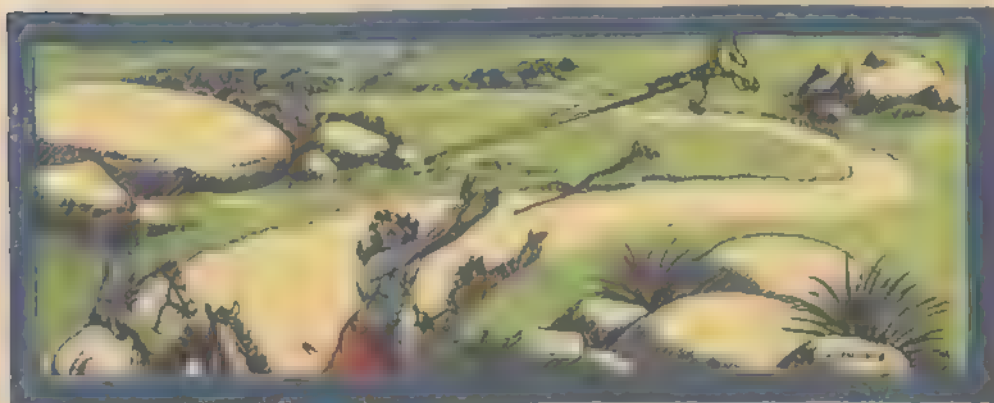
అనంత తోచి కొందరు యువకులు పెద్దగా
నాకపెట్టారు.

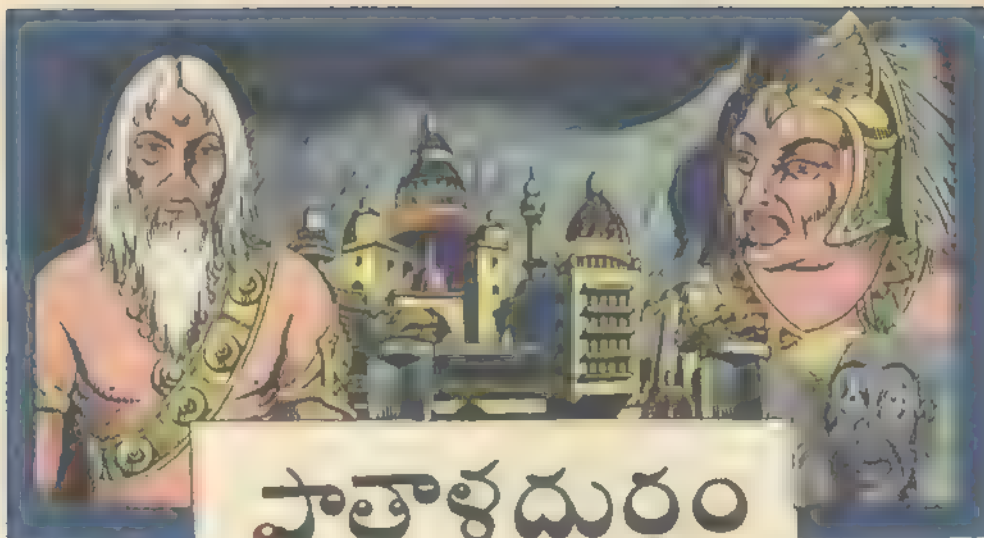
[illegible][illegible]

"కాంతిసేన మాకు రావే కావాలి!" అంటూ జనంలో నుంచి కేకలు బయలుపడ్డాయి. పోరవృద్ధులు కూడా దానికి అంగీకార సూచకంగా తలలు వూపారు.

“అలా అయితే, అందరూ ప్రాంతంగా
ఉండి, సామాన్య జాతిగా ఉండి, రాజకీయ
ఆపహరించుకు పోయిన, ఆ యువరాణిని
తెచ్చి, తిద్దే మనస్థితి నాది,” అన్నాడు
బుద్ధుడు.

సామకుడి కొనసాగి పోయిన గురువు
సామకుడి దేరా, భూమిక సామకులు
సామకుడు ముక్కలమీ, గురగాభిషేకున్న
చోటుకు బయలుదేరినలో, సామకుడి
సామకుడు ముక్కలమీ, కొలగలబ
సామకుడు ముక్కలమీ, ముక్కలమీ సామకుడు
సామకుడు ముక్కలమీ, ముక్కలమీ గాలి
లోకి తెచ్చింది. సామకుడు గుర్రం మీద
చేరి నిలిచి, ముక్కలమీ పట్టుకు
సామకుడు ముక్కలమీ. (గూరగూర)

పాతాళదుర్గం

8

సోమకుడు ముగ్ధుని గుర్తించుటకు అగ్రమించుకొని, నోశాగారం కొత్తగైహారు. ముగ్ధుని వాళ్ళు గాని కొని. అంతర్వీచికి బయలుపడెను. మామసోమకులు వాళ్ళను గుర్తించి, తప్పి పడెను. మామకుడి నడుమనుంచి పోయెను. ముగ్ధుడనుకొని తిరిగి వచ్చెను. ఇంకొకడు వచ్చి ముగ్ధుడొకరిని పై కిగిరాడు. అంతా—

సోమకుడు గుర్రం మీది నుంచి ఒక్క పక్కా ఎగిరి గాలిలో లేచెను. ముగ్ధుడందాన్ని పట్టుకొగెగెగెడు. కాని, ఈ లోపల గుర్రం పక్కకు పోయెను. అతడు దుడ్డు మంటూ కింద పడిపోయాడు. అయినా సోమకుడు ముగ్ధుడందాన్ని మాత్రం తన గుప్పెట నుంచి వదలలేదు. ఈ లోపల ధూమకుడు గుర్రం నుంచి కిందికి దూకి, "బలే, సోమా! మెలకువ అంటే అలా

వుండాలి. ఒక్క ఊపున అది నడుముకు కప్పిన తాడు తెంచుకొపటంతో, ఎంబరుగు తున్నట్టి నేను గ్రహించలేక పోయాను. ముగ్ధు మిద కాంకంబరుడి ముగ్ధుడందం మహత్తు గలదే!" అన్నాడు.

సోమకుడు ముగ్ధుడందం పట్టుకుని లేచి నిలబడ్డాడు. అది అతడి గుప్పెట పట్టు నుంచి బయట పడెందుకు పాము లాగా అటూ యటూ మెలికలు తిరగసాగింది.

చూసిన దిక్కు తూర్పు. ఆవు నా?" అన్నాడు ధూమకుడు. సోమకుడు ఆవు నన్నట్టు తలవూపాడు.

"ఇందులో మహత్తు పున్న సంగతి రహస్యంగా వుంచుదాం. రాజకుమారి కాంతిసేనను వెతికి తెచ్చే బాధ్యత మన పైన వదిలి కదా. ఈ మంత్రదండం అందుకు మనకు సహాయపడవచ్చు," అన్నాడు ధూమకుడు. ఆ తరువాత ఇద్దరూ గుర్రా లెక్కి మంత్ర గంగాధరు డన్న ప్రాంతానికి వెళ్ళారు.

"తిరుగుబాటుదార్లను, ఏ రక్షపాతం లేకుండా శవంబసగరానికి తిప్పి పంపి నందుకు మీ ఇద్దరి ఆభిమతి వున్నాను. కాని, వాళ్ళకు మీరు చేసిన వాగ్దానం నాకు అశ్చర్యం కలిగివున్నది. రాజకుమారి కాంతి సేనను, రాక్షసుడి బారి నుంచి మీ రెలా విడిపించి తీసుకురాగలరు?" అని అడి గాడు మంత్ర గంగాధరుడు.

"అందుకు ప్రయత్నిస్తాం, ప్రభూ! ఆ ప్రయత్నంలో చావడానికైనా మేం సిద్ధమే. మా వాళ్ళకు మాట ఇచ్చాం," అన్నాడు ధూమకుడు.

"ఇప్పుడే నువ్వు నాయకుడిలా కని పిస్తున్నావ్. నా కుమార్తెను తేగలిగావంటే,

అంతేకాక దానిలో నుంచి అన్నపన్నుల ధర్మను లేవే బయల్పడలసాగినై. ధూమకుడు దాని కేసి పరీక్షగా కొంచెంసేపు చూసి, "సోమూ! నాకో ఆలోచన వచ్చింది. కాల శంఖంబుడు పిని కోసం ఏదో మంత్రాలు బవిస్తున్నాడు. అందుకే ఇవి ఆతట్టు చేరే దుకు ప్రయత్నిస్తున్నావు," అన్నాడు.

"మనం ఇది చూపే చారి వెంటబడి పోలే, ఆ దుర్బాధ్యక్షి పట్టుకోవచ్చు గదా?" అన్నాడు సోమకుడు. మంత్రదండాన్ని ధూమకుడి కిస్తూ.

"అంతా సాధ్యం? పోతేపాటు గాల్లోకి మనం ఎగిరలేం కదా! ఇప్పుడిది ఎగిరిపో

నీకు అర్థరాజ్యం ఇస్తాను, ధూమకా!" అన్నాడు రాజు ఉగ్రసేనుడు.

"ఒకటి; మీ కిప్పుడు రాజ్యమే లేదు. రెండు; ఉన్నా మీ నుంచి నేను అర్థ రాజ్యం ఆపించటం లేదు," అన్నాడు ధూమకుడు కోపంగా.

కవంబమంత్రి, కోశాధికారి కొరకొర చూస్తూ, ధూమకుడి కేసి ఒకడుగు వేయ బోయేంతలో గుంగాధరుడు వాళ్ళను అపి, "చింత వచ్చినా పులుపు చావలేదంటారే, అదే యిది," అని తన సైకుల కేసి తెలిగి, "ఉగ్రసేను మీ హారాజు నూ, ఆయన పరివారాన్ని మన సగవారికి తీసుకుపోయి విడుదలు చేస్తామి," అని ఆజ్ఞా పించాడు.

రాజు ఉగ్రసేనుడూ, అతడి మంత్రి, కోశాధికారి కుంతల సైనికుల వెంట బయలుదేరి కొండవార దాటగానే, మంత్రి గుంగాధరుడు ధూమకుడితో, "మీ యిద్దరికీ నేను కుంతలరాజ్య సైనికుల దుస్తులు యిస్తాను. అంతేకాక, మీరు కుంతల రాజుగారి పని మీద వెళుతూన్నట్టు ప్రతం ఒకటి యిస్తాను. ఆ విధంగా మీకు ఆపనర సమయంలో ఏ మహారాజు నుంచయినా సహాయం పొందే వెలుంటుంది," అన్నాడు.

ధూమకు ధందుకు కృతజ్ఞత తెలియ పరిచాడు. సేనానాయకుడు తెప్పించిన సైనికదుస్తులు, ధూమక సోమకులకు ఇవ్వ బడినై. వాళ్ళిద్దరూ అదుస్తులు ధరించారు. తరవాత మంత్రి దగ్గర సెలవు తీసుకుని వెళ్ళబోతూ, ధూమకుడు, "ప్రభూ! తమ కుమారుడు శశికాంతుడి మాటేమిటి? అతడు సజీవుడనే మనం భావించాలి గదా?" అన్నాడు.

"అందులో సందేహం లేదు. శశికాం తుణ్ణి, కాలశంబర మాంత్రికుడు వెంట తీసుకు పోయాడని నా నమ్మకం. మీరు రాక్షసుణ్ణి వెతికి వట్టుకుంటే, కాంతిసేన

దూమకుడికి అలాంటి అభిప్రాయం కలిగించింది.

దూమక సొమ్ము లిద్దరూ కొండచావుల వెంట ప్రయాణించి, మిక్కిమధ్యాహ్నం చేతకు ఒక మహారణ్యంలో ప్రవేశించారు. అక్కడ వారి కొక సెలయేలు కనిపించింది. ఆ సెలయేటి ఒడ్డున వెంట తెచ్చుకున్న ఆహారం తిన చెట్ల కింద కొంచెంసేపు విశ్రాంతి తీసుకుంటూ మనుకున్నారని వాళ్ళు.

ఇద్దరూ గుర్రాలు దిగి వాటిని చెట్లను కట్టివేసి, విడివి నడిచుంటుంటే, ఇంకాలో వారికి కొన్ని పాదాల గుర్తులు కనిపించినై. వాటిల్లో ముఖ్యంగా ఒకటి దూమకుడి దృష్టిని ఆకర్షించింది. అది మామూలు పాదాల గుర్తు కాదు, పావుకోళ్ళు ఛరించిన కాళ్ళ గుర్తులు. దూమకుడు అశ్చర్యసంభవమాలతో వాటిని పరీక్షించసాగాడు. సాధారణంగా సాదువులూ, యోగులూ మాత్రమే పావుకోళ్ళు ఛరిస్తారు. ఈ మహారణ్యంలో అలాంటివారి కేమి వసుండుంది? పోతే, ఎవరి మాంత్రికుడు కాలశంఖురూడి వాపు కోళ్ళ గుర్తులై వుండాలి. అవక్కల నున్నవి శశికాంతుడి పాదాలగుర్తులై వుండొచ్చు.

"సోమూ, ఇవి కాలశంఖురూడి పావు కోళ్ళ గుర్తులు, సందేహం లేదు," అన్నాడు

ఎక్కడున్నదీ తెలుస్తుంది. ఇక నేను మాంత్రికుడు ఎక్కడున్నదీ కనుక్కోవాలి. ఆ పనికి శశికాంతుడి మిత్రుడైన భద్రుడనే వాణ్ణి కొంత సైనిక సహాయం యిచ్చి పంపు లాను," అన్నాడు మంత్రి గంగాధరుడు.

దూమకుడు ఆ మాటల కేమి జవాబు చెప్పకుండా, గంగాధరుడికి నమస్కరించి, సొమ్మున్న వెంటబెట్టుకుని తూర్పుదిక్కుగా బయలుదేరాడు. అతడి ఉద్దేశం మాంత్రికు డెక్కడున్నదీ తెలుసుకో గలిగితే, అతడి ద్వారా కుంభరూడి నివాసస్థానం కనుక్కోవడం సులభం అని. వాళ్ళిద్దరి మధ్యా వున్న వైరం, వాళ్ళ సంభాషణ తీయా

దూమకుడు, పరధ్యానంగా పదో ఆలోచి
స్తున్న సోమకుడితో.

సోమకుడు కనుబొమలు చిట్టించి, అక్షులగా తలాడిస్తూ, "మనం తప్పుచాం పట్టాల ధూమూ! రాజకుమార్తెను ఎత్తుకు పోయింది రాక్షసుడు గదా? మనం వెతికి తెస్తామన్నది ఆమెని. మరి, ఈ మాంత్రికుడి కోసం గాలించటం ఎందుకు? మన కేమన్నా మతులు పోయినయ్యా!" అన్నాడు.

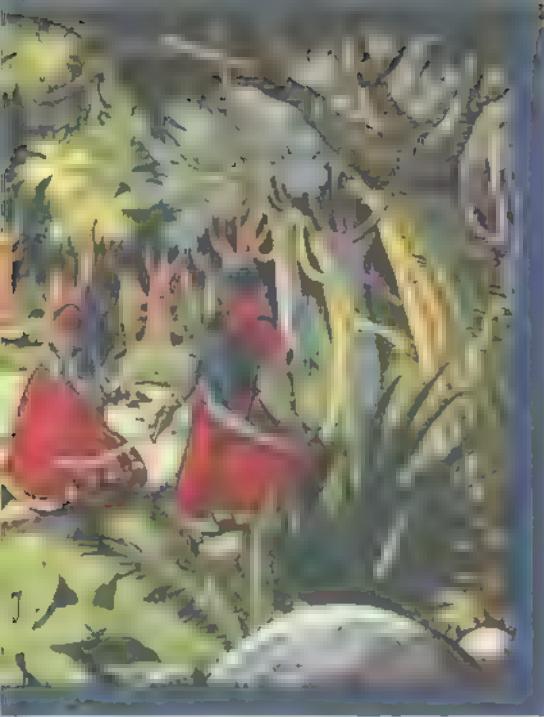
ధూమకు ధతసిగి తన అభిప్రాయం
 వివరించాడు: రాక్షసు వెట్రుపోయింది
 తెలుసుకు నేందుకు ఆధారమేమీ లేదు.
 కాని, మంత్రదండం ఉన్నది గనకా, అది
 కూర్చుండినాకు ఎగిరిపోయేందుకు
 ప్రయత్నం చేసింది గనకా, కాలశంఖమణ్ణి
 వెతిగి పట్టుకోవడం కొంత తేలిక. అతడి
 ద్వారా కుంభిరుదు పుండే స్రవేశం
 తెలుసుకోవచ్చు.

"అవును ఇదీ నిజమే!" అంటూ సోమకుడు తలవూసాడు. అయినా అతడి కిదేదో బెంకతిరుగుడు దాని అన్న అనుమానం పోలేదు. చూమకుడు సెలయేటి ఒడ్డుకు పోయి దాహం తీర్చుకుని, నీళ్ళల్లో దిగి అవతలి ఒడ్డుకు పోయాడు, నీరు మోకాళ్ళ లోతు మాత్రమే వున్నది. ఎది కవతల

గజపతిలో కూడా చూచుకుండి పాపుకోళ్ళ
గుర్తులు కనిపించినై. అతడు సోమకుండి
పరు దాటి రమ్మని సరిజ్ఞ చేశాడు. సోమ
కుడు దగ్గరకు రాగానే, అతడికి ఆ గుర్తులు
చూపిస్తూ, "మాంత్రికుడు యీ నిలయేరు
దాటిపోయి ఎంతో కాలం అయి వుండదు.
మనం ఇక్కడ భోజనం కోసం ఆగకుండా
ముందుకు పోతే అతణ్ణి కలుసుకునే అవ
కాశం వుండొచ్చు," అన్నాడు.

"నరే ఆలాగే చేద్దాం. గుర్రాలను తీసు
కొస్తాను," అంటూ సామగ్గుడు వెనక్కు
తిరగబడేంతలో, చాచ్చులనున్న చెట్ల చాటు
నుంచి ఎవరో పెద్దగా చప్పుట్టు చరిచిన

శబ్దమైంది. ధామక సోమకులు కత్తులు దూసి, ఆ శబ్దం వచ్చిన చెట్ల కేసి పరిగెత్తి వాటి వెనక వెళుతారు, కాని అక్కడ ఎవరూ లేరు. వాళ్ళు అశ్రుర్యపడుతూ వెనక్కు తిరిగేంతలో, మరొక వైపు నుంచి చచ్చట్టూ, తులలూ విసిరింది. ధామక సోమకులు ఈసారి బాగ్రతగా అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ ఆ వైపుకు బయలుదేరారు. వాళ్ళా విభంగా కొద్ది దూరం వెళ్ళేసరికి, ఈసారి చచ్చట్టు, వాళ్ళకు సుదీర్ఘమైన చెట్ల చాటు నుంచి వినబడినై.

"సోమూ, మన నెవరో చుట్టుముట్టి హతమార్చాలని చూస్తోన్నాడు. మనం సెల

యేటి దగ్గరకు పోవటం మంచిది. అక్కడ మన మీద ఎవరూ దొంగచాటుగా వచ్చి దెబ్బతీయలేరు," అన్నాడు ధామకుడు. ఆ వెంటనే ఇద్దరూ పక్కకు తిరిగి ఏటి కేసి పరిగెత్త బోయేంతలో, తులలూ, చచ్చట్లతోబాటు అరణ్యం ప్రతిధ్వనించేలా కేకలు విసిరింది. ఆ వెంటనే నలుగురైదుగురు అటవికులు చెట్లకొమ్మల్లోంచి వాళ్ళ మీదికి దూకారు. మని కొందరు అటవికులు చెట్లచాటు నుంచి పెదబొబ్బలు పెడుతూ వాళ్ళను చుట్టుముట్టారు.

ధామక సోమకులు ఒకళ్ళ నెకళ్ళు హెచ్చరించుకునే అవకాశం కూడా లేదు. ఇద్దరూ ఒకేసారి, "బ్రై, కాళేరమ్మా!" అంటూ అటవికుల మీద విరుచుకు పడ్డారు. వాళ్ళ చేతుల్లోని వాడికత్తులు మెరుపు వేగంతో ఎదురైన అటవికుల్ని తునాతుని యలు చేసుసాగినై. మీద పడి పట్టుకోవాలని చూసిన అటవికులు, ధామక సోమకులు శరీరాలు విడిదించే సరికి గాలిలోకి లేచి అల్లంత దూరాన చెట్లలో దాక్కుంటూ పడసాగారు.

ఒకటి రెండు నిమిషాలు గడిచినై. ఎంత బలం, ధైర్యం, కత్తియుష్టంలో నెర్పువున్నా, తేడెళ్ళ గుంపులా వచ్చి మీద పడి

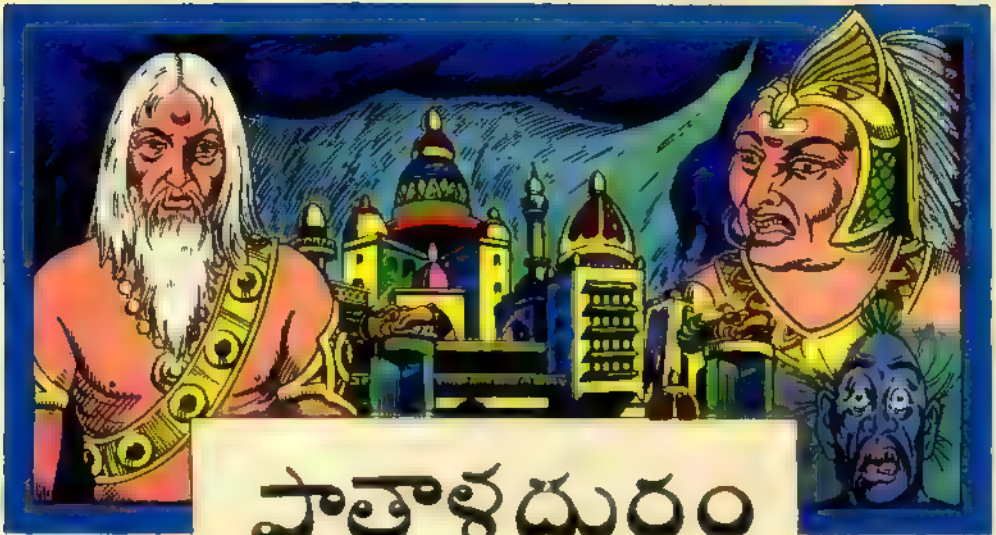
అటవికుల ధాటికి ధూమక సోమకులు తట్టుకుని నిలబడటం కష్టమైంది. అటవికులు విసిరిన బల్లాల్లో ఒకటి రెండు వాళ్ళకు తగిలి, గాయాల నుంచి రక్తం కారనాగింది. చెవిరళు కత్తి తిప్పేందుకు వచ్చి పీల్చు తీసుకుంటే అటవికులు గుంపుగా కుటకట్టుకు వచ్చి మీద పడి, వాళ్ళిద్దరినీ పట్టుకున్నారు.

అటవికుల ఆనందానికి మేర లేదు. వాళ్ళల్లో చివ్వువాళ్ళు కొందరు చచ్చారు, కొందరు గాయపడి కొంత పడుతున్నారు, మరి కొందరు నడుములు పరిగి, కీళ్ళు తొలిగి మూలగుతున్నారు. అయితే, మిగతా అటవికులు ధూమక సోమకుల్ని పట్టుకున్నామనే ఆనందంలో వెంటరిలకొడుకూ, వాళ్ళ చుట్టూ చేరి గుంతులు వేయసాగాడు. దూరంగా తప్పిట మోగిన ధ్వని ఆయింది. గుంతులు వేసి వాళ్ళల్లో కొందరు ఆ ధ్వని వచ్చిన దిక్కునకు తిరిగి, "విరూపా!

విరూపా!" అని శివకు చెబుతున్నారు. కొద్ది సేపట్లో అక్కడికి ఒక అబ్బానుబాహువయిన అటవినుడు చేతిలో బల్లెం పట్టుకు వచ్చి, "అప్టో, కాంభవీ!" అంటూ భిక్షరంగా ఆరిచి, శిల్పారచేసి, పళ్ళు పటపటా కొడుకుతూ, బల్లెం ఎత్తి ధూమక సోమకుల్ని పొడిచేందుకు ముందుకురికాడు.

ధూమక సోమకులు తమ అంతం సమీపించిందని గ్రహించి, మునుపటి చెళ్ళాం దిద్దిల్ని ఒక్కసారి తయరుకుని, గుండె రాయచేసుకుని కళ్ళు మూసుకున్నారు. గుండెల్లో అటవిక నాయకుడి బల్లెంపొటు పడుతుందని ఎదురు చూసిన వాళ్ళిద్దరికీ గొప్ప అక్కర్లయ్య కలిగింది. అటవికనాయకుడు వచ్చాడనుకుని, బల్లెం ఎత్తి, వాడల్లా దాన్ని జారవిడిచి, "అయ్యా, దొర బాబులా! నా వాళ్ళ చిప్పలు మున్నెం చుండి," అంటూ వాళ్ళ పాదాల ముందు సాఫ్తాంగ పడిపోయాడు. —(అంకావుంది)

పాతాళదుర్గం

9

[నైశధదుర్గము వారిచి ధూమక సోమకులు, కాంతిసేను వెతుకుతూ కొంతదూరం వెళ్ళి, ఒక నెలయేటి భగ్గర దాహం తీర్చుకునేసరిలో, అలవికులు వాళ్ళను చుట్టుముట్టి పట్టుకున్నారు. వాళ్ళ నాయకుడు ఏమిప్పు ఏదేవాడు వాళ్ళను బల్లంతో పొడవే చీయినవాడై, 'చొరవాబుటా!' అంటూ వాళ్ళకు సాక్షాత్తు పడిపోయాడు. — తిరవాత]

ధూమక సోమకులు ఒక క్షణకాలం నిశ్చేష్టులయారు. విరూపుడి ప్రవర్తన వాళ్ళకు చాలా వింతగా కనబడింది.

విరూపుడు లేచి నిలబడి, "కాలశంఖర మాంత్రికదొర మిత్రులైన మీరు, మాకు ప్రభు నమానులు. తెలియక చేసిన మా తప్పులు మన్నించండి," అన్నాడు.

"మేము కాలశంఖరుడి మిత్రులం కాదు, శత్రువులం!" అంటూ సోమకుడు

కళ్ళెరచేసి, పళ్ళుకొరుకుతూ కింద పడి వున్న కత్తిని చేతికి తీసుకోబోయేంతలో, ధూమకుడు అకణ్టి వారిచి, "విరూపా! మేము మాంత్రికుడి మిత్రులం అని నీవెలా గ్రహించగలిగావు?" అని అడిగాడు.

విరూపుడు, ధూమకుడి నడుం నుంచి వేలాడుతున్న మంత్రదండాన్ని వేలితో చూపుతూ, "మాంత్రికదొర యీ ఉదయమే, మా గూడెంలో కొంచెం సేపు

'చందమామ'

విశ్రాంతి తీసుకుని వెళ్ళాడు. తన మంత్ర దండం వెంటతెచ్చిన వారిని అదరించి సహాయం చేయమనీ, అది వెంటలేని సైనికుల్నిగాని, పట్టణవాసుల్నిగాని ఒక్క అడుగైనా అరణ్యంలో ముందుకు రాకుండా హతమార్చమనీ అజ్ఞాపించాడు," అన్నాడు.

ఈ మాటలతో ధూమకుడికి అనందం, మాంత్రికుడి ఎత్తుగడ ఏమిటో అర్థంకాక భయమూ కూడా కలిగింది.

"మేం కాలశంఖుడి నివాసస్థానానికి పోతున్నాం. ఆయనకు ఒకానొక రాక్షసుడు—కుంభీరు డనేవాడు పరమశక్రువు. వాడు నివశించే చోటు నీకు తెలుసా?

అంతేకాక కాలశంఖుర మాంత్రికుడూ యీ రాత్రికి ఎక్కడ మజిలీ చేయబోతున్నాడు?" అని ప్రశ్నించాడు ధూమకుడు.

"మాంత్రికదొర యీ మహారణ్యంలో, ఏ మార్గాన ప్రయాణం చేసేదీ నాక్కూడా తెలియదు, అదంతా పరమరహస్యం. కాని, ఆ దొర నివశించే చోటు మీకూ తెలుసుకదా? దండకారణ్యంలో మహాకలి రాక్షసుడుండే పాతాళదుర్గ ప్రాంతాల. అక్కడికి మీతోపాటు కొంతదూరం వచ్చి, దారి చూపించగలను," అన్నాడు విరూపుడు.

ఎవరి మహాకలి రాక్షసుడు? అనుకున్నాడు ధూమకుడు. సోమకుడు కళ్ళింత చేసుకుని అత్యాశ్చర్యంతో విరూపుణ్ణి ఏదో ప్రశ్నించబోయే సరికి, ధూమకుడు అతడి మాటలకు అడ్డంపచ్చి, "విరూపా! నీవు చేస్తానన్న సహయానికి మేం యిద్దరం చాలా కృతజ్ఞులం. ముందు భోజనం చేసి, తరువాత ప్రయాణం సాగిద్దాం," అన్నాడు.

భోజనం అన్న మాట వింటూనే, విరూపుడు తన అనుచరుల కేసి తిరిగి, "అందరూ యిక్కడ నిలబడి వింత చూస్తున్నారా, లేక కొందరైనా పోయి, యీ దొరలకు భోజనం ఏర్పాట్లు చేస్తున్నారా?" అని గద్దిస్తూ ప్రశ్నించాడు.

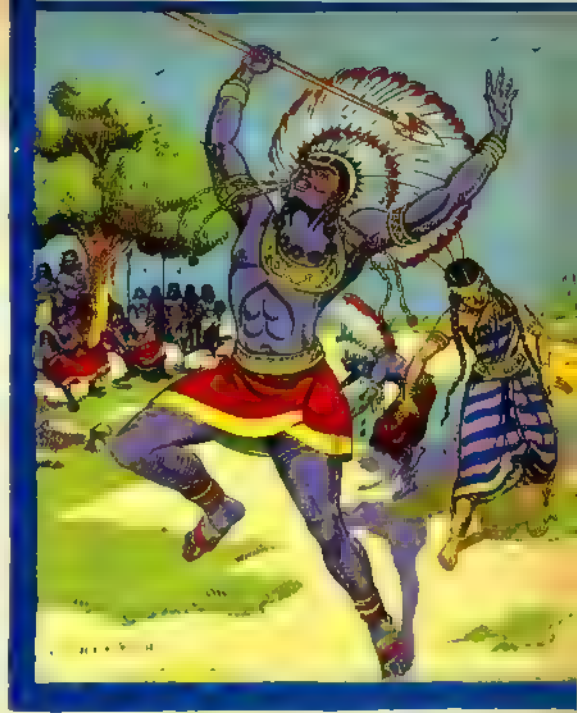
చందమామ

“అ విర్బాల్లన్న పూర్తి కావచ్చినై,
దొరా! అంతా భోజనాలకు రావచ్చు,”
అన్నాడెక యువ అటవికుడు.

ధూమకసోమకులకు, విరూపుడు రాజో
చితమైన విందు చేశాడు. రకరకాల
మాంసాలూ, అడవిఫలాలూ, తేనె సమ్మిడ్డిగా
వున్నాయి. బాగా ఆకలిగొనివున్న ధూమక
సోమకులు తృప్తిదీరా భుజించారు. తర
వాత ఆతిథుల వినోదం కోసం అటవిక
యువతీయువకులు రకరకాల నాట్యాలు
చేశారు, పాటలు పాడారు; కర్ర, కత్తి
సాములూ, మల్లయుద్ధాలూ జరిగినై.

ధూమకసోమకులు తమ అదృష్టానికి
ఎంతో ఆనందపడ్డారు. ఎంతో కష్టసాధ్య
మనుకున్న పని, వాళ్ళకా క్షణంలో చాలా
తేలిక అనిపించింది. ముందు కాలశంఖర
మాంత్రికుణ్ణి కలుసుకోవటం, అతడి ద్వారా
కుంభిచుణ్ణి వెతికిపట్టుకుని వాడి చెర
నుంచి కాంతిసేనను విముక్తిచేయటం—
ఇదంతా నునా యానంగా జరిగిపోయే
కార్యంలా తోచింది వాళ్ళకు. కాని, ధూమ
కుణ్ణి ఆపగింజంత సంశయం బాధిస్తూనే
వున్నది. కాలశంఖరుడు తన మంత్ర
దండం కోసం, ఏదో యుక్తిపన్ని తమను
హతమార్చు చూస్తున్నాడా?

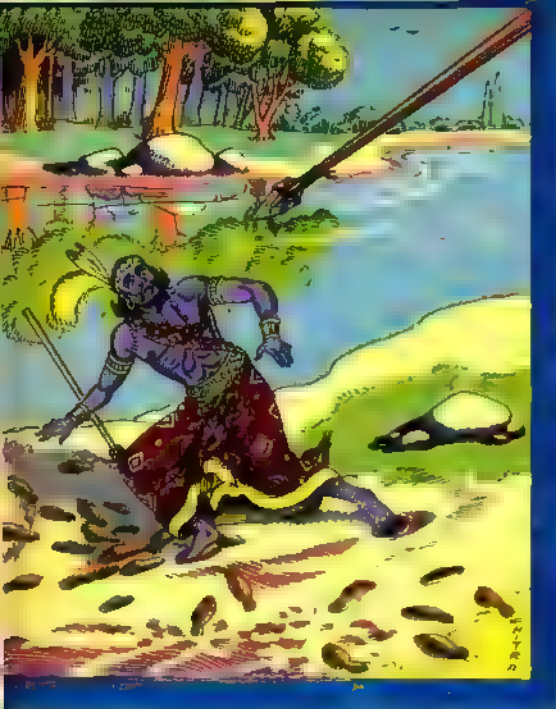

ఏది ఏమైనా, ఎన్ని హోరప్రమాదాలను
ఎదుర్కోవలసివచ్చినా, తాము రాకుమారి
కాంతిసేనను రాక్షసుడి బారి నుంచి కాపా
డక తప్పదు. ఇలాంటి దృఢనిశ్చయానికి
వచ్చిన ధూమకుడు విందు ముగిసిన తర
వాత కొద్దిసేపు విశ్రాంతి తీసుకుని, తిరిగి
ప్రయాణం సాగించాడు. ఈసారి ధూమక
సోమకులకు తోడుగా విరూపుడు కూడా
జయబదేరాడు. అతడు వెంట బల్లెం,
విల్లంబులతో పాటు, పొడవాటి తాగెకటి
భుజానికి చుట్టచుట్టి తగిలించుకున్నాడు.

ముగ్గురూ అరణ్యంలో ఒక గంటకాలం
ప్రయాణించి ఒక కొండప్రాంతం చేరారు.

కొండపాదాన్ని ఒరుసుకుంటూ నది ఒకటి ప్రవహిస్తున్నది. ముగ్గురూ దాన్ని దాట వలసివున్నది. ముందు నడుస్తున్న విరూపుడు నదిని సమీపించి, అశ్వర్యంగా ఒక చిన్న కేకపెట్టి, వెనక గుర్రాల మీద వస్తున్న ధూమకసోమకులను పిలిచాడు. ధూమకసోమకులు గుర్రాలు దిగి, విరూపుణ్ణి సమీపించి, అక్కడ ఎదురైన దృశ్యం చూసి వింతపడ్డారు.

నదీతీరంలో ఏదో భయంకర పోరాటం జరిగిన గుర్తుగా, విరిగిన ఈటెలూ, బాణాలూ, నేల మీద రక్తపుమరకలూ కనిపిస్తున్నవి. నదీతీర మంతా ఆ పోరాడిన

వారెవరో కాళ్ళతో మట్టగించి, కలయ తొక్కారు. విరూపుడు అదంతా ధూమక సోమకులకు చూపుతూ, "ఈ ప్రాంతాల నివశించేవాళ్ళు మా జాతివాళ్ళు కాదు, భిల్లులు. వాళ్ళతో మాకు శత్రుత్వం లేక పోయినా, స్నేహం మాత్రం లేదు. ఇక్కడ యింత రక్తపాతానికి కారకులెవరో తెలియటం లేదు. కొంచెం నది దిగువకు వెళ్ళి వస్తాను, మీ రిక్కడే వుండండి," అంటూ తీరం వెంట ముందుకు వెళ్ళాడు.

ఆ ప్రాంతానా విరూపుడికి కొన్ని కాలి గుర్తులు కనిపించినై. హఠాత్తుగా అతడికి కాలశంబరుడు గుర్తుకొచ్చాడు. ఆయన కేమైనా హని జరిగిందా? అనుకుంటూ విరూపుడు అతడి పావుకోళ్ళ గుర్తు లేమైనా కనబడతవేమో అని నేల మీదికి వంగి చూసేంతలో, జుయ్(మంటూ ఈటె ఒకటి అతడి తలను రాచుకుంటూపోయి, అడుగు దూరంలో నేలలో బలంగా గుచ్చుకున్నది.

విరూపుడు ఒక్క వూపున లేచి నిలబడి వెనక్కు తిరిగి చూసేంతలో మరొక ఈటె అతడి గుండెల మీదికి మెరుపులా చూసుకు రాసాగింది. అతడు చప్పున పక్కకు పడి పోయాడు. ఈటె నదిలో బుడుంగు మంటూ పడిపోయింది. విరూపుడు లేవ

CHITRA

బోయేంతలో, " రాక్షసబంటూ, వారికావు! నీ పేగులు తీసి మెడలో వేసుకుంటాను," అంటూ ఒక మహాకాయుడైన భిల్లుడు అతడి మీదికి ఎనుచోతులా వచ్చిపడ్డాడు.

విరూపుడు యీ దాడికి సిద్ధంగా లేక పావటంతో భిల్లు దతన్ని నడుం పట్టుకుని ఒక్క వినురు ఫిసిరేసరికి నీటి ఒడ్డుకు వెళ్ళిపడ్డాడు. మరుక్షణంలోనే భిల్లుడు అతడి గుండెల మీద కూర్చుని, తన బలమైన చేతులతో విరూపుడి కంఠం బిగించి పట్టుకున్నాడు. ఆ సరికి విరూపుడు తెప్ప రిల్లి, కాళ్ళతో భిల్లుడి మెడను అడకతైరలో బిగించినట్టు బిగించి, బలంగా ఒక్క తోపు

తేశాడు. భిల్లుడు కాస్తా వెళ్ళి నదీజలంలో పడ్డాడు. వాడు, నీటి నుంచి లేవకముందే విరూపుడు పులిలా వెళ్ళి మీదపడి, అతడి తలను నీటిలో అదిమి పట్టుకున్నాడు. ఊపిరాడక భిల్లుడు గిలగిలకొట్టుకుంటూ, తల నీటి పైకి వచ్చినప్పుడల్లా, " విరూపా, నన్ను చంపకు. నేను పులిందుణ్ణి!" అంటూ అరవసాగాడు.

ధూమకసామకులు యీ అరుపులు విని అక్కడికి పరిగెత్తుకు వచ్చారు. వాళ్ళు వచ్చేసరికి విరూపుడు, భిల్లుణ్ణి నీటిలో నుంచి కాళ్ళు పట్టుకుని ఒడ్డుకు యీడ్చు కొస్తున్నాడు. ధూమకు దది చూసి, " విరూపా, ఎవడు వాడు? భిల్లుజాతివాడా? ఏం జరిగింది?" అని ప్రశ్నించాడు.

" వీడు నన్ను దొంగచాటుగా చంపాలని చూశాడు. తగిన శాస్త్ర చేశాను. వీడు చెప్పే పేరు నిజమైతే, వీడు సామాన్య భిల్లుడు కాదు, భిల్లుల నాయకుడు!" అన్నాడు విరూపుడు.

ధూమకసామకులు భిల్లుణ్ణి సమీపించి, "ఎవడివి నీవు? విరూపుణ్ణి ఎందుకు చంపాలని చూశావు?" అని ప్రశ్నించాడు.

భిల్లుడు బోళుక్కుమంటూ యిన్ని నీళ్ళు కక్కి ఆయాసపడుతూ, " రాజ

భటులు నాకు న్యాయం కలిగించాలి! నా పేరు పులిందుడు, భిల్లనాయకుణ్ణి. ఇంతకు ఓగంట ముందు నా వడుచు పదో పెళ్ళాన్ని యీ విరూపుడూ మరికొందరూ కలిసి అపహరించుకుపోయారు. ఆడ్డెచ్చిన నా వాళ్ళను కొందరిని చంపి, శవాలను నదిలో పారేశారు. ఇతడూ యితడి పరివారం నా భార్యను ఎవడో రాక్షసుడి కోసం ఎత్తుకుపోతున్నట్టు, వాళ్ళ మాటలద్వారా బతికి బయటపడ్డ నా అనుచరులు గ్రహించి, నాకు చెప్పారు," అన్నాడు.

పులిందుడి మాటలు విని అందరూ చాలా ఆశ్చర్యపడ్డారు. ధూమకుడు ఏదో ప్రశ్నించడమేంతలో విరూపుడు, పులిందుణ్ణి సమీపించి, "నీ భార్యను అపహరించుకుపోయిన వాళ్ళల్లో నేనున్నట్టు నీ అనుచరులు చూశారా? వాళ్ళు లోగడ నన్ను ఎరుగుదురా? ఛీ, అబద్ధాలాడకు, యీ బల్లెంతో పేగులు తోడగలను," అంటూ బల్లెం ఎత్తాడు.

ధూమకుడు, విరూపుడి చేయి పట్టుకుని అవి, "పులిందా! నీవేదో పొరబడుతున్నావ్. విరూపుడు గత ఆయిదారు గంటలుగా మాతోనే వున్నాడు. నీవేదో రాక్షసుడన్నావే—వాడి ముఠావాళ్ళు విరూపుణ్ణి

అపఖ్యాతి పాలు చేసేందుకు, అతడి పేరు చెప్పి వుంటారు. అంతేకాక, మీ రెండు తెగల మధ్యా శత్రుత్వం రెచ్చకొట్టటం కూడా వాళ్ళ వుద్దేశం అయివుంటుంది. నీవు చెప్పే రాక్షసు చెవరో మాకు తెలుసు. వాణ్ణి హతమార్చటానికే బయలుదేరాం. నీ భార్యను కూడా తప్పక వాడి చెరనుంచి విడిపించుకు వస్తాం," అన్నాడు.

ధూమకుడిలా అనే సరికి పులిందుడు తన పొరపాటు గ్రహించి, విరూపుడి దగ్గిరకు వెళ్ళి క్షమించవలసిందిగా కోరాడు. ధూమకసోమకుల ప్రాత్యాహంతో వాళ్ళిద్దరూ పరస్పరం అలింగనం చేసుకుని

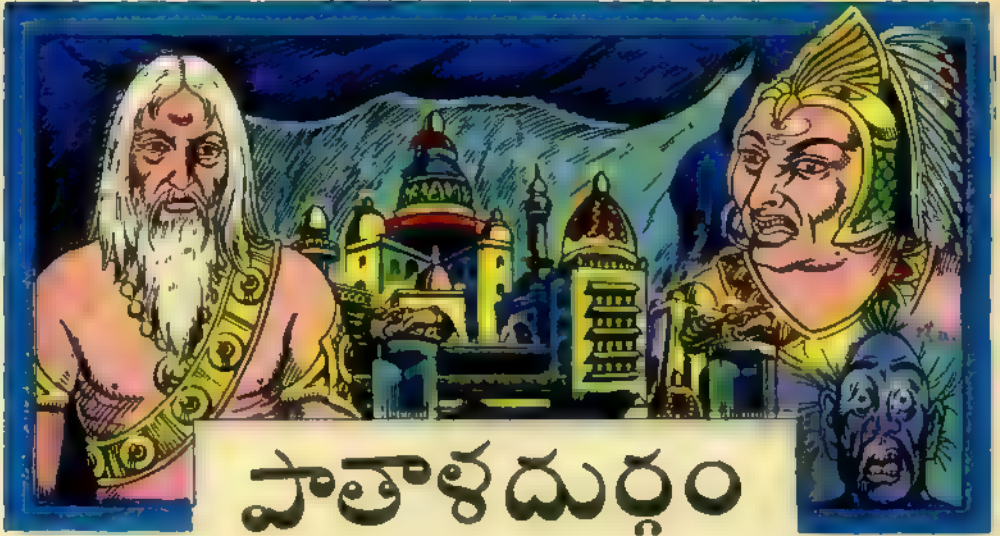

మిత్రులయారు. ఆ తరవాత ధూమకసామ కుటు నది దాట కోరుతున్నారని తెలిసి, పులిందుడు. "అయ్యా, మీ రిక్కడే వుండండి. నేను మా పల్లె రేపు నుంచి రెండు తెప్పలు పంపుతాను. వాటి మీద మీరూ, మీ గుర్రాలూ క్షేమంగా నది దాట వచ్చు," అని చెప్పి పరుగుపరుగున తన పల్లె కెసి వెళ్ళాడు.

కొద్దిసేపటి తరవాత ఇద్దరేసి ఖిల్లులు రెండు తెప్పలను నదిలో తోసుకుంటూ వచ్చారు. ధూమకసామకుటు ఒక తెప్ప మీద ఎక్కారు. విరూపుడు గుర్రాలతో మరొక తెప్ప ఎక్కాడు. తెప్పలు రెంటినీ ఖిల్లులు తెడ్లు వేసి తోస్తూ అవతలి ఒడ్డుకు నడిపసాగారు. అవి సరిగా నది మధ్యలో వుండగా, ధూమకుడి నడుం నుంచి వేలాడు తున్న కాలశంఖరుడి మంత్రదండం, చప్పున పాములా పైకి లేచి, తూర్పు దిక్కు కేసి ముఖంపెట్టి ఏదో కీచుధ్వనులు చేయ

సాగింది. ఆ వింత చూసి విరూపుడు నివ్వెరపోతూ, ఏమో అనబోయేంతలో, దాపులనున్న కొండశిఖరం మీది నుంచి ఒక నల్లని గరుడపక్షి రివ్వమంటూ ఆకాశంలోకి లేచి, బాణవేగంతో వచ్చి మంత్రదండాన్ని పామునుకుని ఒక్క తన్నుతో గోళ్ళ మధ్య యిరికించుకుని ఆకాశంలోకి ఎగిరింది. మంత్రదండాన్ని కట్టివుంచిన తాడు బలమైనది కావటంతో, ధూమకుడు కూడా దానితోపాటు పైకి లేచాడు. సామకుడు ఒక్క కేకపెట్టి బాణం ఎక్కుపెట్టి కూడా, బాణం ధూమ కుడికి తగలవచ్చునన్న భయంతో కొయ్య బారిపోయాడు. ఈ లోపల విరూపుడు బెదిరిన గుర్రాలను సముదాయించి, "శాంభవీ!" అంటూ కొండలు ప్రతిధ్వనిం చేలా అరిచి, భుజాన్నుంచి వేలాడుతున్న తాడు ఉచ్చును, గరుడపక్షి గురిచేసి పైకి విసిరాడు. —(ఇంకా వుంది)

పాతాళదుర్గం

10

‘దూమక సోమకులకు విరూపు డనే అటవికుడితో స్నేహం అయింది. అతడితో కలిసి వాళ్ళు ఒక సమ దగ్గర విష్ణునాయకు డొకడితో పరిచయం చేసుకుని, తెప్పల మీద నది దాటుతూండగా, మంత్రదండాన్ని ఒక పెద్ద గరుడపక్షి వచ్చి తన్ని, అకాశంలోకి లేచింది. విరూపుడు తన దగ్గరున్న తాడును గరుడపక్షికి గురిచేసి విసిరాడు. —తరవాత]

విరూపుడు విసిరిన తాటిఉచ్చు గరుడపక్షి రెక్క కొకదానికి తగులుకున్నది. అదే అదనుగా విరూపుడు తాడును బలంగా కిందికి గుంజాడు. పక్షి వేగంగా పైకి పోతూండటంతో ఉచ్చు గట్టిగా బిగుసుకు పోయింది. గరుడపక్షి ఒక్క తృటికాలం గాల్లో కదలకుండా వుండిపోయి, అంతలోనే కర్ణకళేరంగా ఆరుస్తూ, రెక్కల్ని బలంగా ఆడించి పై కెగరబోయింది. విరూపుడు

రెండు చేతులతోనూ గట్టిగా తాడును కిందికి లాగుతూ, తెడ్లు వేసే భిల్లులను కూడా సహాయం రమ్మని కేక వేశాడు. వాళ్ళు తెడ్లు వదిలి విరూపుణ్ణి సమీపించేసరికి రెచ్చి పోయిన గరుడపక్షి అతణ్ణి తెప్ప మీది నుంచి ఒకటి రెండడుగులు గాల్లోకి లేపింది.

“విరూపా! తాడు వదలకు. నేనూ వస్తున్నాను,” అంటూ సోమకుడు పెద్దగా అరిచి, తన తెప్పతో, విరూపుడి తెప్పను

‘చందమామ’

సమీపించాడు. ఆ సరికి గరుడపక్షి బలం క్షీణించింది. ముగ్గురు బలకాలులు తాడును కిందికి గుంజుతూండటంతో అది, ఆకాశంలో ఒక పక్కకు ఒరిగి రెక్కలను టవటప రాడిస్తూ కింద పడసాగింది. ధూమకుడు కత్తి దూసి పక్షి మెడకు గురిచేసి బలంగా విసిరాడు. ఆ దెబ్బ గురితప్పి దాని గుండెల మీద తగిలింది. దానితో అది, మంత్రి దండాన్ని వదిలి విలవిల కొట్టుకుంటూ నదిలో వచ్చి పడింది.

సోమకుడు వరమానందంచెంది, "ధూమూ, భయంలేదు, తెప్ప తెస్తున్నాను," అంటూ ఒక కేక పెట్టి, ధూమకుడు నదిలో

పడిన చోటుకు తెప్పను నడిపించాడు. ఈ లోపల విరూపుడి తెప్ప మీద వున్న గుర్రాలు రెండూ బెదిరి తెప్ప మధ్యనున్న వల్లా ఒక చివరకు పరిగెత్తటంతో, అది తల్లి కిందులైపోయి నీళ్ళలో పడినై. వాటితోపాటు విరూపుడూ, ఇద్దరు భిల్లాలూ నీట పడ్డారు. ఆ ఇద్దరూ ఈత తెలిసిన వాళ్ళయినా ప్రవాహ వేగానికి భయపడి, మునిగి పోతున్నామంటూ కేకలు పెట్టసాగారు. విరూపుడు నీటి వాలుకు కొట్టుకుపోతున్న తెప్పను నాలుగు బారలు చేసి ఆందుకుని, "భిల్లాలు యింత పిరికి సన్నాసులనుకో లేదు. ఇదుగో, తెప్ప ఎక్కండి," అని అరిచి, "సోమకబాబూ! మీరు ధూమక దొర దగ్గర కెళ్ళండి. నేను ఈదగలను. ఇంత కష్టానికి కారణం అయిన నల్లగర్రుడ పక్షి ఉచ్చులోంచి బయట పడకుండా పట్టుకోవాలి. దాని గుండె కాయ కాల్చుకు తినందే నా పగ తీరదు," అంటూ దాని కేసి ఈడుకుపోయాడు.

సోమకుడు తన తెప్పతో ధూమకుణ్ణి సమీపించగానే, అతడు తెప్ప అంచు పట్టుకుని దాని మీదికి ఎక్కి కూర్చున్నాడు. నీట పడిన భిల్లు లిద్దరూ మళ్ళీ తమ తెప్ప ఎక్కి విరూపుడి కేసి దాన్ని నడిపారు.

చ ళ్ల ద మ్మా మ

ఈ లోపల విరూపుడు, గరుడపక్షిని చేరి, దాని మెడ పట్టుకొంటేయేంతలో, అది కాళ్ళతో అతణ్ణి ఒక్క తన్ను తన్నింది. వాడి అయిన దాని గోళ్ళు శరీరానికి తగిలే సరికి, విరూపుడికి ఎక్కడలేని రౌద్రం వచ్చి, ముందూ వెనుకలు చూడకుండా దాని మీదికి ఎగిరి కలియబడ్డాడు. అకాశంలో తిరిగే పక్షికి, నేల మీద నడిచే మనిషికి నీటిలో జరుగుతున్న చావు బతుకుల పోరాటం చూసి, ధూమక సోమకుడు చాలా అబ్బురపడ్డారు.

"ఏ మొనలో చూసిందంటే యిద్దర్నీ ఒక గాపు పట్టుపట్టి మడుగులో వున్న తన

సొరంగంలోకి లాక్కుపోతుంది. తెప్పల్ని త్వరగా విరూపుడి కేసి నడపండి," అని అజ్ఞాపించాడు ధూమకుడు.

క్షణంలో తెప్పలు రెండూ విరూపుణ్ణి సమీపించాయి. ఆ సరికి అతడు ఒక చేత్తో గరుడపక్షి మెడ విరిచి పట్టుకుని, రెండవ చేత్తో దాని కాళ్ళను గుప్పెట బిగించేందుకు నానా ప్రయత్నంపడుతున్నాడు. తెప్ప అతణ్ణి సమీపించగానే ధూమకుడు, "విరూపా! నువ్వు తెప్ప మీదికి రా. ఉచ్చులో ఎరికిన పక్షి ఎక్కడికి పోతుంది?" అంటూ అతడి భుజాలు పట్టుకుని బలవంతంగా తెప్ప మీదికి లాగాడు. విరూపుడి శరీరంలో చాలా చోట్ల పక్షి గోళ్ళు తగిలి గాయాలయ్యై. ధూమకుడూ సోమకుడూ కలిసి గరుడపక్షిని తెప్ప మీదికి చేర్చారు.

"ఇది గరుడపక్షి కాదు, ఏదో రాక్షసుడు!" అన్నాడు సోమకుడు పక్షి కేసి కత్తి రుగ్గిపెస్తూ.

"దొరా, యింతకన్న భయంకరం అయిన పక్షులు యీ కొండల్లో వున్నవి. మేం అప్పుడప్పుడూ వీటిని ఉచ్చులు వేసి పట్టు తూంటాం. మా వాళ్ళల్లో కొందరు చిన్న పిల్లలుగా వుండగానే వీటిని పట్టుకుని పెంచుతూంటారు. అలవాటు చేస్తే

చందమామ

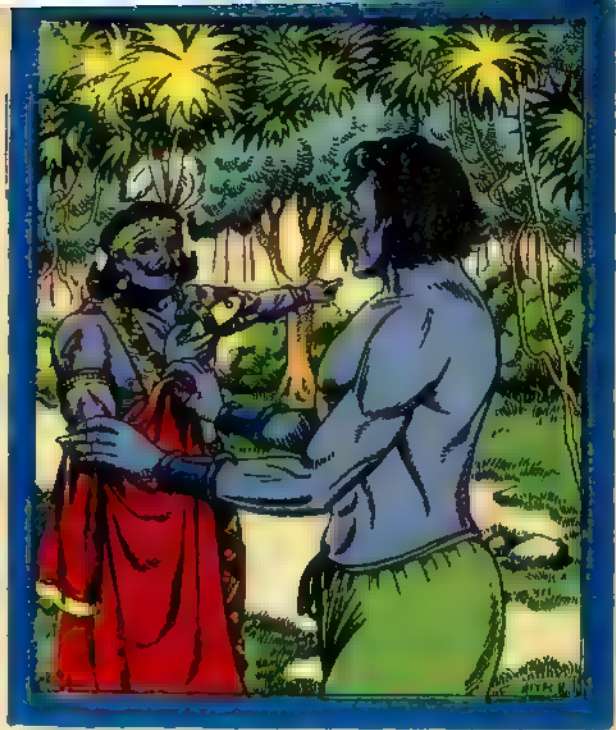
వేటలో సహాయంగా వుంటుంది." అన్నాడు విరూపుడు, గరుడపక్షి కేసి ప్రేమగా చూస్తూ.

ధూమకు డా మాటలకు పెద్దగా నవ్వి, "దాని గుండెకాయ తీసి కాల్చుకు తింటా నన్న నీ ప్రతిజ్ఞ ఏమయింది? ఒళ్ళు చూసుకున్నావా, ఎన్ని గాయాలయినయ్యో, ఎంత రక్తం కారిందో?" అన్నాడు.

విరూపుడు తన గాయాల కేసి చూసు కుని, "నది చాట వివ్వండి దొరా. ఈ గాయాలు నిమిషాల మీద నయం చేసుకుంటాను," అన్నాడు.

ఈ లోపల భిల్లులు తెడ్లు వేసి రెండు తెప్పలనూ అవతలి ఒడ్డు చేర్చారు. నదిలో పడి యీదుకు పోయిన గుర్రాలు రెండూ, నది ఒడ్డు నున్న చెట్లకింద నిలబడి సకిలిస్తు న్నవి. "బతికి పోయాం. రెండూ మహా రణ్యంలోకి పారిపోలేదు, నయం," అంటూ సోమకుడు వాటిని సమీపించి కళ్ళాలు పట్టుకుని, దాపుల నున్న పచ్చిక దగ్గరికి తీసుకుపోయాడు.

విరూపుడు, గరుడపక్షిని ఉపాయంగా తెప్ప మీంచి ఒడ్డుకులాగి, తాడు కొనను ఒక చెట్టుకు కట్టి, తన గాయాలకు ఆకు పనరు పూసుకు నేందుకు అక్కడ వున్న పొదల కేసి వెళ్ళాడు. ఈ లోపల ధూమ

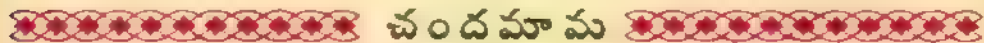

కుడు తన తడిసిన బట్టలను విందుకుని ఆరపెట్టుకోసాగాడు.

ఒక పావు గంట గడిచింది. హఠాత్తుగా విరూపుడు చెట్ల చాటు నుంచి, "దొరా, దొరా! హెరం జరిగిపోయింది," అంటూ ఒక పావుకోడు చేతబట్టుకుని ధూమకుడి దగ్గరకు పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చాడు.

"ఇది కాలశంఖర మాంత్రికుడి పావు కోడు, అవునా?" అన్నాడు ధూమకుడు.

"అవును, దొరా. నాకు బాగా గుర్తు. ఆ దొర కేదో ప్రమాదం జరిగింది. కుంభిరు దనే రాక్షసు డాయన శత్రువన్నారే-వాడు ఆయన్ని చంపేసి వుంటాడని నాకు అను

మానం కలుగుతున్నది," అన్నాడు విరూపుడు ఖితి చెందినవాడిలా.

"కాలశంఖర మాంత్రికుడు అంత తేలిగ్గా చచ్చేరకం కాదు. రాక్షసుడైనా, కుంభిషుడు అంత దుర్మార్గుడేం కాదు. వాడి మాటల ధోరణి, ప్రవర్తనా నేను చూశాను. కాని... మొత్తం మీద మాంత్రికుడి కేదే ప్రమాదం జరిగింది. అందులో స్పందేహానికి తావు లేదు," అన్నాడు ధూమకుడు.

విరూపుడు ఏమో చెప్పబోయేంతలో సోమకుడు, "ధూమూ, త్వరగా యిటురా!" అంటూ కత్తిదూసి దగ్గరలో వున్న పాదల కేసి బయలుదేరాడు. గుర్రాల్లో ఒకటి

ముక్కులు పెద్దవి చేసి, వెనక కాళ్ళ మీద నిలబడి, సోమకుడి కళ్ళెం తాడు పట్టు నుంచి పారిపోవాలని చూస్తున్నది.

ధూమకుడూ, విరూపుడూ గబగబా సోమకుడున్న చోటుకు పరిగెత్తారు. సోమకుడు పాదల కేసి చూపిస్తూ, "వాటి వెనక నుంచి మూలుగులో, మాటలో వినబడు తున్నవి. మొదట్లో నేను గుర్తించలేదు. గుర్రం భయపడి పారిపోవాలని చూస్తూంటే నాకు అనుమానం కలిగింది," అన్నాడు.

ధూమకుడు కత్తిదూసి, "జి కాళే రమ్మా!" అంటూ పాదల్లోకి జొరబడ్డాడు. అతడి వెనకనే, "కాంభవి!" అని కేక పెడుతూ విరూపుడు వెళ్ళాడు.

"అయ్యా, చస్తున్న వాడి మీద కత్తి కతాచు లెత్తుతారెందుకు? నేను రాక్షసుణ్ణి కాదు... అట్లని మనిషిని కాదు. పాతికేళ్ళ, కాలకలిరాక్షసుడి చెర నాకు యీ రెండూ కాని మరేదో వికారరూపాన్నిచ్చింది," అన్న మాటలు వినిపించినై.

ఆ మాట్లాడిన వాడి ఆకారవిశేషాలు చూసి ముగ్గురూ దడుచుకున్న వాళ్ళలా అగి పోయి, ఒక్కొక్క అడుగే వెనక్కు వేయ సాగారు. మిడిగుడ్డూ, బట్టతలూ, అక్కడక్కడా సూదుల్లా నిలబడి వున్న వెంట్రు

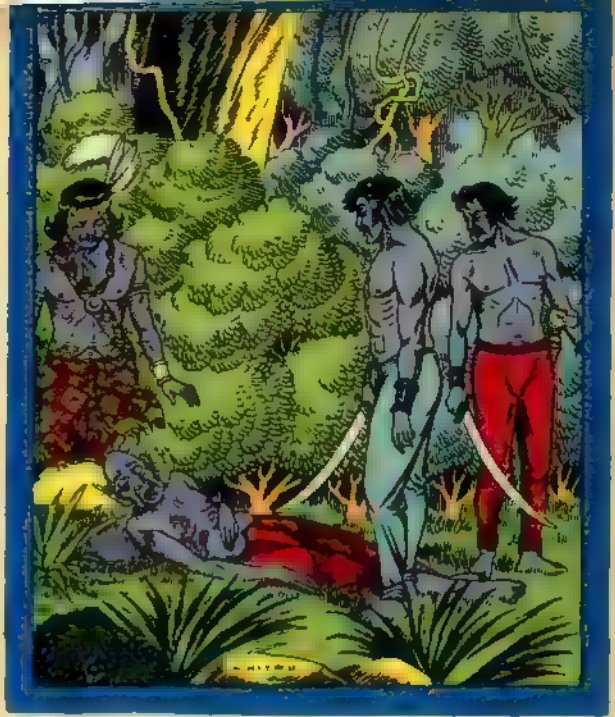
కల్యా—ఆ మనిషి మాట్లాడే శవంలా వున్నాడు. అతడి శరీరం మీద బలంగా తగిలిన గాయాల గుర్తులు కనబడుతున్నవి.

"ఆ పావుకోడెవరిది? ఆ మంత్రదండం ఎవరిది? ఆ రెండూ కాలశంఖర మాంత్రి కుడివేనా?" అని ప్రశ్నించాడు, ఆ వికారా కారుడు అయానపడుతూ.

"అవును, కాలశంఖరుడివే! నువ్వెలా గుర్తించగలిగావు? నువ్వెవరివి?" అని అడిగాడు ధూమకుడు.

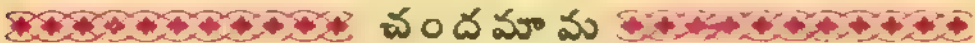
"ఇప్పుడో యింకా సేవటికో చావనున్న నే నెవరినైతే మాత్రం మీకేం? ఒకప్పుడు నే నీ ప్రాంతాలవాణ్ణి. కాలకలిరాక్షసుడి బంట్లకు దొరికి పాతికేళ్ళుగా వాడి చెర అనుభవించాను. వాళ్ళు నాకు ప్రాణ భయం పెట్టి, యీ ప్రాంతాలవాణ్ణి గనక— యిక్కడ మనుషుల్ని ఎత్తుకు పోవటానికి వచ్చినప్పుడల్లా, దారిమాళ్ళం చూపేందుకు నన్ను వెంటబెట్టుకు వచ్చేవాళ్ళు. ఇప్పుడూ ఆ పని మీదే నన్ను వెంట తెచ్చారు. పారి పోవాలని ప్రయత్నించాను, ఫలితం యీ గాయాలు!" అంటూ వికారాకారుడు కళ్ళు మూసుకుని అయానపడసాగాడు.

అతడు మరెంతో సేపు బతకడన్న అను మానం కలిగిన ధూమకుడు, అతణ్ణి సమీ

పించి, "మేం ఆ కాలకలి మీద పగ తీర్చు కునేందుకు వెళుతున్నాం. అతణ్ణి హత మార్చి నీ ఆత్మకు శాంతి కలిగిస్తాం. ఈ ఒక్క మాటకు జవాబు చెప్పు; కాల శంఖరుణ్ణి ఆ రాక్షసుడి బంట్లు పట్టుకుని చంపారా?" అని అడిగాడు.

"అ సంగతి నేను నమ్మకంగా చెప్ప లేను. అతడూ, అతడి వెంట వున్న ఒక యువకుడూ, ఆ దుర్మార్గుల్ని ఎదిరించి పోరాటం సాగించారు. ఆ గండరగోళంలో నేను పారిపోయేందుకు ప్రయత్నించాను. నన్ను కత్తులతో పొడిచి యిక్కడ పార వేశారు," అన్నాడా వికారాకారుడు.

"అ క్రూరులు ఎటుగా పోయారో చెప్ప గలవా?" అన్నాడు ధూమకుడు.

"చెప్పలేను... కాని... వాళ్ళు ఎక్కి వచ్చిన పడవ నది కొండమలుపు తిరిగే రేవులో వున్నది... మీరు వాగ్దానం చేసినట్టు, ఆ కాలకలిని చంపి నా అత్తకు శాంతి కలిగించండి," అంటూ వికారాకారుడు నిలుచెల్లా ఓసారి కంపించి, కట్టెలా బిగ దన్నుకుపోయాడు.

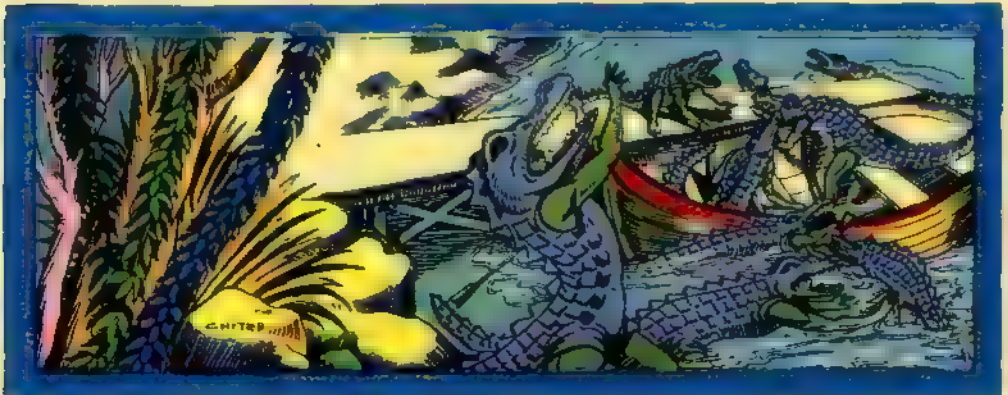
ధూమకుడు తన దగ్గిరున్న వస్త్రాల్లో ఒక దాన్ని అతడి శరీరం మీద కప్పి, "విరూపా! నీ కితడు చెప్పిన నది మలుపు తెలుసునా?" అని అడిగాడు.

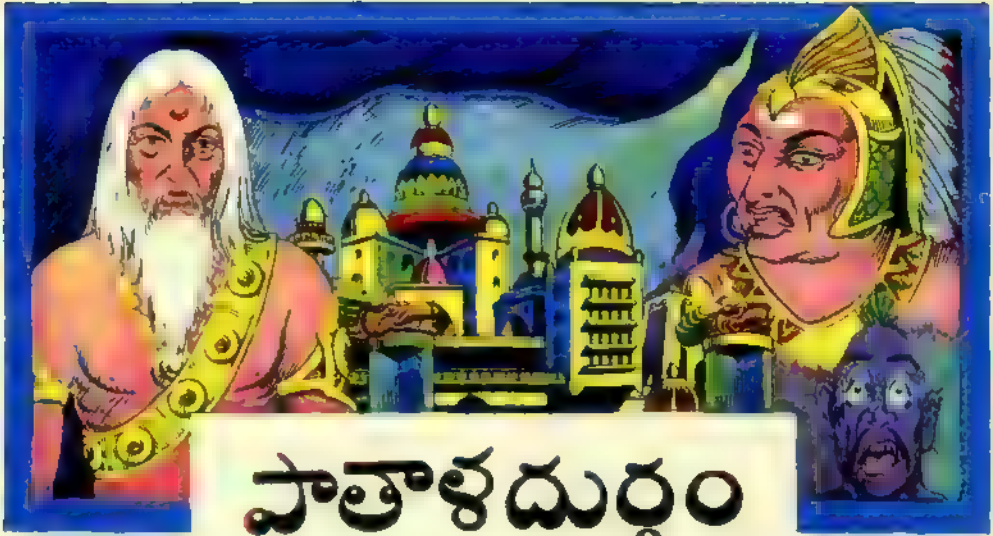
"తెలుసుదొరా! అది ఎంతో దూరం కూడా లేదు, బయలుదేరండి," అన్నాడు విరూపుడు.

గుర్రాలను జాగ్రత్తగా చూస్తూండమని భిల్లులకు చెప్పి ముగ్గురూ నది మలుపు కేసి బయలుదేరారు. నాలుగైదు నిమిషాలు

గడిచేసరికి వాళ్ళకు కొండను చుట్టి పోతున్న నది, అక్కడ రేవులా వున్న ఒక ప్రదేశంలో పెద్ద పడవా కనిపించింది. వాళ్ళు చెట్ల చాటున దాక్కుంటూ ముందుకు పోయి, రేవును సమీపించగానే, దాని ఒడ్డు నున్న చెట్లు ఎక్కి పడవ కేసి పరీక్షగా చూశారు. పడవ మీద ఎవరూ లేరు. కాని, పడవ చుట్టూ ఎన్నో మొసళ్ళు యీదుతూ కనిపించినై. "సోమూ! బాణం గురిపెట్టి ఒక దాని శిరస్సు బద్దలయ్యేలా కొట్టు," అన్నాడు ధూమకుడు.

సోమకుడు బాణం గురిపెట్టి పడల బోయేంతలో, విరూపుడు, "దొరా!" అంటూ ఏదో చెప్పబోయాడు. కాని, యీ లోపలే సోమకుడు వదిలిన బాణం రివ్వమంటూ పోయి, ఒక మొసలి తలను తవీమంటూ తాకింది. మొసలి నీళ్ళల్లో అంత ఎత్తున ఎగిరి పడి మనిషిలా కీచు మంటూ అరిచింది. —(ఇంకావుంది)

పాతాళదుర్గం

11

విరూపది నడయం పల్ల, చూమకుడు గరుడపక్షి బారి నుంచి బతికి బయటపడ్డాడు. తరవాత వాళ్ళకు అరణ్యంలో వికృతాకారు డొకడు కనిపించాడు. అతడు చెప్పిన దారి వెంట వెళ్ళి, ధూమకుడూ అతడి మ్మితులూ నదిలో వడవనూ, దాని చుట్టూ ఉడులాడే మొసళ్ళనూ చూశారు. సోమకుడు బాణంతో ఒక మొసలిని కొట్టాడు. —తరవాత]

సోమకుడి బాణం దెబ్బతిన్న మొసలి కీచుమని అరుస్తూ, నిళ్ళల్లో విరివిలా తన్నుకోసాగింది. ఆ తన్నుకోవటంలో పైన పరించిన మొసలిచర్మపు తొడుగు పోయి ఒక మానవాకారం బయట పడింది. అప్పటి వరకూ పడవ చూట్టూ ఉడుతున్న మొసళ్ళన్నీ ఒక్కసారిగా తమ పై తొడుగు లను తొలగించివేసి, కేకలు పెడుతూ ఒడ్డుకు ఉడుకు రాసాగినై. అవి మొసళ్ళు

కాదు; మొసళ్ళ లాగా వేపాలు ధరించిన దృఢకాయులైన మనుషులు!

సోమకుడు ఆ వింత చూసి అశ్చర్య పోతూ, “విరూపా, ఇది అశ్చర్యంగా లేదా? ఎవరి మొసలిమనుషులు? ఎవరి దీ పడవ?” అన్నాడు.

ధూమకుడు అతణ్ణి మెల్లిగా మాట్లాడమని హెచ్చరించి, “చనిపోయే ముందు ఆ వికృతాకారుడు చెప్పిన మాటలు అప్పడే

‘చందమామ’

మరిచిపోయావా? వీళ్ళు కాలకలి రాక్షసుడి బంట్లు. పడవ దగ్గర కెవరూ రాకుండా వుండేందుకు వాళ్ళు మొసళ్ళలా కపట నాటకం ఆడుతున్నారు. వాళ్ళల్లో ఒకడి తల చితికేలా కొట్టి మనం చిక్కులో పడ బోతున్నాం. చూడు, వాళ్ళంతా ఒడ్డెక్కి మనం వున్న చెట్ల కేసే పరిక్షగా చూస్తున్నారు," అన్నాడు.

"అవును, దొరా! బాణం వదలబోయే ముందే నాకు వాళ్ళు మనుషులై వుంటారన్న అనుమానం కలిగింది. కాని నా హెచ్చరిక్కి ముందే సోముదొర బాణం వదిలేశాడు," అన్నాడు నిరూపుడు.

ధూమకుడు ఓ క్షణకాలం వూరుకుని, ఏదో ఒక గట్టి నిర్ణయానికి వచ్చినవాడిలా తలాడించి, "ఆ మొసలిగాళ్ళు బాణం వచ్చిన దిక్కు కనుక్కున్నారు గాని, మనం యీ చెట్టు పైన దాగివున్నట్లు గ్రహించ లేదు, అది అసంభవం. వాళ్ళిక్కడికి వచ్చే లోపలే మనం చెట్టు దిగి, పాదలమాటున పడి, కొండ మలుపులో వున్న చెట్లగుంపు చేరదాం," అన్నాడు.

మరుక్షణంలో ముగ్గురూ కొమ్మలూ రెమ్మలూ కదలకుండా అతి జాగ్రత్తగా కిందికి దిగి, కొంత దూరం పోయి, గుబురుగావున్న పాదల వెనక భాగానికి చేరారు.

ఇంతలో మొసలిమనుషులు రెండు ముఠాలుగా చీలారు. ఒక ముఠావాళ్ళు ధూమకుడూ వాళ్ళు వదిలిన చెట్టు కేసి బయలుదేరారు. రెండో ముఠా ఆయుధాలు సర్వసన్నద్ధంగా పట్టుకుని, మరొక వైపుగా పాదలన్నీ గాలిస్తూ కొండ మలుపును చుట్టి రాసాగారు.

"ధూమూ, యీ రాక్షసబంట్లు...రెండు పదులు...ఇరవైమంది వున్నారు. మనం ముగ్గురం—మొత్తం మీద గట్టి చిక్కులోనే పడ్డాం," అన్నాడు సోమకుడు పళ్ళు కొరుకుతూ.

"ఏ చిక్కుల్లోనూ పడకుండా మనం రాజకుమార్తె కాంతిసేనను రాక్షసుడి బారి నుంచి కాపాడి తేగలమా? నీ ధైర్యసాహసాలను గురించి నాకు ఎలాటి అనుమానమూ లేదు. అంత తప్పనిసరైతే, యీ పాదలూ, పుట్టలూ గాలించే పది మందినీ మనం హతమార్చి కొండ మీదికి పారిపోలేమా?" అన్నాడు ధూమకుడు కత్తిదూస్తూ.

ఆ వెంటనే విరూపుడు ఈటెను గుప్పెట బిగించి, ముందుకుచాచి పట్టుకున్నాడు. సోమకుడు విల్లుకు అంబు సంధించి ధూమకుడి కేసి చూశాడు. మొసలిమనుషులు తమ చేతుల్లో వున్న యీటెలతో పాదల మీద కొడుతూ, గుబురుచెట్లలోకి ఈటెలను బారుచేసి పాడుస్తూ, గొంతెత్తి, "ఎవర్రా మీరు? ఒకళ్ళా యిద్దరా? బయట పడండి. ప్రాణాలతో మా నుంచి పారిపోలేరు. కాలకలి రాక్షసేంద్రుడి మానవబంట్లల్లో ఒకణ్ణి చంపిన మీ దుస్సాహసానికి ప్రతిఫలం—నిలువునా చర్మాలు వలిపించుకోవటం!" అంటూ గావుకేకలు పెట్టసాగారు.

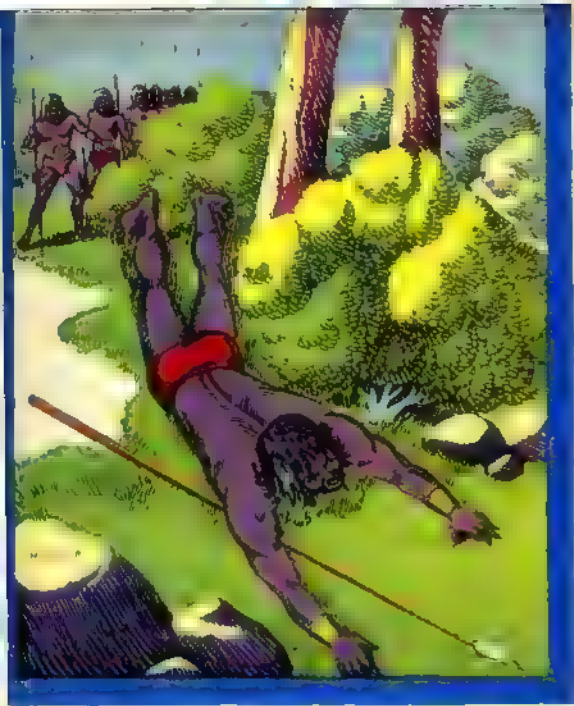
ధూమకుడు తతిమ్మా యిద్దర్నీ హెచ్చరించి, తా మున్నచోటు కేసి వస్తున్న మొసలి

మనుషుల్నుంచి తప్పుకునేందుకు పాదల చాటుగా నక్కుతూ కొండమలుపు కేసి బయలుదేరాడు. మొసలిమనుషుల్లో ఒకడు ధూమకుడూ వాళ్ళూ వున్న దిక్కు కేసి పరీక్షగా చూసి, "అక్కడేదో పాద కదులుతున్నది. మన వాణ్ణి చంపిన దుర్మార్గులు దానిచాటు నున్నారని నా అనుమానం," అంటూ గబగబా అటు కేసి రాసాగాడు.

రానున్న ప్రమాదాన్ని పశికట్టిన విరూపుడు, ధూమక సోమకులను ముందుకు పోవలసిందిగా హెచ్చరించి, చప్పున అరచేకుల మీదా, మోకాళ్ళ మీదా వంగి, తాను

దాగి వున్న పొదను తలతో, చేతులతో అల్లల్లాడిస్తూ, పులిలా భయంకరంగా ఒక్క రంకె వెళుడు.

అడవిలో పుట్టి పెరిగిన అటవికుల్లో చాలామందికి అడవి జంతువుల అరుపులూ, పక్షుల కేకలూ వేయటంలో చాలా నేర్పు వుంటుంది. విరూపుడు ఆ విద్యల్లో అందె వేసిన చెయి. అతడు పెట్టిన రంకె వింటూనే, మొనలిమనుషులందరూ భయంతో కంపించిపోయి వున్న చోటునే అగిపోయారు. అందరికన్న ముందు పొద దగ్గరకు పరిగెత్తు కొస్తున్నవాడు ఆ రంకెకు అదురుకుని బోల్లాపడిపోయి, లేస్తే పులి

మీద పడుకుందన్న భయంతో వెనక్కు దొర్లుకుంటూ పోసాగాడు.

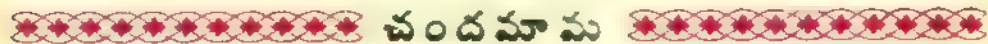
"పులి! వెనక్కు తగ్గండి," అన్నాడొక మొనలిమనిషి.

"అది మామూలు పులికాదు, బాగా అకలిగన్న పోతుపులి!" అన్నాడు మరొకడు.

"ఏ తెలివి అఘోరించినట్టుంది. ముందు పొదల్పించి దూరంగా పరిగెత్తండి. అది ఇప్పుడే విల్లల్పినిన ఆడపులి, అరుపు తెలియటంలేదా?" అన్నాడింకోకడు.

వాళ్ళి విధంగా మల్లగుల్లాలు పడు తూంటే, అది అవకాశంగా తీసుకుని దూమకుడూ అతడి మిత్రులూ పొదల మాటున దాక్కుంటూ కొండమలుపు కేసి పోసాగారు. ప్రస్తుతానికి ప్రమాదం తప్పిందన్న నమ్మకం ఆ ముగ్గురికీ ఎంతో ఉత్సాహం కలిగించింది. పోమకుడు, విరూపుడి భుజం తడుతూ, "విరూపా! ఆడుప్తుల్ని భలే హడల కొట్టావ్ చూడు, వాళ్ళెలా వణికిపోతున్నారో," అన్నాడు.

ముందు నడుస్తున్న ధూమకుడు మొనలి మనుషుల కేసి ఓ చూరు చూసి, "ఏళ్ళ మాట నరే. ఆ రెండో ముతా ఏమయింది?" అంటూ తాము దిగి పారిపోయి వచ్చిన మహావృక్షాని కేసి చూశాడు. ఆ క్షణంలోనే

చందమామ

అతడి శరీరం భయంతో కంపించిపోయింది. మొనలిమనుషుల రెండో మూత వాళ్ళిద్దరు ఆ వృక్షం చితారుకొమ్మల మీద నిలబడి, ఎండపాద పడకుండా కళ్ళకు చేకులడ్డం పెట్టుకుని, అంత ఎత్తు నుంచి నూటిగా తమ కేసే చూస్తున్నారు.

"సోమూ, విరూపా. మనం ఎక్కడున్నామో వాళ్ళకు తెలిసిపోయింది. క్షణంలో ఆ రెండుముతాలూ ఏకమై మనను చుట్టుముడతారు. ఆ చితారుకొమ్మల్లో వున్న దుర్మార్గు లిద్దర్నీ చూశారా?" అన్నాడు ధూమకుడు.

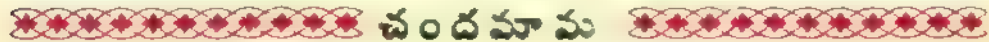
ధూమకుడు మాట ముగించేలోపలే, కొమ్మల్లో వున్న మొనలిమనుషు లిద్దరూ పోలోమంటూ పెద్ద కేక పెట్టి, "పులీ లేదు గిలీ లేదు, భయపడకండి. ఆ దుష్టులు ముగ్గురూ కొండముచ్చుల్లా పొదల వెనక దాక్కుని వున్నారు. వాళ్ళు కొండమలుపు తిరిగి కీకారణ్యంలోకి పారిపోకుండా, ఇక్కడే చుట్టుముట్టి పట్టుకొండి," అన్నారు.

"అమ్మా, రాక్షసబృంకుల్లారా! మీరు మమ్మల్ని కనిపెట్టే వున్నారన్నమాట. ఆ ఇద్దర్నీ ఒకే బాణంతో కింద పడకొడతాను," అంటూ సోమకుడు విల్లంబు ఎక్కుపెట్టాడు.

"ఇద్దరో ఒకడే.....మొందు బాణం వదులు. వాళ్ళు హడలుకుని చెట్టు దిగుతారు. అప్పుడు మనల్ని ఎత్తు నుంచి చూసి, మనం పారిపోయే దారి తరిమ్మా వాళ్ళకు చెప్పేవాళ్ళు వుండరు," అంటూ ధూమకుడు, సోమకుణ్ణి తొందరపెట్టాడు.

ఈలోపల సోమకుడు గురి చూసి బాణం వదలనే వదిలాడు. అది కొమ్మల్లో వున్న ఒక మొనలిమనిషి గుండెల్లో బలంగా తాకింది. వాడు కెవ్వమని అరుస్తూ, కింద పడబోయే సమయంలో అధారం కోసం ఎగిరి, పక్కనున్న రెండవవాడి నడుం పట్టుకున్నాడు. ఆ పూవుకు ఆ రెండవవాడు.

చేతుల్లో వున్న చెట్టుకొమ్మ పట్టుజారి, గాయ పడిన వాడితోపాటు, అంత ఎత్తు నుంచి దభీమంటూ కింద పడిపోయాడు.

“ఒక్క వేటుకు రెండు పళ్ళుంటు, యిదే సోముదొరా!” అంటూ విరూపుడు ముంచు కొస్తున్న ప్రమాదాన్ని మరిచి పోయి, ఉత్సాహంగా కేకపెట్టాడు.

“పరిగెత్తండి. కొండమలుపు తిరిగితే కీకారణ్యం. అక్కడికి పారిపోగలిగామంటే, యిక మనని యీ రాక్షసబృందం పట్టుకోలేరు. మన దారిని అడ్డగించకుండా, వెనక నుంచి ఈటెవేటు దూరంలోకి రాకుండా మాత్రం, మనం వాళ్ళను ప్రతిఘటించాలి,” అన్నాడు ధూమకుడు.

కొండమలుపు కేసి బాగా నలిగిన కాలి బాట ఒకటున్నది. ఆ బాట తొక్కినవాళ్ళు కాలకలి రాక్షసుడిబంట్లు. వాళ్ళు గూడేల మీద పడి జనాన్ని పట్టుకుపోయేందుకు వచ్చినప్పుడల్లా, యీ ప్రాంతాలనే నడిచి దాటుతూంటారు. ధూమకుడూ అతడి మిత్రులూ ఆ బాట వెంట కొండమలుపు కేసి పరిగెత్తసాగారు. ఆ మలుపులోనే శత్రువుల పడవ నది ఒడ్డు నున్న పెద్ద చెట్టుబోడెకు బలమైన మోకుతో బంధించబడి వున్నది.

ధూమకుడు వ్రాహించినట్టు శత్రు ముఠాలు రెండూ ఏకమై వాళ్ళ వెంటబడ లేదు. వాళ్ళల్లో ఒక ముఠా కొండమలుపు కేసి పరిగెత్తసాగింది. అక్కడ ధూమకుడూ వాళ్ళ దారిని అటకాయించాలని వాళ్ళ ప్రయత్నం. ఇక రెండవ ముఠా వెనక నుంచి కాలిబాట వెంట వాళ్ళను తరుముకు రాసాగింది.

ధూమకుడు యీ రెండు గుంపుల్లో దేనికి చిక్కకుండా కొండ ఎక్కి పారిపోయే మార్గం ఏదైనా వున్నదేమో అని చుట్టూ కలయ చూశాడు. అది సాధ్యమయేలా అతడికి కనిపించలేదు.

ఆ ప్రాంతాల కొండ భాగం పెద్ద పెద్ద రాళ్ళతో, పొదలతో కాలు మోపేందుకే విలువేకుండా వున్నది. ఇక వున్న చోటునే నిలిచి శత్రువులతో పోరాడటం తప్ప ధూమకుడికి మరో మార్గం తోచలేదు.

"సోమూ, మనను వెనక నుంచి తరుముకు వస్తున్న వాళ్ళ మీద బాణాలు వదులు. నేనూ, విరూపుడూ ముందుండి వాళ్ళు విసిరే ఈటెలు నీకు తగలకుండా చూస్తుంటాం," అన్నాడు ధూమకుడు.

సోమకుడు చప్పున మోకాలి మీద వంగి, విల్లంబు ఎక్కుపెట్టి పరిగెత్తుకు వస్తున్న మొసలిమనుషుల్లో ఒకణ్ణి కొట్టాడు. బాణం తగలగానే వాడు ఒక చాపు కేక పెట్టి కింద పడిపోయాడు. అదే అదనుగా సోమకుడు మరొక బాణంతో ఇంకో శత్రువును కొట్టాడు. కాని, యీ సారి బాణం మొసలిమనిషి గుండెల్లో కాకుండా, భుజంలో గుచ్చు కున్నది. వాడు కెప్పున ఆరిచి చతికిల

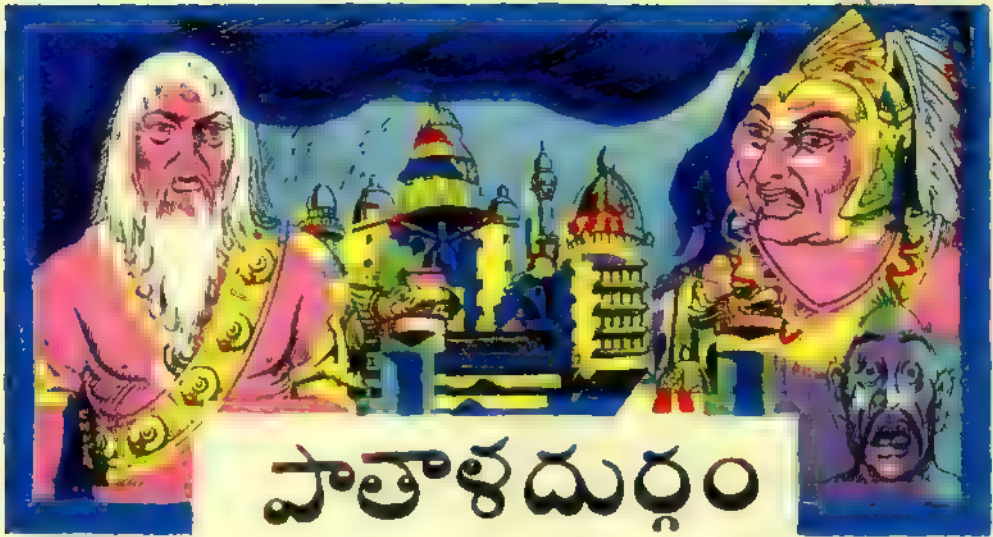
బడ్డాడు. మొసలిమనుషులు భయపడి కాలి బాట వదిలి తుప్పలవాటుకు పరిగెత్తారు.

"సోమూ, విరూపా! కొండమలుపులో మనను అటకాయించేందుకు పరిగెత్తుతున్న దుర్మార్గుల మీదా యిదే మంత్రం ప్రయోగించాలి. ఏవీ, శత్రువులు మన మీద విసిరిన ఈటెలు?" అంటూ ధూమకుడు ఆ ప్రాంతాల పడివున్న ఈటెలు రెండు తీసుకుని ముందుకు పరిగెత్తసాగాడు. విరూపుడూ, సోమకుడూ కూడా కొన్ని ఈటెలు తీసుకుని అతణ్ణి అనుసరించారు.

ఆ నరికి మొసలిమనుషుల్లో రెండో ముఠా కొండమలుపును చేరింది. వాళ్ళు ఈటెలు పై కెత్తి ఆడిస్తూ, "లోంగి పొండి! మిమ్మల్ని చంప కుండా కాలకలి రాక్షసేంద్రుడి పాతాళదుర్గానికి తీసుకు పోతాం. అలా చేయకపోయారో యివ్వాలి తో మికు భూమ్మీద నూకలు నిండుకున్నట్టే," అంటూ కేకలు వేశారు. —(ఇంకావుంది)

పాతాళదుర్గం

12

[ధూమకుడా అంత మిత్రులూ దాగివున్న చెట్టును మొసలిమనుషులు చూశారు. వాళ్ళు అతను నడిచిందే ముందే, ధూమకుడా వాళ్ళు చెట్టు దిగి కొండమలుపు కేసి పరిగెత్త సాగారు. వాళ్ళను పట్టుకునేందుకు శత్రువులు వెంటబడ్డారు. వాళ్ళల్లో ఒక ముతా ముతాలు పట్టుకుని ఎదురుగా వచ్చి, లొంగిపోవలసిందిగా కేళలు చేశారు. —తరువాత]

ధూమకుడు ఏ మాత్రం భయపడక ఒక సారి వెనక్కు తిరిగి చూశాడు. చావగా మిగిలిన మొసలిమనుషులు తిరిగి కాలి బాట పట్టుకుని వాళ్ళ వెన్నంటి పరిగెత్తుకు వస్తున్నారు.

"సామూ, యీ వెనక వచ్చే దుర్మార్గుల పని నే పడతాను. నువ్వు, విరూపుడూ ఆ కఠిగేల చేస్తున్న వాళ్ళ మీద బాబాలూ, ఈటెలూ ప్రయోగించండి," అని హెచ్చ

రించి ధూమకుడు ఈటె ఎత్తి మొసలి మనుషుల మీదికి బలంగా విసిరాడు. ఈ తమ కేసి రావటం చూస్తూనే, వాళ్ళు ఒక్క కేకపెట్టి, మళ్ళీ కాలిబాట పదిలి పక్కలకు పరిగెత్తారు. ఈ లోపల సామ కుడూ, విరూపుడూ వదిలిన అయుధాలు కొండమలుపులో పడవ దగ్గిర వున్న మొసలి మనుషుల మీదికి వెళ్ళిపడినై. "ఆఁ, ఎంత సాహసం!" అంటూ మొసలిమనుషుల్లో

'చందమామ'

ఒకడు పెద్దగా అరిచాడు. వాడు చాలా ఒత్తిపాడుతూ వున్నాడు. వాడు అప్పుడే నాయకుడు.

"ఈ చందం, నరకం! ముందుకు దూకండి! ఏం భయంలేదు, నేనిక్కడ వుంటాను," అంటూ వాడు కేకలు పెట్టాడు. మొసలిమనుషులు ఈ కేకలు బాటుచేసి ధూమకుడూ వాళ్ళ వెనుక దూకబోయేంతలో, కొండమలుపు నుంచి ఖిల్లులు కొందరు రణ గొణు ధ్వని చేస్తూ వాళ్ళ మీదికి పరిగెత్తుకు రాసాగారు.

"మోసం, చచ్చాం, ఘోరం, ప్రమాదం, రాక్షసేంద్రులవారికి, జై! అంతా మోకు

పట్టుకుని పడవ మీదికి చేరండి. దారి చూపేందుకు ముందు నన్ను పోస్ట్వండి," అంటూ మొసలిమనుషుల నాయకుడు చెట్టుకు కట్టి వున్న పడవ మోకును పట్టు కుని వెళ్ళాడుతూ, పడవ వెనుక పోసాగాడు. అలాడి అనుచున్న ఒకళ్ళకొకళ్ళు పక్కకు తోసుకుంటూ వెళ్ళి మోకు పట్టుకుని, కోతుల్లా వెళ్ళాడుతూ పడవ దగ్గరకు బయలుదేరారు.

"అ మోకు నరకం! ఈ దుర్మార్గులకు నీటి చావే తగిన శిక్ష!" అంటూ ఖిల్లుల్లో నుంచి ఒకడు ఒక వేశాడు. అ ఒక వేసినవాడు ఖిల్లనాయకుడైన పులిందుడు. మరుక్షణం ఖిల్లుల్లో ఒకడు ముందుకు దూకి, చెట్టుబోదెకు కట్టి వున్న మోకును ఒక్క వేటుతో నరికాడు. మొసలిమనుషులు అహకారాలు చేస్తూ, నదీజలంలో పడ్డారు. అంతపరకూ కదలకుండా బంధించి వుంచిన మోకు తెగిపోవటంతో, పడవ ప్రవాహవేగానికి చచ్చిన ఒక పక్కకు ఒరిగిపోయింది. పడవలో నుంచి ఒక స్త్రీ కంఠం "రక్షించండి!" అంటూ పెద్దగా అర్తనాదం చేసింది.

ఆ అర్తనాదం వింటూనే పులిందుడు ఎగిరి గంతేసి, "ఆ కేకలు పెడుతున్నది

చందమామ

నా చిన్న పెళ్ళాం. పడవ మునిగిందో చచ్చి పోతుంది. ఎలాగైనా పడవను పట్టుకోవాలి. వెళ్ళి తెప్పలు తీసుకురండి," అంటూ అన అనుచరులను ఆజ్ఞాపించాడు.

ఇంతలో ధూమకుడూ అతడి మిత్రులు నది ఒడ్డుకు చేరారు. వాళ్ళను చూసి పులిందుడు పొందిన ఆనందం అంతా యింతా కాదు. అతడు పరుగు పరుగున ముందుకు వచ్చి ధూమకుణ్ణి కావాలింను గుంటూ, "ధూమకదోరా! నా చిన్న పెళ్ళాం యీ పడవలోనే బంధించబడి వుంది. రక్షించమని కేకలు వేస్తున్నది. మనం పడవను పట్టుకోవటం ఎలా?" అని ప్రశ్నించాడు.

ధూమకు డోసారి పడవ కేసి చూశాడు. మొసలిమనుషుల్లో కొందరు అరుస్తూ, ప్రవాహవేగానికి మునుగుతూ తెలుతూ పడవను దాటి ముందుకు కొట్టుకుపోతున్నాయి. మరికొందరు ఆయాసపడుతూ పడవ కేసి తాడును పోతున్నారు.

"పిల్లలదా. నీవు చెట్టుకు ఇబ్బి ఉన్న పడవ దూకుకు. పడవ లోపలికి కాదు. ఆ మోకుతో మనం పడవను ఒడ్డుకు లాగే పని. రాక్షసబృంట్లు చాలామంది నది వారికు కొట్టుకుపోయి మునిగి చావటం జాలదు. పడవ కేసి దూకుకుపోయే కొద్ది

మంద దాన్ని చేరగలరన్న నమ్మకం నాకు లేదు. ఇంతకూ పడవలో ఒక్కగా నొక్కరైనా లేకుండా అంతా ఒడ్డు కెలా వచ్చే శారు?" అంటూ ధూమకుడు మాట్లాడు తున్నంతలో, పడవ లోపలి గదుల్లో నుంచి పొట్టిగా వామనుడిలా వున్న రాక్షసుడొకడు నిలుతూ పడవ చుక్కాని వద్దకు వచ్చాడు. వాడు చుక్కాని చేత పట్టుకుని అటూ యటూ గుంజగానే పడవ ఒరగటం మాని, ఎప్పటిలా నీళ్ళ మీద తేలిపోగింది.

పొట్టిరాక్షసుడు పళ్ళుకొరుకుతూ ఒకసారి ఒడ్డు నున్న ధూమకుడూ వాళ్ళ కేసి చూసి, దావ్రల నున్న తెడ్డు తీసుకుని, దానితో పడవ

కేసి యీదుకు వస్తున్న మొసలిమనుషుల్లో ఒకడి తల మీద గట్టిగా కొట్టి, "పోండి చపటల్లారా, దూరంగా పోండి. మీకూ, కాల కలిగాడికి ఒక్క ద్వంద్వం. పడవ నాది, పడవలో వున్న భామామణి నాది. మేం యిద్దరం యీ మహారణ్యంలో ఎక్కడో ఒక మారు మూల కొంప కట్టుకుని, ఎవరి గొడవా లేకుండా హాయిగా బతుకుతాం," అన్నాడు.

ఆ మాటలు వింటూనే పులిందుడు ఉగ్రుడై పోయి, "ఒరే, దుర్మార్గుడా! మొగుణ్ణి నేను బతికుండగానే, నా పెళ్ళాన్ని మారుమనువు కట్టుకుంటావా?" అంటూ నదిలో దూకి పడవ కేసి ఈడబోయాడు.

కాని, విరూపుడు చప్పున అతణ్ణి పట్టుకుని బయటికిలాగి, "తెందరపడకు పులిందా. ఇప్పుడు నీవు ఒంటరిగా పడవ దగ్గరకు పోవటం అంటే, ఆ రాక్షసుడి చేతిలో చావటమే. మన తెప్పలు రాసాయ్, పడవను వెంటాడి, ఆ రాక్షసుణ్ణి హతమార్చి నీ పెళ్ళాన్ని కాపాడదాం," అన్నాడు.

పొట్టి రాక్షసుడు గాడిద ఓండ్ పెట్టి నట్టుగా పెద్దగా ఓసారి నవ్వి, "ఒకళ్ళ నొకళ్ళు మోహించి పెళ్ళాడటం మారు మనుషులుతుందిరా, మన...?" అని తెడ్డుతో పడవను సమీపించబోతున్న మరొక మొసలి మనిషి నెత్తిన బలంగా కొట్టి, పడవను నీటివాలుకు తిప్పాడు.

"పోయే, నా చిన్న పెళ్ళాం, చేజారి పోయి!" అని అరుస్తూ పులిందుడు మళ్ళీ నీట్ల దూకబోయేంతలో విరూపుడు ఆలిరి నడుం పట్టుకుని వెనక్కులాగాడు. ఈలోపల సోమకుడు బాణం ఎక్కుపెట్టి రాక్షసుడి మోకాలి చిప్పకు గురిచేసి కొట్టాడు. బాణం మోకాలికి తగలగానే రాక్షసుడు చుక్కాని పదిలి రెండు చేతులతో మోకాలు పట్టుకుని పడవ మీద పడి పోయాడు.

"అదీ కొట్టవలసిన చెబ్బ! వాడు చావడు, పడవనూ అంత వేగంగా యిష్టం వచ్చిన

వైపుకు నడవలేదు, భలే!" అన్నాడు భూమకుడు.

నీటిలో సుడిగుండంలాంటి దాంట్లో చిక్కుకుని పడవ గిరున తిరగసాగింది. పాట్టిరాక్షసుడు లేచి నిలబడి, మోకాల్లో దిగిన బాణాన్ని లాగి దూరంగా విసిరివేసి, కుంటుకూపోయి మళ్ళీ చుక్కాని పట్టుకుని పడవను నీటి వాలు కేసి తిప్పాడు. అంతలో ఖిల్లులు తెడ్లువేసి నడుపుతున్న రెండు తెప్పలు అటు కేసి వచ్చినై. ఆ రెండూ యింతకు ముందు భూమకుడూ అతడి అనుచరులకు నది చాటటానికి నహాయ పడిన తెప్పలే. వాటిల్లో ఒక దాని మీద నల్ల గరుడపక్షి కూడా వున్నది.

తెప్పలు రెండూ తీరానికి రాగానే భూమకుడూ, విరూపుడూ ఒక దాని మీదికి ఎగిరి దూకారు. సోమకుడూ, పులిందుడూ మరో దాని మీదికి ఎక్కారు. పులిందుడు తీరంలో వున్న తన ఖిల్లానుచరులతో, రాక్షసుడి పడవకు తగలకుండా, దాని వేగాన్ని తగ్గించేందుకు మాత్రం, దాని కేసి రాళ్ళు విసర మన్నాడు. "పడవకు దెబ్బ తగిలి అది నదిలో మునిగిందో, మిమ్మల్ని నిలుపునా చిల్లెస్తాను," అని హెచ్చరించాడు పులిందుడు వాళ్ళను.

బలంగా తెడ్లువేసి పడవను వెంట తగల మని భూమకుడు ఖిల్లులను హెచ్చరించి, పులిందుడితో, "పడవ మునిగినా ఫరవా లేదు, మనం ఆ పాట్టిరాక్షసుణ్ణి ప్రాణాలతో పట్టుకోగలిగితే చాలు. వాణ్ణించి మనం కాలకలి వుండే సాతాళదుర్గానికి దారి తెలుసుకోవచ్చు," అన్నాడు.

"పడవ మునిగితే, నా చిన్న పెళ్ళాం గతేం కాను!" అన్నాడు పులిందుడు పణుకుతున్న గొంతుతో.

"ధూండరా! పడవలో కాలకంబర మాంత్రికదొర కూడా ఖైదీగా వున్నాడని నా అనుమానం. మనం పడవను చెక్కు

చెదరకుండా పట్టుకోవాలి. పొట్టిరాక్షసుణ్ణి మనం నలుగురం మీద పడి పట్టుకోవటం ఏమంత వని?" అన్నాడు విరూపుడు.

పడవ నది వాలున పడి వేగంగా పోతున్నది. రాక్షసుడు తనను వెంటదిస్తున్న వాళ్ళ ఎత్తుగడ తెలిసినవాడిలా, చుక్కానిని నైపుణ్యంగా కదిలిస్తూ, పడవను వాళ్ళ కందకుండా నరుపుతున్నాడు. కాని, యీలోపల పులిందుడి అనుచరులు నది ఒడ్డున వున్న కొండగుట్టల మీది నుంచి పెద్దపెద్ద రాళ్ళను పడవ కేసి విసరసాగారు. ఆ రాళ్ళు పడవ ముందూ, పక్కలనూ పడి నీటిని అల్లకల్లోలం చేస్తున్నవి. పడవను

ముంచేందుకే వాళ్ళా పని చేస్తున్నారని భయపడ్డాడు రాక్షసుడు.

క్రమక్రమంగా పడవకూ, తెప్పలకూ మధ్యనున్న దూరం తగ్గసాగింది. పులిందుడి అనుచరులు పడవ కేసి బండరాళ్ళు విసురుతూనే వున్నారు. ఇక పడవను పట్టుకోవటం కబాల మీద జరిగిపోతుంది అన్న ధైర్యంలో వున్నారు, ధూమకుడూ అతడి అనుచరులు. విరూపుడు ఎంతో ఉత్సాహంగా నల్ల గరుడపక్షిని సమీపించి చిటికెలు వేశాడు. అది తల వంచి బుసకొట్టుతున్నట్టు నన్నగా ఈల వేసింది.

"ఈ గరుడుణ్ణి కాస్త మాలిమి చేసుకుంటే, ఆ పొట్టిరాక్షసుడి తల భుజాల మీంచి ఎగిరిపోయేలా దీనిచేత దెబ్బ కొట్టించవచ్చు," అన్నాడు విరూపుడు. అంతలో భిల్లులు విసిరే వాళ్ళలో ఒకటి గురితప్పి ఎచ్చి విరూపుడున్న తెప్పకు తగిలింది. ఆ ఎచ్చుకు తెప్ప తలకిందులై పోయింది. విరూపుడూ, ధూమకుడూ, భిల్లులిద్దరూ నెళ్ళలో పడి తెప్ప తిరిగి నీటిపైకి లేవగానే దాని మీది కెక్కారు. గరుడపక్షి కూడా నెళ్ళల్లో పడి రెక్కలల్లాడిస్తూ లేచి విరూపుడి భుజాల మీద వారింది. విరూపుడు సంతోషంతో మైమరిచిపోయాడు.

చందమామ

హత్రుగా నీటి వేగం హెచ్చింది. అంతే కాక నదిలో అక్కడక్కడా పెద్దపెద్ద గండ శిలలు కనిపించినై. పొట్టిరాక్షసుడు అశిలకు పడవ తగలకుండా నేర్పుగా దాన్ని నడుపుతున్నాడు. పులిందుడి అనుచరులు యింకా రాళ్ళు విసురుతూనే వున్నారు.

"ఈ సమీపంలోనే నది ఎత్తు నుంచి కిందికి జలపాతంలా దూకుతుందని నా అనుమానం. అందువల్లనే నీటి ఉరవడి ఎక్కువైంది. మనం తెప్పలను ఒడ్డు కేసి నడవటం మంచిది," అన్నాడు విరూపుడు.

"ఆ రాక్షసుడి మాటేమిటి? నా చిన్న భార్య ఏం కాను?" అంటూ పులిందుడు అక్రోశించాడు.

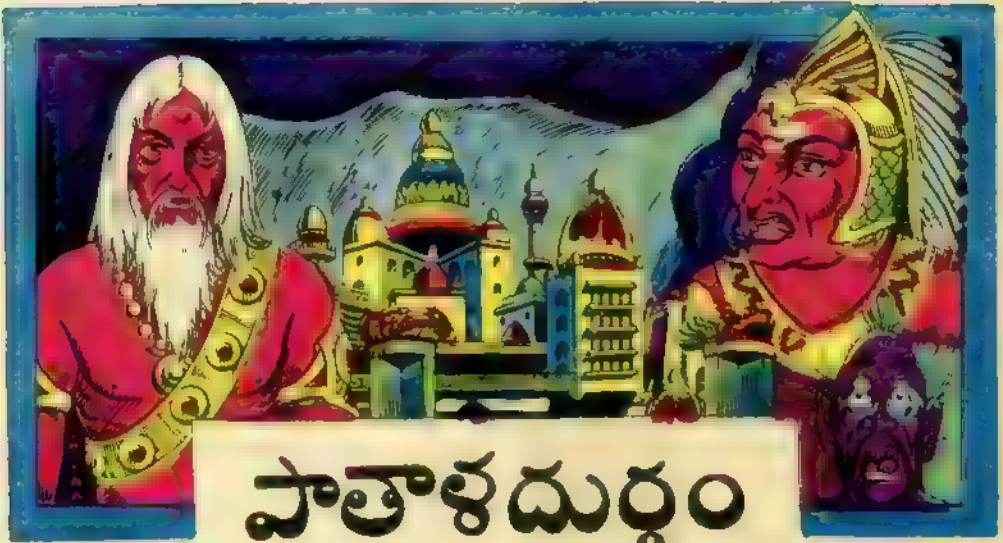
"వాడూ యీ దాపులనే ఎక్కడో ఒడ్డు చేరక తప్పదు. లేకపోతే..." అంటూ విరూపుడు ఏమో చెప్పబోయేంతలో, పడవ నదిలో వున్న ఒక రాతికి తగిలి ఫెళఫెళ మంటూ పగిలి చిన్నాఖిన్నమై పోయింది.

పొట్టిరాక్షసుడు నీటిలో దూకి యీధుతూ, పగిలిన పడవ నుంచి నదిలో పడి మునకలెత్తున్న ఒక స్త్రీని సమీపించి పట్టుకుని, భుజాన వేసుకుని వడివడిగా ఒడ్డు కేసి ఈదుకు పోసాగాడు.

"తెప్పల్ని త్వరగా ఒడ్డుకు నడపండి," అని అజ్ఞాపించాడు ధూమకుడు. భిల్లులు వాటిని ఒకటి రెండు నిమిషాల తరవాత ఒడ్డు చేర్చారు. కాని, పొట్టిరాక్షసుడు యీలోపలి నీటి వాలున చాలా దూరం ఈదుకు పోయి, అక్కడ ఒడ్డు చేరాడు. ధూమకుడూ వాళ్ళూ వున్న చోటుకూ, రాక్షసుడున్న ప్రదేశానికి మధ్య ఒక శిథిలమైన దేవాలయం వున్నది. దాని ఆవరణలో ఒత్తుగా పెరిగివున్న వృక్షాల మీద కొన్ని నరవానరాలూ, ఎలుగుబంట్లూ కొమ్మలను పట్టుకుని ఉిగుతున్నవి. వాటిల్లో ఒక పెద్ద నరవానరం అరుస్తూ ధూమకుడూ వాళ్ళూ కేసి రాసాగింది. —(కంకావుంది)

పాతాళదుర్గం

13

[పాత్యరాక్షసుడు పడవను నదివాలు కేసి నదిపాడు. బిట్టలు దాని మీద రాళ్ళు విసర సాగాడు. పడవ నదిలో పున్న గండశిల కొక దానికి తగిలి బద్దలైపోయింది. పాత్య రాక్షసుడు ఒక స్త్రీతో నహ ఒడ్డుకు చేరాడు. ధూమకుడూ వాళ్ళు కూడా ఒడ్డు చేరేంతలో, శిథిలదేవాలయం నుంచి ఒక పెద్ద నరవానరం వాళ్ళ పైకి రాసాగింది. తరవాత—]

ధూమకుడు అందరికన్న ముందున్నాడు. అతడు తమ పైకి వస్తున్న నరవానరం కేసీ, దాని వెనక చెట్లమీద పున్న యితర మృగాలకేసీ ఓమారు చూశాడు. చెట్టు కొమ్మల్లో పున్న చిన్నాడెద్ద నరవానరాలూ, ఎలుగుబంట్లూ—ఆన్ని కళ్ళప్పగించి తమ వైపే చూస్తున్నట్టు అతడు గ్రహించాడు.

"విరూపా! ఇది ఎంతగా లేదా? మని పంటు ఎంతటి క్రూరమృగమైనా భయపడి

పారిపోతుంది. కాని, నీటి ప్రవర్తన అందుకు భిన్నంగా వుంది. బహుశా, యీ మృగాలు యీనాటివరకూ మానవమాక్రుణ్ణి చూసి వుండవేమో," అన్నాడు ధూమకుడు.

విరూపుడు, ధూమకుడి మాటలేవీ అల కించటం లేదు. అతడు తన భుజం మీద పున్న నల్ల గరుడపక్షిని దువ్వకూ, ఒక్కొక్క అడుగే ముందుకేస్తూ, వికృతంగా అరుస్తున్న నరవానరం కేసి చూడసాగాడు. సోమకుడు

'చందమామ'

బాణం ఎక్కుపెట్టి, ధూమకుడి ఆజ్ఞ కోసం ఎదురు చూస్తున్నాడు. పులిందుడు యివేమీ గమనించటం లేదు, అతడి దృష్టి నదికి కొంచెం దిగువగా ఒడ్డు చేరిన పాట్టరాక్షసుడి పైనా, అతడి పక్కనే నీటి ఒడ్డున సొమ్మ సెల్లి పడివున్న స్త్రీమీదా వున్నది. ఇక, తెప్పలను నడిపిన నలుగురు ఖిల్లులూ భయంతో వణికిపోతూ, తమ నాయకుడు ఊఁ అంటే నదిలో వున్న తెప్పల మీదికి పారిపోయేందుకు సిద్ధంగా వున్నాడు.

ధూమకుడు నిర్భయంగా నిలబడి నర వానరాని కేసి ఈటె గురిచేసి, సొమ్మకుట్టి బాణం వదల పద్దని వారిస్తూ, "ఈ వానరం

ఆ చెట్ల మీద వున్న మృగాలకన్నటికి నాయకుడులా వున్నది. దీన్ని చంపామో, అవన్నీ మన మీద వచ్చి పడొచ్చు. దీన్ని భయపెట్టి తరుముదాం. శిథిలాలయంలో మరెన్ని మృగాలున్నవో తెలియదు," అన్నాడు.

ఇంతలో పులిందుడు ఒక పెద్ద గావుకేక పెట్టి, తెప్పల కేసి పరిగెత్తుతూ, "ఆ పాట్ట రాక్షసపు వెధవ నా పెళ్ళాన్ని తీసుకుని అరణ్యంలోకి పారిపోబోతున్నాడు. ఇక్కడ మనకేం పని? ముందు ఆ దుర్మార్గుణ్ణి పట్టుకుని, నా పెళ్ళాన్ని వాడి చెర నుంచి విడిపించాలి," అన్నాడు.

ఖిల్లనాయకుడైన పులిందుడి మాటలు ధూమకుడికి సబబుగానే కనిపించినై. తాము పాట్టరాక్షసుణ్ణి పట్టుకుంటే, అతడి ద్వారా మహాకలిని గురించిన ఎన్నో రహస్యాలు తెలుసుకోవచ్చు. రాజకుమార్తె కాంతిసేనను వెతికి తెచ్చే బాధ్యత మీద వేసుకున్నది తనూ, సొమ్మకుడూ. ఆ ప్రయత్నంలో పులిందుడూ, విరూపుడూ తమకు సాయం చేయాలంటే, పులిందుడికి అతడి పడుచు భార్యను తిరిగి సంపాదించేందుకూ, విరూపుడికి మాంత్రికుడైన కాలశంబుమీది యోగక్షమాలు తెలుసుకునేందుకూ తాము తోడ్పడక తప్పదు...

"పులిందా, ఆగు! మేమూ పస్తున్నాం. అనవసరంగా యీ అడవి మృగాలతో గిల్లికజ్జాలు పెట్టుకోవటం ఎందుకు? తెప్పల మీద పోయి, ఆ రాక్షసుడున్న చోటనే తిరం చేరుదాం. వాడు, యీలోపల అరణ్యంలోకి ఎంతో దూరం పారిపోలేడు," అన్నాడు ధూమకుడు.

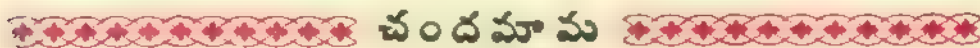
ఆ వెంటనే అందరూ తెప్పల కేసి బయలుదేరారు. ధూమకుడూ, సోమకుడూ మాత్రం నరవానరానికి వెన్ను చూపక, జాగ్రత్తగా వెనక్కు నడవసాగారు. కాని, వాళ్ళావిధంగా తెప్పల కేసి పోవటం చూస్తూనే, నరవానరం రొమ్ము చురుచు కుని భయంకరంగా అరిచి కుప్పిగంతేసి ముందుకు దూకింది. చెట్ల మీద వున్న మృగాలన్నీ బిలబిల మంటూ కొమ్మల మీంచి కిందికి దూకి ధూమకుడూ వాళ్ళ కేసి పరిగెత్తుకు రాసాగినై.

అది చాలా ప్రమాదకరమైన పరిస్థితి. వెన్నిచ్చి పరిగెత్తటం ప్రారంభిస్తే, తాము తెప్పలను చేరకముందే నరవానరాలూ, ఎరుగుబంట్లూ తమ మీదికి వచ్చి పడతై. అలాకాదని నిలబడి చెబ్బతీయాలని చూసినా, యిన్ని క్రూరమృగాలను ఎదిరించి జయించటం సాధ్యమయే పనికాదు...

ధూమకు డిలా ఆలోచిస్తూ, పక్కకు తిరిగి సోమకుడితో ఏదో చెప్పబోయేంతలో, వెనక్కు అడుగులేస్తున్న సోమకుడు కాలు జారి ముందుకు తూలాడు. అది చూస్తూనే నరవానరం అతడి కేసి దూకబోయింది. కాని, యింతలో ఏరూపుడు పెద్దగా, "అహ్లా, శాంభవీ!" అంటూ బొబ్బరించి, "కాల గరుడా! నీ కాలిబలం, ముక్కు వాడీ చూపించు! అందుకు యిదే మంచి తరుణం," అంటూ భుజం మీద వున్న నల్ల గరుడపక్షిని, నరవానరం కేసి విసిరాడు.

గరుడపక్షి రెక్కలు చాచి లేస్తూనే మెరుపులా పోయి నరవానరం తల మీద

బలంగా ఒక్క తన్ను తన్నింది. వానరం ఆ తన్నుకు వెల్లికిలాపడి అరుస్తూ లేచి, గరుడపక్షి కేసి చేతులు బాచబోయేంతలో, పక్షి అంత ఎత్తునుంచి రెక్కలు టపటప లాడిస్తూ వచ్చి, వానరం మెడమీద గట్టగా ఒక దెబ్బ కొట్టింది.

ఆ దెబ్బకు నరవానరం ఎగిరి అల్లంత దూరానవున్న రాళ్ళమీద పడి, పల్లానికి దొడ్లుకుపోయింది.

తమ నాయకుడు మట్టికరపటం చూస్తూనే, తతిమ్మా మృగాలు ఎక్కడి వక్కడ నిలిచిపోయాయి. అదే అదనుగా ధూమకుడూ అతడి అనుచరులూ పరిగెత్తు

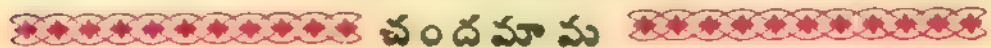

కుంటూ పోయి తెప్పలను చేరారు. అందరి కన్న వెనకగా తెప్ప ఎక్కినవాడు, విరూపుడు. అతడు, తులలు కొడుతూ, చిటికెలు వేస్తూ, నల్ల గరుడపక్షిని తిరిగి పట్టుకునేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నాడు. కాని, గరుడపక్షి ఎగురుతూపోయి, శిథిల దేవాలయం మీద కొద్దిసేపు కూర్చుని, కీ అని అరుస్తూ లేచి, గాయపడిన నరవానరం చుట్టూ చేరిన మృగాల తలల మీదుగా రిఫ్లెక్స్ రిఫ్లెక్సుమని ఎగరసాగింది.

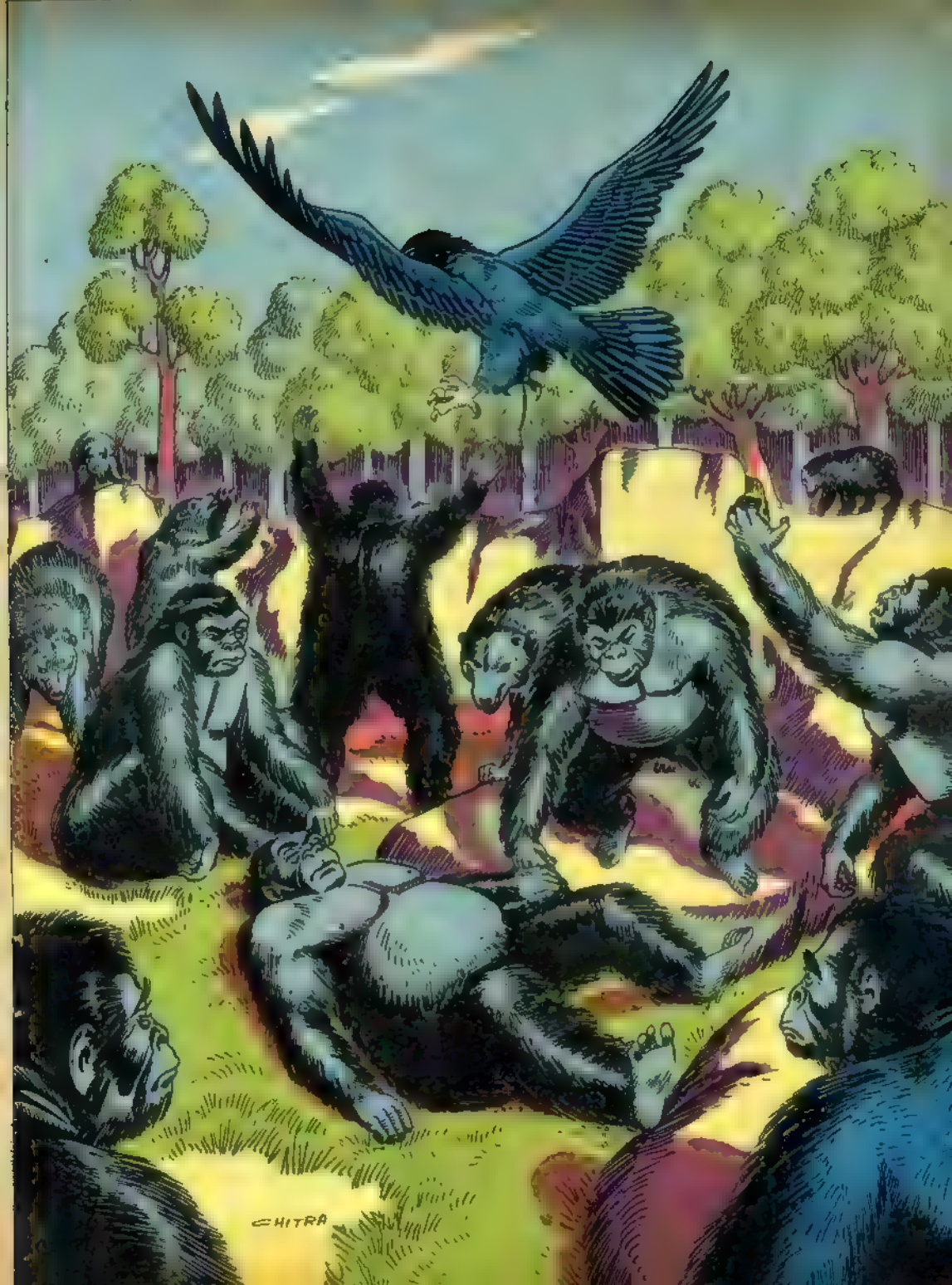
"విరూపా! ఆ పక్షి యిక నీదికాదు, దాని సంగతి మరిచిపో. అది మనకు చేయగల సహాయం ఏదో చేసింది. మనం తీరం వెంట పోయి, అపొట్టి రాక్షసుణ్ణి చేజిక్కించుకోవాలి," అన్నాడు ధూమకుడు.

విరూపుడు యింకా ఆకగా గరుడపక్షి కేసే చూస్తున్నాడు. దాని కాలి నుంచి అతడు కట్టిన తాడు గిందిగి తీరాడుతూనే వున్నది. "అది, నా పెంపుడు పక్షి. నన్ను వదిలిపోదు, చూస్తూండండి...నా చిన్న బాబువుకదూ, కాలగరుడా, యిటురా!" అంటూ విరూపుడు చప్పట్లు చరిచి కేకలు వేయసాగాడు.

తెప్పలు రెండూ ముందుకు కదిలినై. వులందుడు తన అనుచరులను త్వరగా

CHITRA

తెట్టు వేయమని తొందరపెడుతున్నాడు. కాము సమీపించే లోపలే పాట్టరాక్షసుడు, తన పడుచు పెళ్ళాన్ని ఎత్తుకుని ఆరణ్యం లోకి పారిపోతాడని పులిందుడికి చెడ్డ భయంగా వున్నది.

కాని, పాట్టరాక్షసుడు పారిపోయే ప్రయత్నం ఏమీ చేయకపోగా, తన వెంట వున్న స్త్రీ భుజాలమీద చేయిపెసి చిరునవ్వు నవ్వుతున్నాడు. అంతేకాక కానున్న ప్రదే శాన్ని సమీపిస్తున్న తెప్పలను ఆవిడకు చూపిస్తూ, వేలితో పులిందుణ్ణి ప్రత్యేకంగా గుచ్చెత్తి చూపి ఏదో అడిగాడు. స్త్రీ ఏమో చెప్పి సవ్వించి. పాట్టరాక్షసుడు పాట్ట చెక్క

లయేలా నవ్వుకూ తీరం వెంట కొంత దూరం ముందుకు పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చి, "మీరు వస్తున్నది నన్ను పట్టుకోవటానికా, నా పెళ్ళాన్ని పట్టుకోవటానికా?" అని కేక వేసి అడిగాడు.

తెప్పల్లోవున్న అందరి దృష్టి, పులిందుడి కేసి మళ్ళింది. పులిందుడు ఒక్క రంకె వేసి రాక్షసుడి మీద కలియబడెందుకు నీళ్ళల్లో దూకి ఒడ్డుకు ఈడుకుపోతాడని వాళ్ళు భావించారు. కాని, పులిందుడిలో ఎలాంటి చలనమూ లేదు. అతడు గుడ్లప్ప గింది నది ఒడ్డునున్న స్త్రీకేసి అశ్చర్యంగా చూస్తున్నాడు.

"అది నా పడుచు పదోపెళ్ళాం కాదు. నా పెళ్ళాం పడవ మునిగినప్పుడు నదిలో పడి చచ్చిపోయియినా వుంటుంది, లేదా ఆ ఋదంకాయ రాక్షసుడు దాని మీద మంత్ర ప్రయోగం చేసి రూపయినా మార్చి వుంటాడు. నా శ్రమ అంకా వృథా అయింది," అన్నాడు పులిందుడు, ఎక్కడ లేని నిరాశ నిస్సహలు కనబరుస్తూ.

తెప్పలు రాక్షసుడున్న చోటు చేరగానే, ధూమకుడు అందరికన్న ముందు ఒడ్డుకు దూకాడు. రాక్షసుడు స్త్రీతోపాటు ఒడ్డు నుంచి ఒక జరనై అడుగుల దూరం

వెనక్కుపోయి నిలబడి, "మీలో నాకు శత్రుత్వం ఏమీలేదు. ఈ ఆడది మీలో ఎవరి పెళ్ళామూ కాదు. దీని కోసమేగదా మీరింత దూరం నా వెంటబడి వచ్చింది? ఇక మీదారిన మీరుపొంది, నా దారిన నేను పోతాను," అన్నాడు.

ఆ మాటలకు ధూమకుడు నవ్వి, "మా మనుషుల్లో ఒక సామెతవుంది: పాట్టివాడికి పుట్టెడు జిత్తులని! నువ్వు రాక్షసుల్లో వామనుడివి, నీ దగ్గర పది పుట్ల జిత్తులుండవచ్చు. మాకూ నీతో ఎలాంటి శత్రుత్వమూ లేదు. మాకు కావలసిందల్లా, మహాకలిరాక్షసు డుండే పాతాళదుర్గానికి దారి. ఆ దారిమార్గం ఎక్కడో మాకు చెప్పి, నీ దారిన నువ్వుపో, మా దారిన మేముపోతాం," అన్నాడు.

"పాతాళదుర్గానికి వెళ్ళినవా రెవరూ ప్రాణాలతో బయట పడలేరు. అంత కావాలనుకుంటే, ఆ దారి తెలుసుకుని కాళ్ళరి గేట్లు నడవటం ఎందుకు? ఒకటి రెండు నెలలపాటు యీ ప్రాంతాలే తిరుగుతూం దండి. ఆ మహాకలి రాక్షసుడి బంట్లు వచ్చి మిమ్మల్ని కాళ్ళూ చేతులూ కట్టి, వాడి పాతాళదుర్గానికి మోసుకు పోతారు," అన్నాడు పాట్టిరాక్షసుడు.

"అలా కాదు. ఆ దుర్మార్గుడికి తెలియకుండా వాడి దుర్గంలో ప్రవేశించి, ఒకానొక రాజకుమార్తెను రక్షించి తేవలసి ఉన్నది," అన్నాడు ధూమకుడు.

"నా పదుచుపెళ్ళాం. భామాసింగి కూడా వాడి చెరలోనే ఉన్నది, అనుమానం లేదు. వాడి నొకర్లే గదా దాన్ని అరణ్యంలో నుంచి ఎత్తుకుపోయింది? ఆ మహాకలి రాక్షసుడి పీక నరికి, వాడి నెత్తురుతో దాహం తీర్చుకుంటాను," అన్నాడు పులిండుడు జబ్బలు చదుచుకుంటూ.

పాట్టిరాక్షసుడు మారు మాటాడకుండా, ధూమకుడూ వాళ్ళ దగ్గరకు వచ్చి, "నేను

యివ్వవలసిన హెచ్చరికేదో యిచ్చాను, తరవాత మీ యిష్టం. పాతాళదుర్గానికి వెళ్ళేందుకు దగ్గర మార్గమేదో మీకు చెప్పతాను, అందరూ నా వెంట రండి," అంటూ వాళ్ళను వెంట బెట్టుకుని శిథిలదేవాలయాని కేసి బయలుదేరాడు.

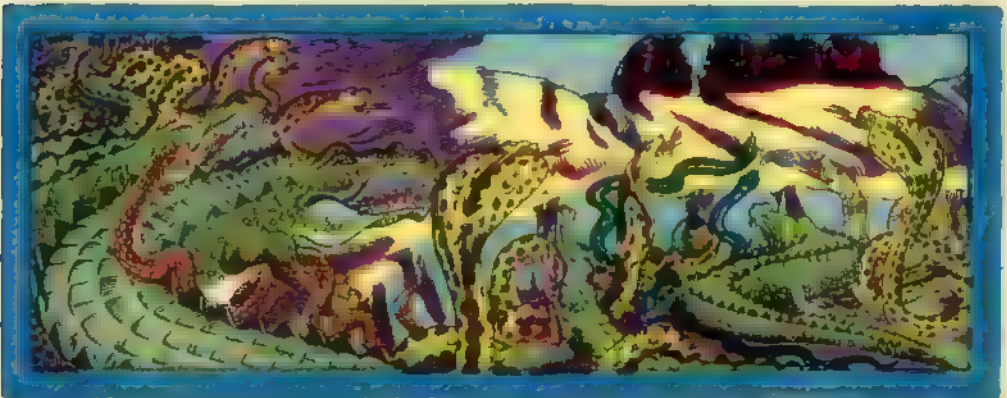
దేవాలయం యింకా కొంచెం దూరంలో వున్నదనగా ధూమకుడు అగి, "మనం వెళుతున్నది ఆ దేవాలయ అవరణలోకా? అక్కడున్న క్రూరమృగాల మాటేమిటి? ఇంతకు ముందే వాటివల్ల పెద్ద ప్రమాదంలో పడ్డాం," అన్నాడు.

"మీకు సంగతి తెలియక వాటిని రెచ్చగిస్తారు. అవన్నీ రాక్షసబంట్ల పెంపుడు జంతువులు. ఇన్ని ఆడవికాయలూ, దుంపలూ వాటి కేసి గిరవాటు వేస్తే, అవి పిల్లల కన్నా సాధుజంతువులై పోతాయి," అంటూ పొట్టిరాక్షసుడు, దావుల నున్న చెట్ల నుంచి యిన్ని కాయలు కోశాడు.

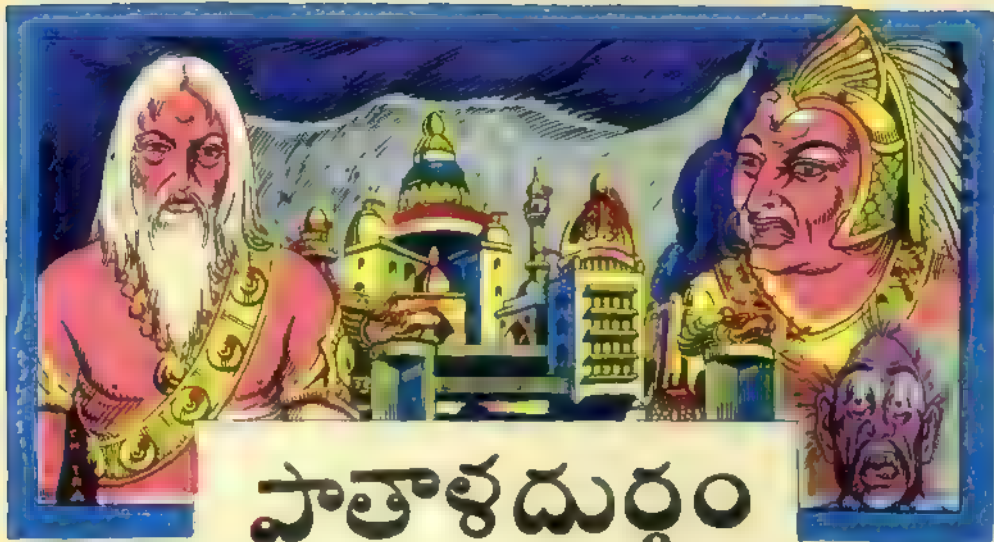
అతడితోపాటు ధూమకుడూ వాళ్ళు కూడా కాయలు కోసి తీసుకుని, శిథిలదేవాలయాన్ని సమీపిస్తూనే, వాటిని ఆడవిమృగాల మీదికి విసిరివేశారు.

పొట్టిరాక్షసుడు అందరినీ ఆలయంలోకి తీసుకుపోయి, చీకటిగా వున్న కొన్ని గదులకుండా వాళ్ళను నడిచి, చివరకు బీటలు వారి నేలకూలడానికి సిద్ధంగా వున్న ఒక గోడ మీదికి ఎక్కించి, దిగువ నున్న ఒక కందకాన్ని చూపిస్తూ, "పాతాళదుర్గానికి పోవాలంటే ఒకేఒక మార్గం వున్నది, అదే ఇది!" అన్నాడు.

ధూమకుడూ, అతడి అనుచరులూ కలలు వంచి కందకంలోకి చూశారు. అందులో మొసళ్ళూ, పెద్ద పెద్ద సర్పాలూ వున్నవి. అవి ఒకదాని మీద ఒకటి కలియబడి కుస్తీపట్లు పట్టుతున్నవల్లా, గోడ మీద మనుషులు కనబడగానే, నేళ్ళు తెరిచి పైకి చూడసాగినై. —(ఇంకావుంది)

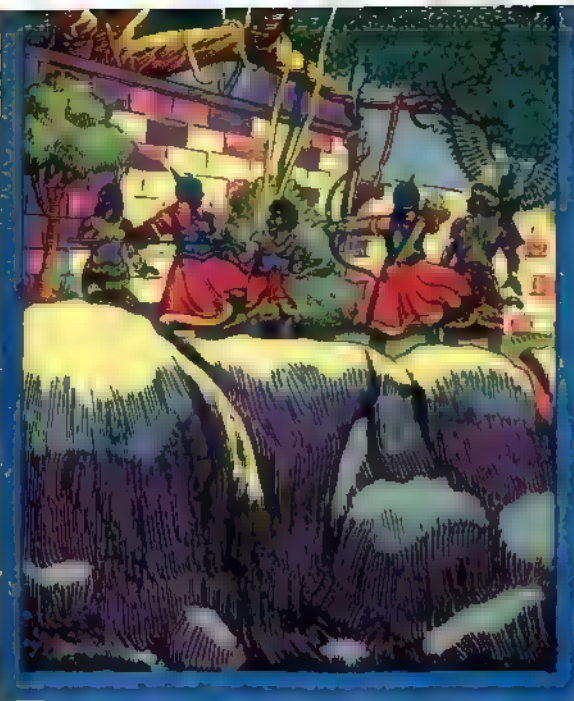
పాతాళదుర్గం

14

[విరుపుడు నల్లగదుడవపై చేత నరవానరాన్ని కింద పడకొట్టెందాడు. తిరవాత అందరూ తెప్పల మీద పొట్టరాక్షసుడున్న చోటుకు చేరారు. రాక్షసుడి వెంట వున్న స్త్రీ వులిందుడి భార్యకాదని తెలిపాయింది. రాక్షసుడు వాళ్ళను శిథిలదేవాలయంలోకి తీసుకుపోయి, అక్కడ కందకంలో వున్న పెద్దపెద్ద మొనళ్ళనూ, నర్పాలనూ చూపించాడు. తరవాత—]

ధూమకుడు కందకంలోని మొనళ్ళనూ, నగా తీసుకుని, అవ హేళన పరుస్తూ నర్పాలనూ కొంచెంసేపు పరీక్షిగా చూశాడు. మాట్లాడుతున్నాడు...
అతడి కొక అనుమానం కలిగింది. శిథిల ధూమకుడు యిలా ఆలోచించి, ఒక దేవాలయం ఆవరణలోని చెట్ల మీదున్న నిశ్చితానికి వచ్చి, పొట్టరాక్షసుడి కేసి గుచ్చి మృగాల్లాగే, యివీ మహాకలి రాక్షసుడి బంట్ల గుచ్చి చూస్తూ, "పాతాళదుర్గాన్ని చేరేం పెంపుడు జంతువులు కాదు గదా? పైగా, దుకు, ఈ కందకంలో వున్న జంతువుల పొట్టరాక్షసుడన్నట్టు, పాతాళదుర్గానికి పోవా మధ్యగా వెళ్ళవలసి వుంటుందన్న లంటే వున్న ఒకే ఒక మార్గం యిదేలా నిమాటలు నత్కంలాగే కనబడుతున్నవి. అవుతుంది? వాడేదో తమందరినీ చులక ఆ మార్గం నీకు బాగా పరిచయం అయింది,

'చ.ం ద మా మ'

అలవాటయిందీ కూడా గనక, నువు ముందుండి దారి తియ్యి. మేం అందరం నీకు వెనకగా వస్తాం," అంటూ ఈటె పైకెత్తి, పాట్టిరాక్షసుడు వెనక్కు తిరిగి పారి పోయేందుకు వీలులేకుండా అతడి వెన్నుకు అనించాడు. అదే క్షణంలో సోమకుడు బాణాన్ని రాక్షసుడి తలకు గురి చేశాడు.

పాట్టిరాక్షసుడు, ధూమక సోమకుల కేసి భయపడుతూ చూసి, "మీరు మాట తప్పు తున్నారు. నాతో ఎలాంటి శత్రుత్వం లేదన్నారు గదా? ఇప్పుడు ఈటె, బాణం నా మీద ప్రయోగించి, నన్నేందుకు చంపాలని చూస్తున్నారు?" అని అడిగాడు.

"నా మొగుణ్ణి చంపకండి. పుట్కిరాక్షసుడైనా మనుషుల్లో కూడా యింతకన్న మంచివాడూ, నమ్మకస్తుడూ వుండడు. నా మాట నమ్మండి," అంటూ పాట్టిరాక్షసుడి అటవిక భార్య ధూమక సోమకుల్ని బతిమాల సాగింది.

"నీ మొగుడి మంచితనం యిదేనా? మేం పాతాళదుర్గానికి మార్గం చెప్పమంటే మమ్మల్ని యీ క్రూరజంతువులున్న కందకంలో దిగి పొమ్మంటున్నాడు! అందుకే ముందతణ్ణి దిగి దారి చూపెట్టమన్నాను. ద్రోహానికి ద్రోహమే ప్రతికారం!" అన్నాడు ధూమకుడు, ఈటెను పాట్టిరాక్షసుడి వెన్ను మీద బలంగా అడుముతూ.

పాట్టిరాక్షసుడు ఒక చిన్న కేక పెట్టి, "నీ యీటె సూదికన్నా వాడిగా వున్నట్టుంది, అంత గట్టిగా గుచ్చుకు. నీ బోటి మానవ స్త్రీ చెప్పేమాట ఎందుకు నమ్మవు? నేను దుర్మార్గుణ్ణయితే, ఆ మహాకలి రాక్షసుడి సేవలోనే వుండి, నీ బోటి వాళ్ళను కాల్చుకుంటింటూ హాయిగా బతికేవాణ్ణి. సరే, మీ అందరికీ కావలసింది పాతాళదుర్గానికి పోయే దారేకదా? ముందే చెప్పాను. మీలో ఏ ఒక్కరూ అక్కణ్ణించి తిరిగి రాలేరు. మీ ఖర్చుకు నేనేం చేసేది!"

చందమామ

అంటూ కందకం గోడ మీద గాలికి కిరు కిరు మంటూ రాసుకుంటున్న చెట్లకొమ్మల్లోంచి ఒక బలమైన కాటి మోకును వెతికి బయటికి లాగాడు.

"మహాకలి రాక్షసుడి ముఖ్య సేవకులు కొద్దిమందికి మాత్రమే, యీ రహస్యం తెలుసు. ఈ మోకు ఆధారంతో కందకం లోకి—ఆ బయటికి పొడుచుకొచ్చిన రాయి వరకూ దిగి, ఆ రాయిని కాలితో బలంగా నెక్కితే, లోపలి నుంచి ఒక వెడల్పటి రాతిపలక ముందు కొస్తుంది. దాని మీదికి మీ రందరూ నిర్భయంగా దిగొచ్చు. ఆ రాతి పలక బయటపడే చోట ఒక సొరంగ మార్గం వుంటుంది. దాని వెంటపాతే, మీరు మహా కలి రాక్షసుడు ఆధికారం చెలాయించే దండ కారణ్యప్రాంతం చేరుతారు. అంత దూరం వెళ్ళిన తరువాత వాడి పాతాళదుర్గం కను క్కొనటం ఏ మంత కష్టం కాదు. మీలో ఎవరు ముందుగా ఈ మోకు పట్టుకుని కందకంలోకి దిగుతారు?" అని అడిగాడు పాట్టిరాక్షసుడు.

ధూమకుడికి యిందులో ఏదైనా మోసం వుండవచ్చునన్న ఆనుమానం కలిగింది. రాక్షసుడు చెప్పినట్టు ఆ మోకుతో కందకం గోడలో వున్న సొరంగ మార్గం చేరినా,

ఆ దారి తమను సురక్షితంగా దండకారణ్య ప్రాంతం చేరుస్తుందన్న నమ్మకం ఏ ముంది? అంతేకాక మోకు మధ్యలోనే తెగటం జరి గితే, అది పట్టుకుని కందకంలోకి దిగేవాడు మొనళ్ళ నోళ్ళల్లో పడిపోతాడు!

ధూమకుడు, రాక్షసుడి చేతిలో వున్న కాటి మోకు కేసి చూస్తూ, ఏమో అన బోయేంతలో పులిందుడు పెద్దగా గొంతెత్తి, "ధూమకదారా! ఈ బుడంకాయ రాక్షసుడి మాటలు నమ్మకు. ఏడు మాయలమారి. ఈ అడదాన్ని చూస్తున్నకొందికి నాకు ఈవి డలో నా పదే పెళ్ళాం పోలికలు కనిపిస్తు న్నవి," అన్నాడు.

మాట మాటకూ పులిందుడు తన పదో పెళ్ళాం సంగతి తిసుకురావటం ధూమకు డికి మొదటి నుంచి కోపకారణంగానే వున్నది. చాపుబకుకుల సమస్యలో తాముంటే, యీ భిల్లుడికి పోయిన తన పడుచు పెళ్ళాం తప్ప, మాట్లాండేందుకు లోకంలో మరొక సంగతి వున్నట్టు లేదు.

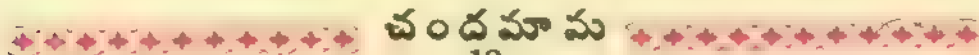
ధూమకుడు, పులిందుడితో మంచిగా, "పులిందా, నీ వింతవరకూ చేసిన సహాయానికి కృతజ్ఞాణ్ణి. ఇక నీవు నీ గూడేనికి తిరిగి పోవచ్చు. నీ తెప్పల్ని కూడా తిసుకుపో. నీ భార్య పాతాళదుర్గంలో మహా కలి చెరలో వున్నదనే దాంట్లో సందేహం

లేదు. రాజకుమార్తెతోపాటు, ఆ మెనూ తప్పక తిసుకువస్తాం," అన్నాడు.

ధూమకు డిలా అనగానే పులిందుడు మహా సంతోషపడిపోతూ, "ధూమకడేరా, మంచి మాట చెప్పావు. పోయింది పోనే పోయింది, యిక వున్న తొమ్మిది మంది భార్యల రక్షణ అయినా చూసుకోవాలి గదా? ఇక నేను నా గూడేనికి తిరిగి పోతాను. ఏమన్నా సహాయం కావాలంటే కబురు చెయ్యండి. పాతాళదుర్గం చేరిన తరువాత, నా పెళ్ళాం సంగతి మర్చి పోయేరు సుమా?" అంటూ కందకం దగ్గర నుంచి బయలుదేరి, నది కేసి నడిచాడు.

ధూమకుడు నెత్తి మీది నుంచి పెద్ద భారం దిగి పోయినట్టు ఒక నిట్టూర్పు విడిచాడు. పొట్టిరాక్షసుడు ఏ హెచ్చరికా లేకుండానే మోకు పట్టుకుని జ్వరన కందకం లోకి జారి, దాని గోడలో వున్న ఒక రాతిని కాలితో గట్టిగా దెక్కాడు. మరుక్షణం ఒక పెద్ద రాతి పలక బయటికి కొచ్చింది. రాక్షసుడు దాని మీది కెక్కి నిలబడి, ధూమకుడూ వాళ్ళతో, "చూశారు గదా? యిందులో మోసం ఏమీలేదు. కింద వున్న విషజంతువులు యింత ఎత్తు ఎగరలేవు. ఇక అంతా మోకు పట్టుకుని దిగిరండి," అన్నాడు.

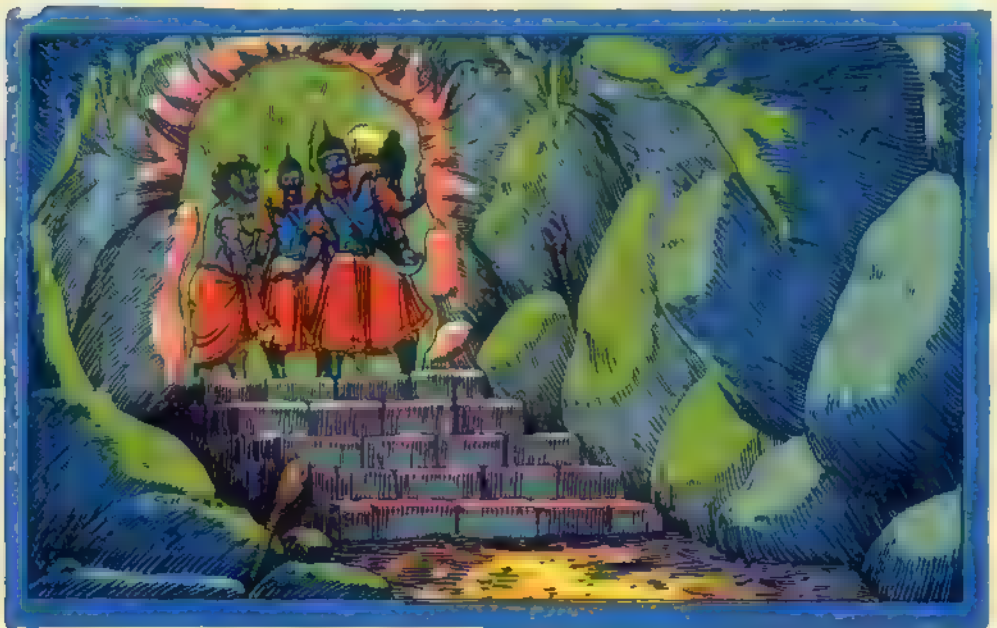

అప్పటికి ధూమకుడి సంకయాల్లో కొన్ని నివారణ అయినై. అందరూ రాతిపలక పైకి దిగారు. అక్కడ వారికి మెట్లున్న ఒక సారంగ మార్గం కనిపించింది.

"ఈ సారంగ మార్గం ద్వారా మీ రొక గంట ప్రయాణంలో దండకారణ్యం చేర గలరు. ఇదే ప్రయాణం, అకనబడే కొండ దారుల వెంట అయితే నాలుగైదు నెలల కాలం పట్టవచ్చు. మార్గంలో మీరు అనేక కష్టాలను ఎదుర్కోవలసి రావటమే గాక, దారి తప్పి బయలుదేరిన చోటుకే తిరిగి వచ్చే ప్రమాదం కూడా వుంటుంది," అన్నాడు పొట్టిరాక్షసుడు.

ధూమకుడు, సామకుడి కేసీ విరూపుడి కేసీ చూశాడు. ఆ ఇద్దరూ సారంగ మార్గంలో ప్రవేశించటానికి సిద్ధమన్నట్టు నిలబడ్డారు. ధూమకుడు, పొట్టిరాక్షసుడికి కృతజ్ఞత చెప్పి, "రాక్షసుల్లో కూడా మంచి వాళ్ళుంటారని నిన్ను చూసిం తరవాత గట్టి నమ్మకం కలిగింది. కుంభిరుడనే మీ వాణ్ణి ఎరుగుదువా? అతడే మా రాజు కుమార్తె కాంతి సేనను దొంగిలించుకు పోయింది," అన్నాడు.

"అకన్నెరక్కెం? మాంత్రికుడొకడు వాడి కొమ్ము విరగ్గొట్టాడు. వాళ్ళిద్దరూ హెరారాహెరి పొట్లాదారట. ఆ మాంత్రికు

దుండెడి దండకారణ్యంలోనే. మహాకలికి వాడికి బద్ధవైరం. ఒకళ్ళుగంతొకళ్ళెప్పుడో కోసుకుంటారు," అన్నాడు పాట్టిరాక్షసుడు.

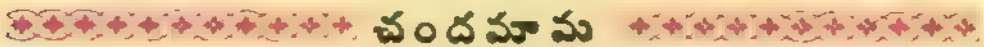
అంతలో కందకం పై నుంచి రాక్షసుడి భార్య, "నువ్వు కూడా వాళ్ళతో పడి మీ వూరు పోదామనుకుంటున్నావా? పైకి రావే!" అంటూ కళ్ళెర్రచేసి కేక పెట్టింది. రాక్షసుడు గతుక్కుమని, "ఈ గయ్యా శిశువుతో నా గొంతు కుర్రేడుతుంది!" అని ధూమకుడి చేతులు పట్టుకుని, "నా సంగతి దండకారణ్యంలో నర రాక్షసు లెవరికీ చెప్పకండి, నరేనా?" అంటూ మోకు పట్టుకుని గబగబా కందకం గోడపైకి పాకిపోయాడు.

విరూపుడూ, సోమకుడూ రాతిపలక మీంచి సారంగమార్గాన్ని మెట్లు తేసి పోతో యేంతలో ధూమకుడు వాళ్ళను వారించి, "మనం సారంగమార్గాన దాదాపు గంట ప్రయాణం చేయవలసి వుంటుంది గదా, వెలుగు లేకుండా అదెలా సాధ్యం? రాక్షస బృంట్లు యీ మార్గానే పాతాళదుర్గానికి వెళ్ళే మాట నిజమైతే, వాళ్ళు ఉపయోగించే దివిటిలు మెట్ల దగ్గర ఎక్కడో వుంటవి, ముందు ఒకళ్ళు వెళ్ళి వెతకండి," అన్నాడు.

సోమకుడు సారంగంలోకి పోయి ఒకటి రెండు నిమిషాల తరవాత మూడు నాలుగు దివిటిలూ, అవి వెలిగించేందుకు ఉపయోగించే చెకుముకి రాయి, చూడీ తీసుకుని ధూమకుడి దగ్గరకు వచ్చాడు. ధూమకుడూ, విరూపుడూ రాతిపలక మీంచి సారంగంలోకి దిగారు. వెంటనే రాతిపలక తపిమని సారంగ మార్గాన్ని మూసేశింది.

ఒకటి రెండు నిమిషాల తరవాత ముగ్గురూ దివిటిలు వెలిగించుకుని సారంగ మార్గాన బయలుదేరారు. ముఖ్యమార్గం విశాలంగా దారి తప్పటానికి విలులెకుండా వున్నది. కాని, దాని నుంచి అక్కడక్కడా చిన్నచిన్న మార్గాలు కొన్ని పక్కలకు పోతున్నవి. వాటిని పరీక్షించటానికిపోయిన విరూ

పుడికి, ఒకచోట రెండు మూడు మానవ కంఠాలు కనిపించినై. రాక్షసుడి సేవకుల నుంచి తప్పించుకు పారిపోయేందుకు ప్రయత్నించి, ఆ నిర్భాగ్యులు దారి తెన్నులేని ఆ ఇరుకు ప్రదేశంలో చిక్కుకుని మరణించి వుంటారని విరూపుడు భావించాడు.

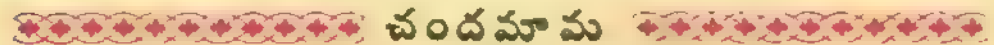
ఏ దుస్సంఘటనా లేకుండా ఓ అరగంటకాలం ధూమకుడూ అతడి అనుచరు లిద్దరూ సారంగంలో చాలాదూరం నడిచారు. వాళ్ళు ఒక మలుపు తిరిగేసరికి దూరంగా వాళ్ళకు తమ కేసే వస్తున్న దివిటిలు కొన్ని కనిపించినై. ధూమకుడు చవ్వన వెనుదిరిగి మలుపుచాటుకు వచ్చి, తన చేతిలోని దివిటిని నేలకుకొట్టి ఆర్పివేస్తూ, సోమకుణ్ణి, విరూపుణ్ణి కూడా అలాగే చేయమన్నాడు. తరవాత ముగ్గురూ ప్రధాన సారంగమార్గం వదిలి, పక్కల మన్న ఒక చిన్ననందులో దాక్కున్నారు.

క్రమంగా దివిటిలు ధూమకుడూ వాళ్ళున్న ప్రాంతానికి వచ్చినై. ఆ దివిటిల వాళ్ళంతా కలిసి ఇరవైవేల వుంటారు. అందరికన్న ముందు ఒక రాక్షసుడు నడుస్తున్నాడు. ఆ తరవాత వున్నవాళ్ళంతా మహాకలికి చిక్కి, అతడి సేవలో చేరిన

మానవవ్యక్తులు, అందరికీ వెనకగా మరొక రాక్షసుడు. ముందున్న రాక్షసుడు పెద్ద గంతుతో ఏదో పాట పాడుతున్నాడు. తతిమ్మావాళ్ళు చిన్న గంతులతో వంక పాడుతున్నారు. వాళ్ళు ధూమకుడున్న చోటు చేరి, సూటిగా ముందుకు చూస్తూ నడిచిపోసాగారు. అందరూ ఆ ప్రదేశం దాటిన తరవాత, వెనకవున్న రాక్షసుడు ముక్కుపుటాలు ఎగరవేస్తూ, "ఎక్కడో దివిటిలారిన పొగవాసన వేస్తున్నది," అన్నాడు అందరూ వినేంత బిగ్గరగా.

ముందు నడుస్తున్న రాక్షసుడు విసుక్కుంటూ, "ఇన్నిరకాల పొగవాసన

లున్నయ్యా? మన దివిటిల నుంచి వచ్చే దేమన్నా, సాంబ్రాణిపాగా? అతితెలివికి పోక త్వరగా నడిచిరా," అని కేకపెట్టాడు.

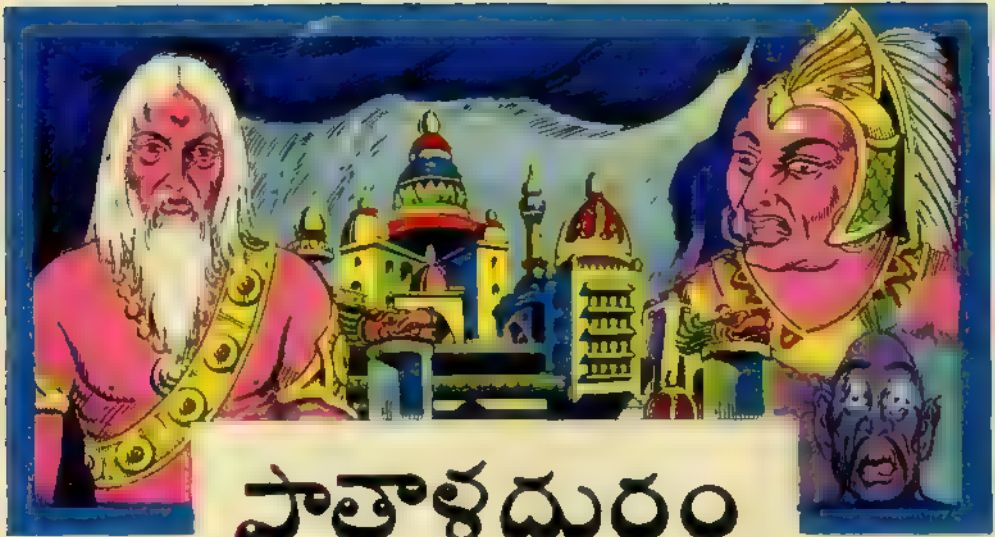
వెనక నడుస్తున్న రాక్షసుడు మారు మాటాడకుండా తతిమ్మావాళ్ళని అనుసరించిపోయాడు. ధూమకుడూ అతడి స్నేహితు లిద్దరూ ప్రాణగుండం తప్పి సంతగా సంతోషించారు. దివిటి రాక్షసబృంట్లు సారంగమార్గం వెంట కంటికి కనబడకుండాపోగానే, ధూమకుడూ వాళ్ళు దొక్కున్నచోటు నుంచి బయటికి వచ్చి, మళ్ళీ దివిటిలు వెలిగించుకుని, ఈసారి మరింత జాగ్రత్తగా ముందుకు పోసాగారు.

పావు గంటకాలం గడిచింది. సారంగ మార్గం యిప్పుడు లోగడవున్నంత చీకటి మయంగా లేదు. ఎక్కడి నుంచో లోనికి వెలుగు ప్రసరిస్తున్నది. "ఇక, మనం దివిటిలు ఆర్యేయవచ్చు, సారంగ ద్వారం సమీపిస్తున్నాం," అన్నాడు ధూమకుడు.

వాళ్ళు ముగ్గురూ దివిటిలు అర్పి, వాటిని సారంగంలోవున్న పెద్ద కంఠల్లో ఒక చోట దాచి, నిశ్శబ్దంగా ముందుకు నడిచారు. ఒక మలుపు తిరిగేసరికి సూర్య కాంతి కళ్ళను మిరుమిట్లు కొల్పితూ సారంగద్వారం నుంచి లోపలికి పడుతున్నది. ముగ్గురూ వేటాడే పులుల్లా సక్కుతూపోయి సారంగద్వారం చేరేందుకున్న రాతిమెట్లెక్కి, ద్వారం పక్కలనున్న రాళ్ళచాటు నుంచి ముందుకు చూశారు. అక్కడ ఎదురైన దృశ్యం వాళ్ళను నిలుపునా కంపింపజేసింది. ఒక మహాకాయుడైన రాక్షసుడు రంగురంగుల చర్మాలతో కుట్టిన దుస్తులు ధరించి, నెత్తిన కిరీటంతో, చేతిలో పెద్ద ముళ్ళగద ఎత్తి పట్టుకుని, వినుగులు పూన్నిన రథంలో అరణ్య మార్గాన పోతున్నాడు. అతని రథానికి వెనకగా సాయుధులైన రాక్షసులనేక మంది నడుస్తున్నారు. —(ఇంకా వుంది)

పాతాళదుర్గం

15

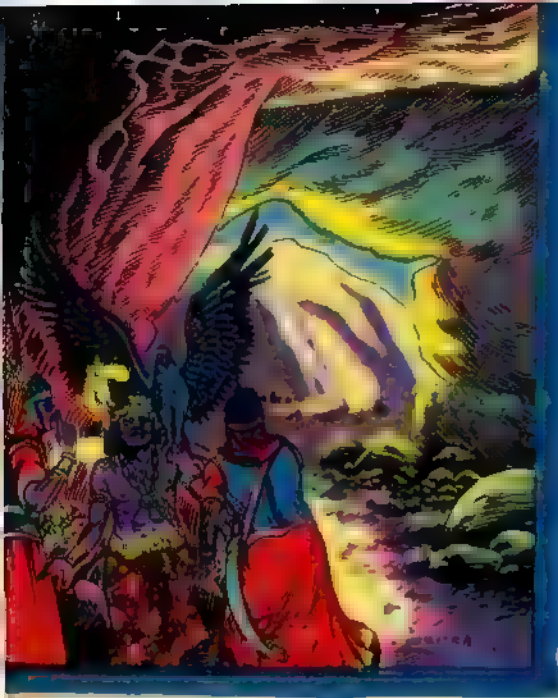
[సాట్టిరాక్షసుడు చేసిన నహాయం వల్ల, ధూమకుడు అతడి అనుచరులు కందకంలోని రహస్య సారంగమార్గం చేరారు. దారిలో వారికి కొందరు రాక్షసబృందాలు ఎదురయ్యాయి. వాళ్ళ నుంచి తప్పించుకుని ధూమకుడూ వాళ్ళు సారంగద్వారాన్ని వమిపించగానే, ఏనుగులు పూన్చిన రథంలో సాతున్న ఒక గొప్ప రాక్షసుడు వాళ్ళ కంటబడ్డాడు. తరవాత—]

ఏనుగులు లాగుతున్న రథం తమ దృష్టి నుంచి పోగానే, ధూమకుడు తన ఇద్దరు అనుచరుల ముఖాల కేసి చూశాడు. వాళ్ళు భయపడుతున్నారో, ఆశ్చర్యపడుతున్నారో తెలుసుకోవాలన్నదే అతడి ప్రయత్నం. ఎందుకంటే, కాము ఎలాగైతేనేం మహాకలి రాక్షసు డుండే దండకారణ్యం చేరారు. శత్రువుల వల్ల విజయైన కష్టాలు ప్రారంభమయ్యే దిప్పడే.

సామకుడు విల్లంబులు గట్టిగా గుప్పెట బిగించి కన్నార్పకుండా, రాక్షసుడు పోయిన మార్గం కేసి చూస్తున్నాడు. విరూపుడు ఈటెమొనను వేళ్ళతో నిమిరుతున్నాడు. వాళ్ళల్లో భయచిహ్న లేమీ లేవు, ఇద్దరూ పళ్ళు గట్టిగా బిగించి వున్నారు.

"ఆ రథంలో పోయినవాడు మహాకలి—పాతాళదుర్గంరాజు అనేదాంట్లో సందేహం లేదు," అన్నాడు ధూమకుడు.

'చందమామ'

"నేనూ అలాగే అనుకుంటున్నాను. నువ్వు ఈ అన్నట్టయితే, ఒక్కటాం దెబ్బకో వాణ్ణి రథం మీది నుంచి కింద పడకొట్టేవాణ్ణి," అన్నాడు సోమకుడు.

"అది ప్రమాదం. వాడు చచ్చినా, వాడి రథం వెనక నడిచే ఆయుధంగాళ్ళు దరూ మన మీదికివచ్చి పడేవాళ్ళు. ఆ దుర్మార్గుణ్ణి హతం చెయ్యటానికి, యింత కన్న సులువైన మార్గం ఏదైనా ధూమక బాబు అలోచించాలి," అన్నాడు విరూపుడు.

విరూపుడి ముందు చాపూ, ఇంగిత జ్ఞానం ధూమకుడికి చాలా సంతోషం కలిగించింది. పులిందుడు తమ వెంట లేక

పోవటం అన్నివిధాలా మేలే అయింది, అనుకున్నాడు ధూమకుడు. అతడే తమ వెంటవుంటే, మహాకలిని చూస్తూనే, నా పడుచు పెళ్ళాం భామాసింగిని ఎక్కడ దాచావురా? అంటూ అతడి మీదికి బల్లెం తీసుకుని కుప్పించి దూకేవాడే!

"ఈ సారంగమార్గం నుంచి శక్రువుల కంటబడకుండా బయటపడగలిగితే, యిక అరణ్యంలో మన నెవరూ పట్టుకోలేరు. జాగ్రత్తగా వినండి; సారంగద్వారానికి ఎవరో కావలా వున్నారు. వాళ్ళు అటూ యిటూ నడిచే ధ్వని మీకు వినబడటం లేదా?" అని అడిగాడు ధూమకుడు.

విరూపుడూ, సోమకుడూ కొంచెంసేపు నిశ్శబ్దంగా వుండి విని, "ఒకళ్ళ కన్న ఎక్కువమందే కావలావున్నట్టుంది. వాళ్ళు మాట్లాడుకోవటం కూడా అస్పష్టంగా వినబడుతున్నది," అన్నారు.

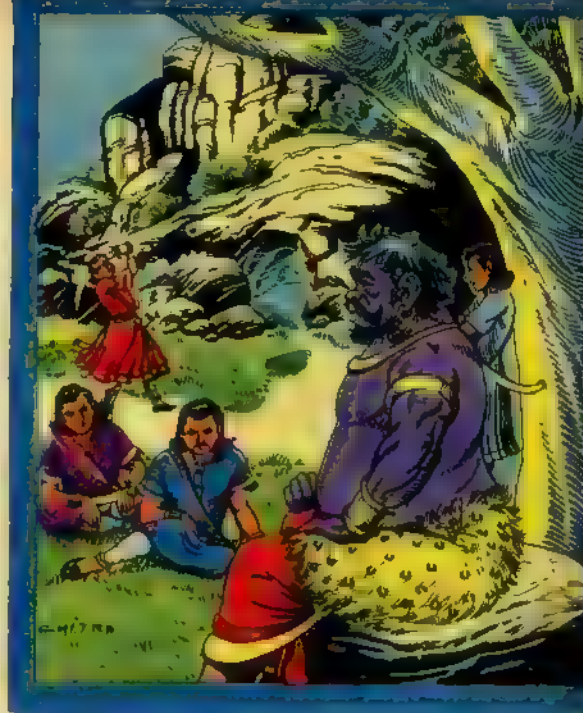
"ముందు కావలావాళ్ళ సంగతేమిటో తెల్పుకోవటం మంచిది. మనం యిక్కడ జాగుచేస్తే, మరికొందరు రాక్షసబృందాలు సారంగమార్గంలో ప్రవేశించవచ్చు, లేక యింతకు ముందు పోయినవాళ్ళు తిరిగి రావచ్చు," అంటూ ధూమకుడు రాళ్ళ చాటుగా పాకుతూపోయి, సారంగద్వారం

దాటి చుట్టూ కలయచూశాడు. ద్వారానికి ఒకపక్కగా వున్న ఒక పెద్ద చెట్టు కింద ఒక రాక్షసుడూ, నలుగురు మానవబంట్లూ వున్నారు. ఆ అయిదుగురూ ఏదో సంగతి తీవ్రంగా చర్చిస్తున్నారు. మధ్య మధ్య బంట్లలో ఒకడు వాళ్ళ నుంచి దూరంగా పోయి, చేతిలో వున్న కత్తిని సాము గరి డీల్లో తిప్పినట్టు గిరగిరా తిప్పుతున్నాడు.

ధూమకుడు వాళ్ళను చూసి కొంచెం నిస్పృహ చెందాడు. శత్రువుల కనుగప్పి సారంగం నుంచి బయటపడి అరణ్యంలోకి పారిపోవటం అసాధ్యంలా కనిపించిందతడికి. ఇప్పుడేమిటి చేయటం? ధూమకుడిలా మధనపడుతూ తిరిగి తన అనుచరుల కేసి రాబోయేంతలో, దూరంగా ఎవరో శంఖాన్ని బలంగా పూరించిన ధ్వని వినబడింది. ఆ ధ్వని వింటూనే సారంగ మార్గం కాపలావాళ్ళు నలుగురూ చెట్టు కింది నుంచి బయలుదేరారు. కత్తిసాము చేస్తున్నవాడు సాము అపి, సారంగద్వారం కేసి రాసాగాడు.

ధూమకుడు గబగబా తన అనుచరుల దగ్గరకు వచ్చి సంగతంతా నాలుగు ముక్కల్లో చెప్పి, "ఆ దుర్మార్గులు మధ్యాన్న భోజనానికో, సాయంకాలపుం

దానికో పోతున్నట్టున్నది. ఆ శంఖధ్వని అందుకు విలుపై వుంటుంది. వాళ్ళల్లో ఒకడిబొస్తున్నాడు," అన్నాడు.

ఇంతలో రాక్షసబృంటు సారంగద్వారం దగ్గరకొచ్చి అనుమానంగా లోపలికి తొంగి చూస్తూ, "ఏదో గుసగుస వినపడుతున్నదే, ఎవరక్కడ? రాక్షసదొరలా? మానవ కీటకాలా?" అంటూ ప్రశ్నించాడు.

ధూమకుడు తన మిత్రులకు ఆ బంటు సారంగంలోకి దిగగానే చుట్టుముట్టమని హెచ్చరించి రాతిచాటునే వుండి చిన్నగా దగ్గాడు. ఆ ధ్వని వింటూనే బంటు, "ఏయ్, నాకో పరాచకాలా?" అంటూ

కత్తి తిప్పకూ సారంగంలోకి దూకాడు. మరుక్షణంలో అక్కడున్న ముగ్గురూ రాళ్ళ చాటు నుంచి లేచి అతణ్ణి చుట్టుముట్టి, "కత్తి కిందపడెయ్, నీకోచ్చిన ప్రాణభయం ఏమీ లేదు," అన్నారు.

"ఎవరూ? జాతితక్కువ మనుషులు! మీకు నేను లొంగిపోవాలా? మీరస లిక్కడి కెలా రాగలిగారు? ముందు ఆయుధాలు కింద పడేసి, సాగిలిపడండి. నేనెవరో తెలుసా? ఈ దండకారణ్యంలో నన్ను మించిన ఖడ్గ వేత్త లేడు," అన్నాడు రాక్షసబంటు.

వాడు మాట ముగించి ముగించకముందే, ధూమకుడు కత్తిపిడితో ఆ బంటు నెత్తిన

గట్టిగా ఒక దెబ్బ కొట్టాడు. ఆ దెబ్బ తింటూనే వాడు చిన్నగా అరిచి కింద పడి పోయాడు. ధూమకుడు తన అనుచరులతో, "ఏణ్ణి మనవెంట ఆరణ్యంలోకి తీసుకు పోవటం మంచిది. ఏడి ద్వారా మహాకలి రాక్షసుడి పాతాళదుర్గ రహస్యాలెన్నో తెలుసుకోవచ్చు," అన్నారు.

సోమకుడూ, విరూపుడూ కలిసి రాక్షస బంటును లేవనెత్తి భుజాన వేసుకుని బయలుదేరారు. ధూమకుడు ముందుగా సారంగ ద్వారం దాటి బయటికి వచ్చాడు. అక్కడ శక్రువు లేవరూ లేరు. కాని, గుబురుగా పెరిగిన చెట్టున్న ప్రదేశం చేరాలంటే, నాలుగైదు వందల గజాలదూరం మైదాన ప్రదేశంలో నడవాలి.

"వేగంగా పరిగెత్తాలి. ఆరణ్యం చేరే వరకూ మనకు రక్షణ లేదు," అంటూ ధూమకుడు తన అనుచరుల్ని హెచ్చరించాడు. వాళ్లు పరిగెత్తబోయేంతలో, ఆప్పటి వరకూ తిన్నదెబ్బతో మైకంలో పడివున్న రాక్షసబంటు, ఆ మైకం కాస్త వీదిరి, "శక్రువులు! శక్రువులు! పట్టుకోండి," అంటూ కేకలు పెట్టసాగాడు.

"కాలియావన ప్రమాదం. వాణ్ణి ఆ సారంగంలోనే పడవేసి, నా వెంట పరి

చందమామ

గెత్తి రండి," అని అజ్ఞాపించాడు ధూమకుడు. ఆ వెంటనే విరూపుడూ, సోమకుడూ, "చావ్వెధవా!" అంటూ రాక్షసబృంటును సారంగంలోకి విసిరివేశారు.

వాళ్ళు ముగ్గురూ మైదానం దాటి గుబురుచెట్టున్న ప్రదేశం చేరుకున్నారు. వాళ్ళను రాక్షసుడి కాపలా వాళ్ళెవరూ చూసినట్టులేదు. అరణ్యమంతా నిశ్శబ్దంగా పున్నది. సూర్యుడు పడమటి దిక్కుకు జాగా వారిపోయాడు. కాము అరణ్యంలో రహస్యంగా జీవిస్తూ, మహాకలిరాక్షసుడి పాతాళదుర్గాన్ని గురించిన రహస్యం తెలుసుకోవాలి. ఆ రాక్షసుడి బంటు ఎవడైనా చెప్పందే, అరహస్యం కనుక్కోవటం సాధ్యంకాదు, అనుకున్నాడు ధూమకుడు.

ధూమకుడు తా నెటుపోతున్నదీ అలోచించకుండానే అరణ్యంలోకి చాలా దూరం నడిచి, తన వెనక వస్తున్న అనుచరులతో, "ఈ రాత్రికి మనం అరణ్యంలో దొరికే పళ్ళూఫలాలూ తిని ఆకలి చల్లార్చుకోవలిసిందే. మనం ఆ కనబడే కొండల్లో, ఏదైనా మంచి గుహ ఒకటి చూసి నివాసం ఏర్పరుచుకుందాం," అన్నాడు.

సోమకుడు అంగీకార సూచకంగా తల వూపాడు. విరూపుడు చుట్టూ ఓసారి

కలయ చూసి, "ఇంత మహాభయంకరారణ్యం నే నెక్కడా చూడలేదు. మీకు లోగడే చెప్పాను గదా—ఈ అరణ్యంలో ఎక్కడో కాలశంఖర మాంత్రిక దొర వున్నాడు. ఆ దొరను కలుసుకుంటే..."

విరూపుడు మాట ముగించే లోపలే ధూమకుడి దగ్గిరవున్న మంత్రదండం కీచు మంటూ కదిలి, ఎదురుగావున్న కొండల కేసి అతణ్ణి గుంజసాగింది. ధూమకుడు ఎంతో ఉత్సాహంగా, "ఇన్నాళ్ళుగా దీని మాటే మరిచాం, సుమా! మాంత్రికుడు, మహాకలి సేవకులకు దొరకలేదని, యిక్కడే ఎక్కడో స్వేచ్ఛగా వున్నాడని,

నాకు గట్టి నమ్మకం కలుగుతున్నది. బహుశా, ఆ కనబడే కొండప్రాంతాల వుండి వుంటాడు," అంటూ వాటి కేసి ఓ క్షణ కాలం చూసి, "మనం చీకటిపడే లోపల అక్కడికి చేరటం మంచిది. మీరు చెట్లెక్కి చుట్టుపక్కల రాక్షసబృందాలైనా వున్నారేమో చూడండి," అన్నాడు.

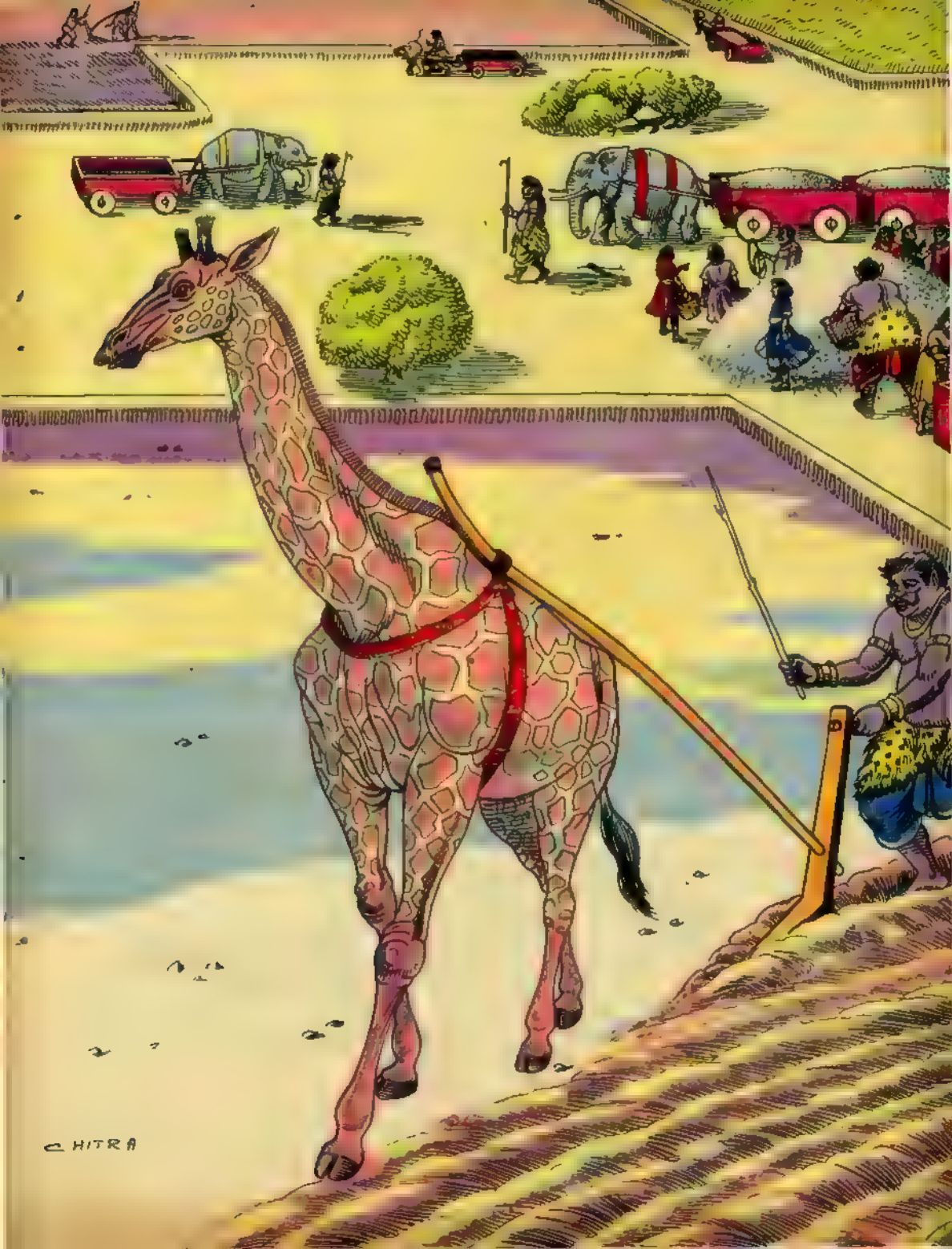
సోమకుడూ, విరూపుడూ అక్కడ వున్న ఒక ఎత్తయిన చెట్టు మీదికి గబగబా పాకిపోయి, నాలుగైదు విమిషాలపాటు ఆ చుట్టుపక్కల అంతా పరీక్షించి చూసి, ఘాటవిధంగా చెట్టు దిగి వచ్చారు. ముందుగా విరూపుడు, ధూమకుణ్ణి సమీపించి,

"ధూమకదరా! నా కళ్ళనే నేను నమ్మ లేకపోయానంటే, నమ్ము. రాక్షసులూ, వాళ్ళ బండ్లూ అరణ్యంలో అక్కడక్కడా చెట్లు నరికి వ్యవసాయం చేస్తున్నారు. భూమి దున్నటానికీ, బళ్ళు లాగటానికీ వాళ్ళు పయోగిస్తున్న జంతువు లేమిటో తెలుసా? ఏనుగులూ, సింహాలూ, లోట్టి పిట్టలూ!" అన్నాడు.

"మనుమల్నీ, జంతువుల్నీ పిక్కుతినే రాక్షసులు భూమి దున్ని సేద్యం చేస్తున్నారు? అశ్చర్యంగా వుంది. నరే, మనం శత్రువుల కంటబడకుండా కొండప్రాంతం చేరవచ్చా?" అన్నాడు ధూమకుడు.

"ఆ దుర్గాధులు ఎవరి పనుల్లో వాళ్ళున్నారు. వ్యవసాయపునిముట్లు తప్ప, ఎవరి చేతిలోనూ ఆయుధాలు లేవు. పనిలోపని కొందరి గంతుల్లో బాణాలు గుచ్చమంటావా?" అన్నాడు సోమకుడు.

"కొందరపడి అలాంటి పాఠపాటు చేయకు. మనం యిక్కడ వున్నట్టు ముందుగానే శత్రువుకు హెచ్చరిక యిచ్చిన వాళ్ళమవుతాం. అక జాగ్రత్తగా నడవండి, మంత్రదండం గింజుకుంటూ చూపే, ఆ కొండ కేసి," అంటూ ధూమకుడు బయలుదేరాడు.

అంతలో సారంగద్వారం వైపున పెద్ద కోలాహలం బయలుదేరింది. ఆ వెంటనే ముగ్గురూ చెట్టెక్కి, అక్కణ్ణించి సారంగం కేసి చూశారు. దానిముందు కొందరు రాక్షసులూ, వాళ్ళ బంటులూ గుంపుగా చేరి వున్నారు. వాళ్ళ మధ్య 'ఖడ్గవేత్త'నని బీరాలు పలికిన బంటును యిద్దరు ముగ్గురు పట్టుకుని నిలబెట్టారు. వాడు ఆయాసపడుతూ చుట్టూ చేరిన వాళ్ళకు ఏమేమో చెబుతున్నాడు.

"సోమూ, ఏరూపా, వాడు మనను గురించే వాళ్ళకు ఏదో చెబుతున్నాడు. రాక్షసులు క్షణాల మీద ఆరణ్యంలో మన వేట ప్రారంభిస్తారు. పదండి, ఆ కొండ కేసి పరిగెత్తండి," అంటూ ధూమకుడు చెట్టు మీంచి దూకి పరుగు ప్రారంభించాడు.

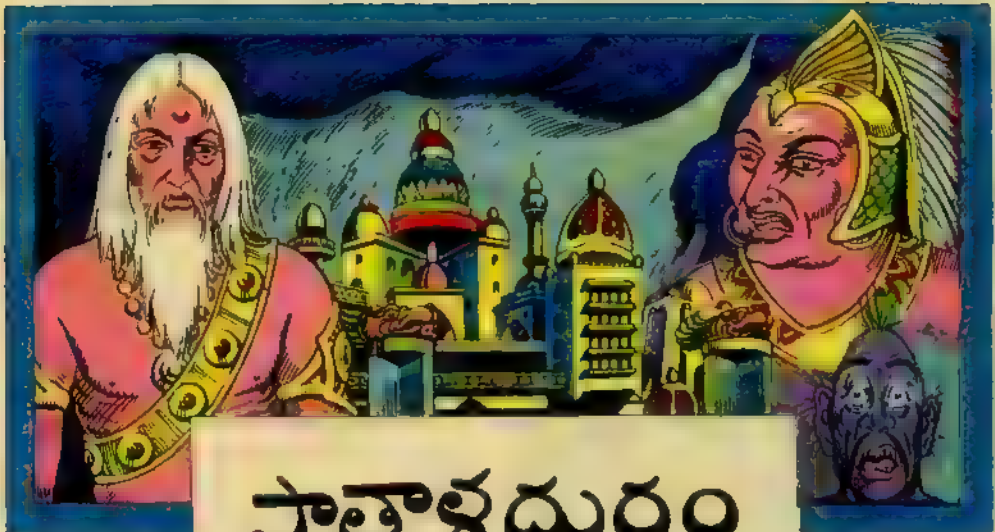
దాదాపు అర గంటకాలం వెనక్కు తిరిగి చూడకుండా ఆ ముగ్గురూ ఆరణ్యంలో పరిగెత్తి, చివరకు కొండపాదం చేరారు.

ఆ కొండ మీదా, దిగువనా కూడా పెద్ద పెద్ద వృక్షాలూ, పొదలూ క్రిక్కిరిసి వున్నవి. ఎదురుగా వారికి ఒక చిన్న జలపాతం కనిపించింది. దాన్ని చూస్తూనే సోమకుడు, "అబ్బా, దాహంగా వుంది! శత్రువుల మాట దేవు డెరుగు," అంటూ నీటిలోకి దిగి దాహం తీర్చుకోసాగాడు. చప్పన జలపాతం కట్టుబడిపోయింది. అప్పటివరకూ నీరు ప్రవహించిన చోట నిలువెత్తున, ద్వారంవున్న సూచనగా గుర్తులు కనిపించినై. అబ్బురపడుతూ దాని కేసి కళ్ళార్చకుండా చూస్తున్న ఆ ముగ్గురికి ఆ ప్రదేశాన కాలశంఖర మాంత్రికుడి రూపం ఛాయలా కనిపించింది. మంత్రించి నట్టు ముగ్గురూ నిశ్శబ్దంగా దాన్ని సమీపించేంతలో ద్వారం తెరుచుకున్నది. అదొక గుహ. లోపల అగ్నిజ్వాలలు భగ్గుభగ్గు మంటూ ప్రజ్వరిల్లుతున్నవి.

—(అంకా వుంది)

పాతాళదుర్గం

16

[ధూమకుదూ వాళ్ళు, రాక్షసుల కమగప్పి కొందరి కేసి పరిగెత్తారు. అక్కడ వారి కొక జలపాతం కనిపించింది. సోమకుడు దాహం తీర్చుకునేందుకు పోగానే, ఏటి ధార కట్టుబడిపోయి, అక్కడ నిలువెత్తు ద్వారం కంటబడింది. వాళ్ళు దాన్ని సమీపించగానే అది తెరుచుకున్నది. లోపల అగ్నిజ్వాలలు లేస్తున్నవి. తరవాత—]

గుహలోని అగ్నిజ్వాలలను చూస్తూనే, ధూమకుడు ద్వారం వద్ద ఆగిపోయాడు. సోమకుడూ, విరూపుడూ తమతమ ఆయుధాలను చేతికి తీసుకున్నారు. విరూపుడి భుజం మీద వున్న నల్లగరుడవల్లి రెక్కలు తపతపలాడిస్తూ ఎగిరిపోయేందుకు ప్రయత్నించింది.

"కాలశంఖర మాంత్రికదొర ఎక్కడ? జలపాతం మంత్రించినట్టు కట్టుబడి

పోయిందేం? ఈ మంట లేమిటి? ఇందులో ఏమన్నా మోసం లేదు కదా?" అంటూ విరూపుడు ఒకడుగు ముందుకు వేసి, ధూమకుడి భుజం మీదుగా గుహ లోపలికి తొంగిచూశాడు.

"ఎవరది! అటవికనాయకుడు విరూపుడా?" అన్న ప్రశ్నతోపాటు, జ్వాలల వెనక కాలశంఖర మాంత్రికుడి రూపం ప్రత్యక్షమయింది.

'చందమామ'

ఎరూపుడు రెండు చేతులూ ఎత్తి మాంత్రికుడికి సమస్కరిస్తూ గుహద్వారం దగ్గరే సాగిలపడ్డాడు.

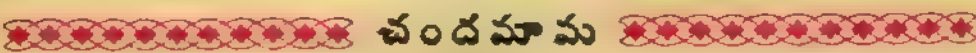
మాంత్రికుడు చిరునవ్వు నవ్వి ద్వారం దగ్గరకు వచ్చి, ఎరూపుణ్ణి దీవిస్తున్నట్టు చేపెత్తి, "ఈ యిద్దరూ ఎవరు?" అని అశ్రుర్యపడుతున్నవాడిలా ప్రశ్నించి, ఎరూపుడు లేచి జవాబిచ్చేంతలో, "మీరు కదంబదేశపారులు కదా? మీ రాజు ఉగ్ర సేనుడు ఎలా వున్నాడు? మీ రాజ్య సరిహద్దుల్లోని కొండ దగ్గర అంత గురిగా నా ముంజేతిలో బాణం కొట్టిన వాళ్ళెవరు, మీ యిద్దరో?" అని ప్రశ్నించాడు.

కాలశంఖర మాంత్రికుడితో స్నేహం కలవటానికి యిదే మంచి తరుణం అనిపించింది, ధూమకుడికి. అతడు ముందు కొక అడుగువేసి మాంత్రికుడికి సమస్కరిస్తూ, "మహామాంత్రికా! ఆ కొండ ప్రాంతంలో చీకటిమాటున ఎవరెవరో తెలియని స్థితిలో పెద్ద పొరపాటు జరిగిపోయింది. అందుకు నా తరపున, నా అనుచరుడు సోమకుడి తరపున క్షమాపణ కోరుతున్నాను. ఇదుగో, మీ మంత్రదండం! దీని సహాయంతోనే, ఎన్నో అపదలు గడిచి మే మిక్కడికి రాగలిగాం," అన్నాడు.

కాలశంఖర మాంత్రికుడు మంత్రదండాన్ని అందుకుని, కళ్ళ కద్దుకుని, "గళాన్నంకా మరిచిపోదాం. ఇప్పుడు జరగవలసిన కర్మకాండ చాలా వున్నది. మీరు గుహలోకి వచ్చేయండి," అన్నాడు.

ధూమకుడూ వాళ్ళు గుహలోకి అడుగు పెట్టారు. ఆ వెంటనే గుహద్వారాన్ని రాతి పలక మూసేసింది. తిరిగి ఎప్పటిలాగా జలపాతం పెద్ద ధ్వనితో ద్వారాన్ని కప్పివేస్తూ ప్రవహించ సాగింది. మాంత్రికుడు అగ్ని జ్వాలలున్న గుహ నుంచి మరొక గుహలోకి దారి తీశాడు. అక్కడ పై నుంచి వెలుగు బాగా ప్రసరిస్తున్నది. ఆ గుహలో నుంచి

ఏటవాలుగా భూగర్భంలోకి ఒక చారి వున్నది. చాచి వెంట మాంత్రికుడు ధూమ కుడూ వాళ్ళను దిగువకు తీసుకుపోయాడు.

అక్కడ నేల సమతలంగా వున్నది. మనుషులు నివసించటానికి అనువుగా, కొండరాతిలో కొన్ని గదులు ఏర్పాటు చేయ బడినై. వాటి ముందున్న అవరణలో కొందరు రకరకాల పరికరాలతో పనులు చేస్తున్నారు. పెద్దపెద్ద రోళ్ళల్లో కొందరు ఆకులూ, చెట్లవేళ్ళూ వేసి రోకళ్ళతో దంచు తున్నారు. మరికొందరు ఆ దంచిన దిను సుల్చి పొగుచేసి తెచ్చి చావల మీద అరబొడుతున్నారు.

కాలశంఖర మాంత్రికుడు వెనుదిరిగి తన వెంట వున్నవాళ్ళ కేసి చిరునవ్వు నవ్వుతూ చూసి, "ఇదంతా ఏమిటని మీకు ఆశ్చర్యం కలుగుతున్నది గదా?" అని అడిగాడు. అవునన్నట్టు ధూమకుడు తలా దించాడు.

"ఈ పనులు చేసేవాళ్ళంతా కుంతల దేశ మంత్రి గంగాధరుడు పంపినవాళ్ళు. వీళ్ళ నాయకుడు భద్రుడు మరికొందరితో కలిసి కొండ పైకి వెళ్ళాడు. యిప్పుడు మనం వున్నది, కొండగర్భం. మహాకలి రాక్షసుడిది పాతాళదుర్గం అయితే, మనది

కొండగర్భదుర్గం. ఆ దుర్భాగ్గుణ్ణు దుర్గంతో పాటు సర్వనాశనం చేయటానికి ఏర్పాట్లు పూర్తి అవుతున్నవి," అన్నాడు కాలశంఖర మాంత్రికుడు.

"భద్రుడు మీరున్న చోటుకు ఎలా రాగలిగాడు?" అని ప్రశ్నించాడు ధూమ కుడు ఎంతో ఆశ్చర్యపడుతూ.

"అక్కడి కతను చుట్టూదారిన వచ్చాడు, మీరు నానాకష్టాలూ పడి దగ్గర దారిన వచ్చారు. మీకు అరణ్యంలో విరూ ఘడి అటవికులు సహాయం చేసినట్టే, అతడికి మరికొందరు సహాయపడారు," అన్నాడు కాలశంఖరుడు.

"ఈ ఓషధులన్నీ ఏమిటి కాలశంఖర దొరా?" అని అడిగాడు విరూపుడు.

"రాక్షససంహారానికి ఉపయోగించే ఆయుధాల్లో యివి ముఖ్యమైనవి. నువ్వాట వికుడివి కదా? ఒక్కొక్క ఆకులో, ఒక్కొక్క వేరులో ఎంతటి ప్రాణదాన దహన శక్తులుంటున్నాయో నీకు తెలియండి కాదు," అన్నాడు మాంత్రికుడు.

అప్పటివరకూ ఒక ప్రశ్న అడుగుదామని ఉగ్రబట్టుక్కుచున్న ధూమకుడు, మాంత్రికుణ్ణి, "మహామాంత్రికా! రాకుమారి కాంతిసేన క్షేమమా?" అని అడిగాడు.

"క్షేమమే. మాంత్రి గంగాధరుడి కొడుకు శశికాంతుడి క్షేమసమాచారాలదగవే? అతడి గాయాలకు మందు మంత్రాలు ప్రయోగించి నయం చేశాను. కాని, అరణ్యంలో, గూడెల పైకి మనుషుల వేటకై వచ్చిన రాక్షసబంట్ల చేతిలో అతడు చిక్కిపోయాడు, నేను తప్పించుకో గలిగాను. అతడిప్పుడు కాంతిసేనతో పాటు మహాకలిరాక్షసుడి చెరలో వున్నాడు. చెరలో వున్న అయిద్యూ ఒకర్నొకరు గాఢంగా ప్రేమించుకున్నారు... యిదేదో నా కేమాత్రం అర్థంకాని సంగతనుకో..." అంటూ మాంత్రికుడు, విరూపుడి కేసి తలతిప్పి కనుబొమలు ఎగరవేశాడు.

ఒక క్షణకాలం నిశ్శబ్దం. మహాకలిని హత మార్చటానికి మాంత్రికుడు వేసిన పథకం ఏమిటో ధూమకుడికి అంతు పట్టలేదు. అతడి దృష్టిలో అందుకు రెండే రెండు మార్గాలున్నవి. ఒకటి: పెద్ద సైన్యంతో వచ్చి అతణ్ణి యుద్ధంలో ఓడించటం. రెండు: ఏదో కుతంత్రంపన్ని అతన్ని ఒంటరిగా దొరక పుచ్చుకుని హతమార్చటం.

ధూమకు డిలా అలోచించి మాంత్రికుణ్ణి ఏదో అడగబోయేంతలో, కొండ పైకి

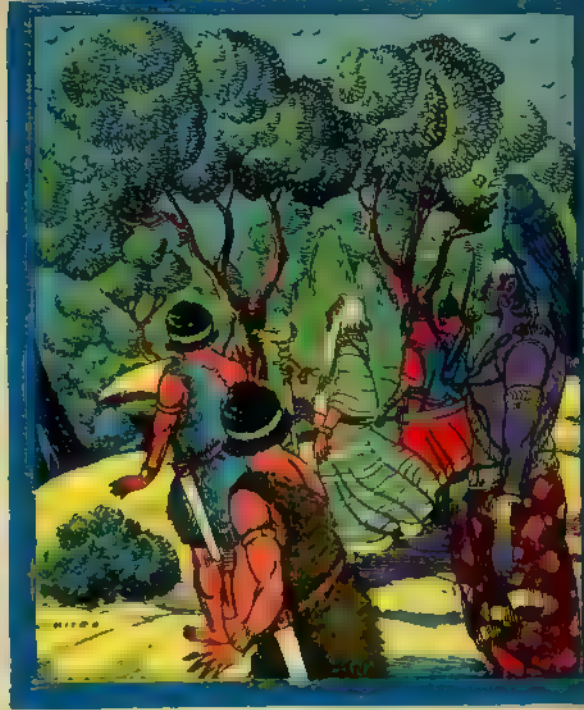

పోయేందుకున్న మెట్లమించి యిద్దరు యువకులు కుప్పించి దూకుతూ అక్కడికి వచ్చారు. ఇద్దరూ జంతుచర్మాలు ధరించి వున్నారు. వడుం నుంచి పొడవైన కత్తులు వెల్లాడుతున్నవి.

వాళ్ళు ధూమకుడూ అతడి అనుచరుల్ని చూస్తూనే, ఎవరు ఏళ్ళు? అన్న ట్టుగా మాంత్రికుడి కేసి చూశారు. మాంత్రికుడు తల పంకిస్తూ, "భద్రా! నిపు చెప్ప దలిచిందేదో చెప్పవచ్చు. ఏళ్ళు మన మిక్కులే, కదంబదేశసారులు. రాకుమారి కాంతిసేన రక్షణకై వచ్చారు," అన్నాడు.

"రాకుమారి రక్షణ రాక్షసులే చూస్తున్నారు. మనం రక్షించవలసింది శశికాంతుణ్ణి. వాళ్ళు మహాకలిరాక్షసుడి తండ్రి శతవర్ధంతికి ఏర్పాట్లన్ని పూర్తి చేస్తున్నారు. రేపు మధ్యాహ్నం ఒంట గంట వేళ ఆ తండు ప్రారంభమవుతుంది, శశికాంతుడి శిరశ్చేదంతో అది ముగుస్తుంది," అన్నాడు భద్రుడు.

"నా తండ్రిని చంపినంత తేలిగ్గా మహాకలి శశికాంతుణ్ణి చంపలేదు. రేపు మార్గాస్తమయం లోపల దండకారణ్యంలో రాక్షస కీటకం అనేది-లేకుండా చేయబోతున్నాను. నా తండ్రి హత్యకు ప్రతికారం చేసి తిరు

తాను. పదండి, ఆ దుర్మార్గుడి ప్రయత్నాలేమిటో నేనూ స్వయంగా చూస్తాను," అంటూ కాలశంఖర మాంత్రికుడు కాళ్ళతో నేలను గట్టిగా తాదించి, పళ్ళు కొరుకుతూ బయలుదేరాడు.

కొండగర్భంలో వున్న రహస్యమార్గాల వెంట ఒక అర గంట కాలం నడిచి అందరూ ఒక శిఖరప్రాంతాన్ని చేరారు. ఆ శిఖరం మీద మహాపుష్కరేన్నై వున్నది. వాటి నిండా అల్లిబిల్లిగా అడవితిగలు అల్లుకుని వున్నవి. మాంత్రికుడు నిశ్శబ్దంగా ముందుకుపోయి గుబురుగా వున్న ఒక చెట్టు అకులను మెల్లిగా పక్కలకు తొలి

గించి దిగువకు చూశాడు. అతడికి పాతాళ దుర్గం, అందులోని భవనాలూ, వాటి ముందున్న మైదానప్రదేశం, అందులో పంటలూ వార్షులకూ, వినోదాలకూ రాక్షసులు చేస్తున్న ఏర్పాట్లూ కనిపించినై.

కాలశంఖర మాంత్రికుడు కొంచెంసేపు కన్నార్పకుండా వాటి కేసి చూసి, తరవాత తలతిప్పి, ధూమకుడూ అతడి అనుచరుల్ని దగ్గిరకు రావలసిందిగా నంజుచేశాడు. వాళ్ళు నిశ్శబ్దంగా అతడి దగ్గిరకు వెళ్ళారు. మాంత్రికుడు వాళ్ళకు పాతాళ దుర్గం చూపించాడు. ఆ దుర్గం మీద నూటిగా సూర్యకాంతి ప్రసరించటం లేదు.

కాని ఏదో చీకటి వెలుగుగా కాని సంధ్యా కాంతిలాంటిది ఆ దుర్గ ప్రదేశాన్నంతా ఆవరించి వున్నది.

"అదా పాతాళ దుర్గం! యిక్కడా ఆ క్రూరుడు మహాకలి నివసించేది!" అన్నాడు ధూమకుడు.

"అవును. కాని రేపు సూర్యాస్తమయంతో వాడి దుర్గం, వాడూ కూడా మట్టిలో కలిసిపోతారు, నా తండ్రి అత్తకు కాంతి కలుగుతుంది. ఇంతకాలంగా ఈ కార్యం ఓంటిరిగానే సాధించాలన్న మూర్ఖపు పట్టుదలలో వుండిపోయాను. ఎంత గొప్ప మాంత్రికుడి కయినా అది సాధ్యంకాని పని. కేవలం మంత్రంతో అయ్యేది కాదు, తంత్రం కూడా ప్రయోగించాలి. అందుకు భద్రుడు నా కెంతగానో తోడ్పడ్డాడు," అన్నాడు కాలశంఖర మాంత్రికుడు.

ఆ తరవాత అందరూ అక్కణ్ణించి వెనుదిరిగారు. మాంత్రికుడు ముందుండి దారి తీస్తూ, లోగడ వచ్చిన మార్గాన కాకుండా మరోదారి నడవసాగాడు. ఓపావు గంట అలా నడిచి అతడు ఒక పెద్ద చెట్టుబోదెను సమీపించి, దాని మీద గుప్పెటతో బలంగా నొక్కాడు. చెట్టుబోదెలో మనిషి దూరి, అప

తలికి పోవటానికి ఏలయినంత పెద్ద కంఠ ఏర్పడింది.

మాంత్రికుడు ఆ కంఠలో నుంచి అవ తలికి చూసి, ధూమకుడూ వాళ్ళను దగ్గి రకు రమ్మని పిలిచాడు. ధూమకుడు ఆ కంఠలోంచి చూస్తూనే అదిరిపడ్డాడు. అతడికి కంఠలో కూడా ఉహించని ఒక వింత దృశ్యం కళ్ళబడింది.

అది ఒక పెద్ద నరోవరం. దాని ఒడ్డు నున్న ఒక చెట్టు కింద కుంభీరుడు కూర్చుని వున్నాడు. అతడికి అల్లంక దూరంలో రాజకుమారి కాంతిసేన, మరొక భిల్లస్త్రీతో కలిసి నరోవరతిరం వెంట విహరిస్తున్నది.

"కాంతిసేన! కాంతిసేన!" అంటూ ధూమకుడు పెద్దగా కేకపెట్టడం తమ యించుకున్నాడు. అతడు కాలశంఖుడి కేసి తిరిగి, "రాకుమారి క్షమంగానే వున్నది. ఆ చెట్టు కింది రాక్షసుడు ఆమెను

రాజప్రాసాదం నుంచి ఎత్తుకుపోయిన కుంభీరుడే కదా? రాకుమారి వెంట వున్న ఆ స్త్రీ ఎవరు?" అన్నాడు.

"ఆ అడవి భిల్లనాయకుడు పులిందుడి పడుచు వదో పెళ్ళాం, నందేహం లేడు," అన్నాడు విరూపుడు.

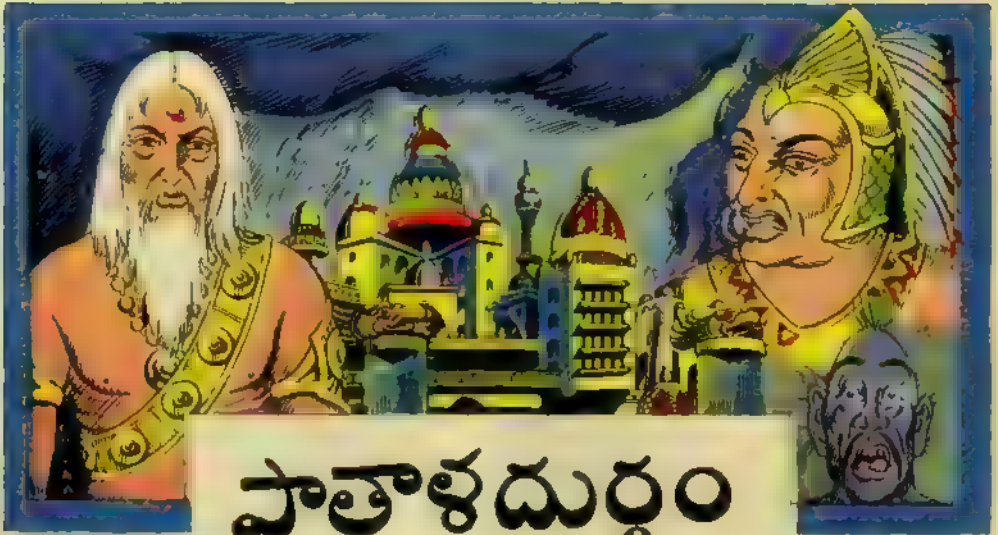
"పులిందుడి పెళ్ళామా? ఈ సంగతి వాకు తెలియదే. కాను కన్యసేన, మహా కలిరాక్షసుడు, రాకుమారి కాంతిసేనతో పాటు తననూ పెళ్ళాడబోకున్నాడని, కాను పాతాళదుర్గ పట్టమహిషిసేన అందరితో చెప్పుకుంటున్నది," అన్నాడు కాలశంఖర మాంత్రికుడు.

ధూమకు డా మాటలకు ఏదో జవాబు చెప్పబోయేంతలో, కుంభీరుడు చుట్టూ ఓమారు కలయ చూసి, చప్పున లేచి నిల బిడి, రాతిగదను భుజాన పెట్టుకుని, చెట్టు బోదె కేసి పెద్దపెద్ద అంగలు వేస్తూ రాసాగాడు.

—(ఇంకా వుంది)

పాతాళదుర్గం

17

[కాలశంఖం మూంత్రికుడు, ధూమకుడూ వాళ్ళను కొండశిఖరం మీదికి తీసుకు పోయాడు. అక్కడ ఒక నరోపరతిరంలో రాకుమార్తె కాంతిసేన కనిపించింది. ఆమె పారిపోకుండా కావకాకాస్తున్న కుంభీరుడు, మూంత్రికుడు అనుచరులతో ఆ ప్రాంతాలకు వచ్చినట్టు గ్రహించి, అతడున్న చోటుకు వెగంగా రాసాగాడు. తరవాత—]

కుంభీరుడు తామున్న ప్రదేశం కేసి వస్తున్నట్టు అనుమానం కలగగానే, ధూమకుడు చప్పన కత్తి దూసి, "మహామూంత్రికా! కుంభీరుడికి మన రహస్యం తెలిసిపోయింది. వాడిటే వస్తున్నాడు. ఇతర రాక్షసులకు హెచ్చరిక యివ్వకముందే వాణ్ణి యమ లోకానికి పంపటం అవసరం," అన్నాడు.

మూంత్రికుడా మాటలకు నవ్వి, "ధూమకా, తొందరపడకు. కుంభీరుడు

మనపక్షంలోనివాడే. వాడు రావణుడి పాలిటి విభీషణుడివంటివాడు. వంశద్రోహులెకాలం లోనూ వుంటూనే వుంటారు!" అన్నాడు.

కుంభీరుడు చెట్టు వద్దకు వచ్చి, దాని బోదెలో వున్న పెద్ద కంఠ దగ్గరకు ఒక ఎండు మోడును లాక్కుని, దాని మీద కూర్చుంటూ, "శంఖరా! రాక్షసులవి పెద్ద చెవులు, వాళ్ళ శ్రవణశక్తి గొప్పది. కొద్ది దినాలుగా నీవు నమ్మకద్రోహం చేయ

బోతున్నావన్న అనుమానం సన్ను బాధిస్తున్నది. నేను మహాకలి సోదరుణ్ణి కాను, అందువల్ల విభీషణుణ్ణి ఎలా అవుతాను? వంశద్రోహం మాట! మాది రాహువంశం, వాడిది శేకువంశం. కనక, యిక్కడ వంశద్రోహం ప్రసక్తే లేదు," అన్నాడు కోపంగా.

మాంత్రికు డతడి శేసి రెండడుగులు వేసి, చెట్టు బోదెనానుకుని విలబడి, చిన్న గంతుతో, "కొత్తగా వచ్చి చేరిన అనుచరులకు, నీ మీద విశ్వాసం కలిగేందుకు ఏవో కొన్ని చిన్న అబద్ధాలు చెపుతున్నాను, సుప్త్య అపొహపదకు. వాళ్ళు నిన్ను ఎరిగిన వాళ్ళే. కదంబరాజ్య కొండగుహల వద్ద

రాకుమారికి నీవు చేసిన వాగ్దానం వాళ్ళు వినివున్నారు కూడా," అన్నాడు.

ఆ మాట వింటూనే కుంభీరుడు చప్పన కలితిప్పి, ధూమక సోమకుల శేసి చూసి, "ప్రాణాలతో పిల్చింక దూరం వచ్చారా? ఈ నల్ల గరుడపక్షిగా డెవడు? ఈ ముఖం ఎక్కడో చూసిపట్టున్నదే," అన్నాడు.

"చూసే వుంటావు. ఆటవిక నాయకుడు విరూపుడు," అన్నాడు కాలశంఖర మాంత్రికుడు. విరూపుడూ, ధూమక సోమకులూ రాక్షసుడికి వంగి నమస్కారాలు చేశారు.

"ఇదేరకం వినయం?" అంటూ కుంభీరుడు కనుబొమలు చిల్లించి, "శంబరా! నేను నా పంశగారవం కాపాడేందుకు నీకు సహాయం చేస్తానన్నాను. నీవు నమ్మక ద్రోహినిగా ప్రవర్తించవుగదా?" అన్నాడు.

"ఆ అనుమానం నీకెందుక్కలిగింది?" అని ప్రశ్నించాడు మాంత్రికుడు.

"నేను వేయి కళ్ళతో అంతా గమనిస్తూనే వున్నాను. కొండకింది జలపాతంతో, కొండ మీది సరోవరంలో నీ అనుచరు లాడే ఆటలన్నీ నే నెరుగుదును. వాళ్ళ ప్రయత్న మేమిటి?" అన్నాడు కుంభీరుడు.

"అది పరమరహస్యం. ఇప్పుడప్పుడే వెల్లడించేది కాదు. కాని, ఒకటి చెపు

తున్నాను. నీకూ, నీ వంశం వాళ్ళయిన పాతిక ముఠైమంది రాక్షసులకూ ఎలాంటి ప్రమాదం రాకుండా చూసే బాధ్యత నాది," అన్నాడు కాలశంఖుడు.

కుంభిరుడు మారు మాటాడకుండా, అసంతృప్తి వ్యక్తమయే ధోరణిలో తలా డిస్తూ, చెట్టుచోడె దగ్గర నుంచి సరోవర తీరానికి వెళ్ళిపోయాడు. మాంత్రికుడు బోడెలో వున్న కంఠను ఎప్పటిలా చూసి, డిర్బాలోచనలో వున్నవాడిలా తల వంచు కుని వెనుదిరిగి కొంత దూరం నడిచి, "భద్రా! పిర్పాట్లన్నీ సక్రమంగా జరిగి పోతున్నయ్యా? మరో రెండు గంటల్లో చీకటి పడబోతున్నది. భస్మాలూ అవి వాటి వాటి స్థానాల్లో చేర్చాలి. రాక్షసుల వ్యవ సాయ జలకువులు—పులులూ, సింహాలూ, ఏనుగుల మాటేమిటి? వాటికి యీ రాత్రి నుంచే ఉపవాసం ప్రారంభమవుతుంది గదా? కుంభిరుడి అనుచరులు వాటిని రేపు మధ్యాహ్నం పరకూ అడుపులో పెట్టి, వేటకు పడలగలరా?" అని అడిగాడు.

"అంతా సిద్ధం అవుతున్నది. ఎవరి స్థానాల్లో వాళ్ళు జాగరూకులుగా వున్నారు. ఓషధీ భస్మాలన్నీ, ఈ రాత్రికి పాతాళ దుర్గం చుట్టూవున్న మహావృక్షాల కొమ్మ

లెక్కచోతున్నవి. సాధువులైపోయిన సింహాలూ, ఏనుగులూ తిరిగి క్యూర మృగాలు కాబోతున్నవి. ఒక్క సరోవరం సంగతే మీరు చూడాలి. ఆ బండరాయి వుండవలసిన చోట, వుండవలసిన తీరుగా వున్నదీ లేనిదీ పరీక్షించటం మా వల్ల కాలేదు. మాలో మంత్రవిద్యలుగాని, జల స్తంభన విద్యగాని తెలిసిన వాడెవడూ లేడుగదా?" అన్నాడు భద్రుడు.

"ఆ బండరాతి జోలికి పోవద్దని లోగడే హెచ్చరించానుగదా? దాని విషయంలో చిన్నం యెత్తు పొరబాటు జరిగినా రాక్షసుల చావు అబద్ధం, మన చావు నిజం అవు

తుంది. చీకటిపడనివ్వండి, దాని సంగతి చూస్తాను," అన్నాడు మాంత్రికుడు.

ఆ తరువాత అందరూ కొండ గర్భంలోని తమ నివాసానికి బయలుదేరారు. వాళ్ళు పై నుంచి సొరంగాల్లోకివున్న మెట్లసాపానం దిగి వస్తూండగా, కొందరు మనుషులు మాంత్రికుడి దగ్గిరకు పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చి, "మహామాంత్రికా! సొరంగం గోడల వెంట పైనుంచి నీరు సన్ననిధారలుగా కారుతున్నది. మన నివాసాలు నీట మునిగి ప్రమాదం లేదుకదా?" అన్నారు.

మాంత్రికుడు ఒక క్షణకాలం నివ్వెర పోయి, అంతలోనే తెప్పరిల్లి గబగబా మెట్లు

దిగి సొరంగ నివాసాల్లో ప్రవేశించాడు. అక్కడ గోడల మీద నీటిచారికలు కనిపించినై. మాంత్రికుడు ఒక చిన్న పాత్ర తెప్పించి, అందులోకి ఆ నీటిని పట్టించి, తన అనుచరుల్లో ఒకణ్ణి తాగమన్నాడు.

"రుచెలా వున్నది? ఉప్పునీరా? తీపి నీరా?" అని ప్రశ్నించాడు మాంత్రికుడు.

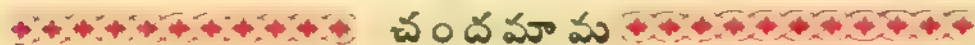
"తెయ్యగా వున్నది," అన్నాడు వాడు.

"తెయ్యగా అంటే...మన జలపాతం లోని నీరులాగానా?" అన్నాడు మాంత్రికుడు. వాడు ఆపునన్నట్టు తలవూపాడు.

"మన కెలాంటి ప్రమాదం లేదు.

■యినా ఒకరిద్దరు నీటిధారలు మరింత పెద్దపవుతవేమో గమనిస్తూ వుండండి," అంటూ మాంత్రికుడు భద్రుడి కేసి తిరిగి, "భద్రా! ఆ మోకులా అవి సిద్ధంగా వున్నవికదా? ఇంక కొంచెం సేపట్లో నేను సరౌవరం దగ్గిరికి బయలుదేరబోతున్నాను. నా వెంట ధూమక సోమకుల్నీ, విరూపుణ్ణి తీసుకుపోతాను. ఇక్కడి ఏర్పాట్లన్నీ చూసే బాధ్యత నీది," అన్నాడు.

సూర్యాస్తమయమై, కొండ మీద చీకట్లు అలముకొనగానే కాలశంబరుడు, ధూమక సోమకుల్నీ, విరూపుణ్ణి తోడుతీసుకుని గుహల్లో నుంచి కొండ మీదికి వెళ్ళాడు.

చందమామ

అక్కడ ఒక చెట్టు కింద తీగలతో అల్లిన బలమైన పొడవాటి మోకులు చుట్టగా పడి పున్నవి. ధూమక సోమకులూ, విరూపుడూ వాటిని ఎత్తి భుజాల మీద వేసుకున్నారు. వాళ్ళకు అంతా గొడవగొడవగా పున్నది. భద్రుడూ, మాంత్రికుడూ జరిపిన సంభాషణలో ఒక్క ముక్కయినా వాళ్ళకు అర్థం కాలేదు. ఈ మోకులూ, సరోవరం, బండరాయి, జలస్తంభనం...అంతా అయోమయంగా పున్నది. ప్రశ్నిస్తే, అంతా పరమరహస్యం అంటున్నాడు కాలశంబరుడు!

అకాశంలో మినుకు మినుకు మనే చుక్కల కాంతిలో సబ్బగూరూ నిశ్శబ్దంగా కదిలి, కొండ మీది సరోవరాన్ని సమీపించారు. వాళ్ళు చేరిన ప్రాంతం, సాయం కాలంవేళ కుంభీరరాక్షసుడూ, రాకుమారి కాంతిసేనా విహరించి పోయిన ప్రదేశానికి ఒక పక్కగా, పాతాళదుర్గానికి కొంచెం దూరంగా పున్నది.

తిరిగి చేరగానే కాలశంబర మాంత్రికుడు నీటిలో మంత్రదండాన్ని సగం పరకూ ముంచి, ఏవో మంత్రాలు పఠిస్తూ చుట్టూ ఓమారు కలయచూశాడు. ఒడ్డున ఆనేక మైన మహావృక్షాలు గాలితాకిడికి కదుల్లాడుతూ, కొమ్మలు ఒకదాని కొకటి ఒరుసు

కొగా కిర్రుగిర్రుమంటూ వికృతంగా ధ్వనులు చేస్తున్నవి.

మాంత్రికుడు మంత్రదండం పైకెత్తి ఆ మహావృక్షాల్లో ఒకదానిని ధూమక సోమకులకు చూపుతూ, "మోకు ఒక కొసను ఆ చెట్టు కాందానికి కట్టి, రెండవ కొస నా చేతికివ్వండి. నేను సరోవరంలో ప్రవేశించబోతున్నాను. ఎంతసేపటికీ తిరిగి వస్తానో చెప్పలేను. మీరు మాత్రం నిశ్శబ్దంగా యిక్కడే కూర్చోండి," అని చెప్పి, ధూమకు డిచ్చిన మోకును అందుకుని, "శాంభవి!" అంటూ చిన్నగా అరిచి దభాలున నీటిలోకి దూకాడు.

ధూమక సోమకులూ, విరూపుడూ నిశ్శబ్దంగా కూర్చున్నారు. ఒక గంటకాలం గడిచింది. చెట్టుకొమ్మల్లో గుడ్లగూబ ఒకటి కర్ణకఠోరంగా అరిచింది. విరూపుడి భుజాన అప్పటివరకూ కునికిపాట్లు పడు తున్న నల్ల గరుడపక్షి ఆ ఆరుపు వింటూనే చచ్చిన తల ఎత్తి రెక్కలల్లల్లాడిస్తూ కీ అంటూ కేకపెట్టింది. అంతలో ఒక పెద్ద గబ్బిలం దాని తల మీద బలంగా తన్ని, వేగంగా మానుకొమ్మల్లోకి ఎగిరిపోయింది. గరుడపక్షి రెచ్చిపోయి విరూపుడి భుజం మీంచి కిందికి దూకి, కాళ్ళతో నేలను గీరుతూ కీచుమంటూ అరిచి పై కెగర

బోయింది. ధూమకుడు ముందుకు వంగి పక్షికాలున వేలాడుతున్న జాడును గట్టిగా పట్టుకుని, "విరూపా! దీన్ని పారి పోకుండా పట్టుకో. దీనితో అవసరం రావచ్చు," అన్నాడు.

"పారిపోకుండా పట్టుకోవటమా! యిది నన్నెదిలి ఎక్కడికి పోకుంది?" అంటూ విరూపుడు నల్లగరుడపక్షిని రెండు చేతులతో పట్టుకుని ఎత్తి భుజాన పెట్టుకుంటూ, "మాంత్రికదొర యింతసేపైనా నీట్లో నుంచి బయటికి రాలేదేం?" అన్నాడు.

"అదే నేనూ ఆలోచిస్తున్నాను. ఎంత జలస్తంభన విద్య తెలిసిన వాడైనా నీటి అడుగున యింతసేపుండగలడా? అతడి కేదైనా ముప్పు జరిగివుంటే, మనం అంతా రాక్షసుల చేతుల్లో హతం అయిపోతాం," అన్నాడు ధూమకుడు నిస్పృహగా.

వాళ్ళిలా మాట్లాడుకుంటూండగా కొండ దిగువ పాతాళదుర్గప్రాంతం నుంచి వాద్యాల మోతా, రాక్షసులు కాల్చే తారాజువ్వల వెలుగుధూమకుడూ వాళ్ళకు కనిపించింది.

"వాళ్ళప్పుడే జాతర ప్రారంభించారు," అన్నాడు విరూపుడు.

"అలాగే వున్నది. రేపు మధ్యాహ్నం వేళకుగదా, శశికాంతుణ్ణి వాళ్ళు శిరశ్చేదం

CHITRA

చేయబోయేది. అతణ్ణు, కాంతి సేననూ అ దుర్మార్గుల బారి నుంచి మాంత్రికు డెలా కాపాడగలడో నా కర్తవ్యకావటంలేదు. మనం వుండే కొండగర్భంలోని రహస్యసారంగాలు తెలుసుకుని, వాళ్ళే ముందుగా మనను హతమార్చవచ్చు. కుంభీరుడిలో నాకు సమ్మకం లేదు," అన్నాడు సోమకుడు.

"వింజరగహనికైనా అవకాశం వున్నది. మరొకటిగానో మాంత్రికుడి శవం నీటి మీద తేలినా నేనాళ్ళు ర్యపడను," అన్నాడు ధూమకుడు.

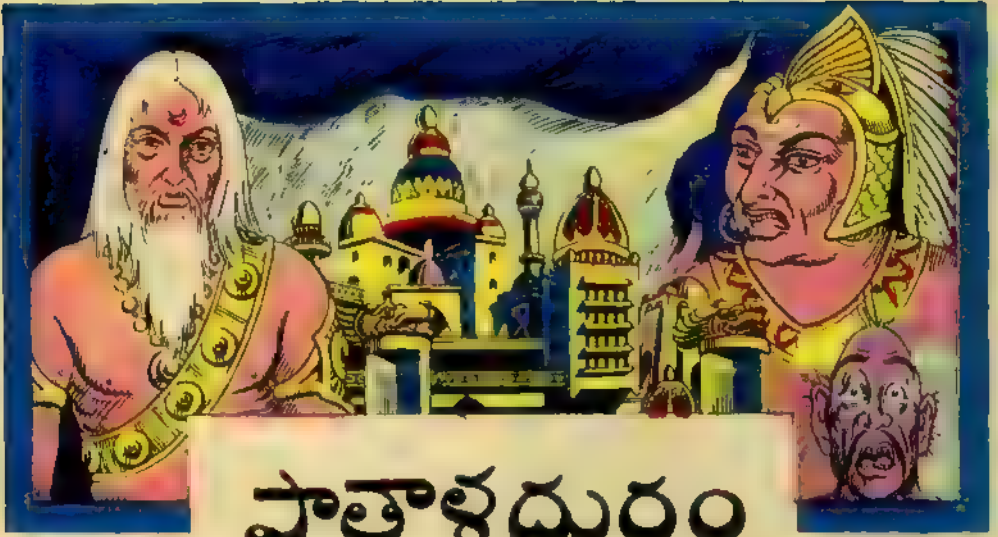
అతడు మాట ముగించి ముగించక ముందే సరోవరంలో చిన్న అలలు లేచినై. మరుక్షణం కాలశంఖర మాంత్రికుడు ఒక చేత్తో మంత్రదండం, మరొక చేత్తో బంగారంలా మిలమిలా మెరిసిపోతున్న చిన్న మొసలి పిల్లనూ పట్టుకుని నీటి మీదికి తేలి, ఒడ్డు కేసి వచ్చాడు. ధూమకుడూ వాళ్ళు ఉత్సాహంగా లేచి అతడి కేసి పరిగెత్తారు.

మాంత్రికుడు చిరునవ్వు నవ్వుతూ వాళ్ళకు మొసలిపిల్లను చూపి, "ఇది గొప్ప శుభ సూచకం. బంగారు మొసళ్ళను మీరెక్కడా చూసివుండరు. ఇది కావాలని నాకు దొరికింది. దీన్నీ, నల్ల గరుడపక్షిని ప్రయోగించి రేపు ఒక గొప్ప ఘనకార్యం సాధించబోతున్నాం," అన్నాడు.

ధూమకుడూ అతడి అనుచరులు బంగారు మొసలిపిల్ల కేసి చూస్తూ అద్భుత పడ్డారు. మాంత్రికుడు కొండ కింద రేగిన గందరగోళ ధ్వనులు ఒక తృటికాలం విని, "ఓహో, మహాకలిరాక్షసుడి ప్రైత్యకపర్రం తిరి ముహూర్తం సమీపించిందన్నమాట! జై, శాంభవి!" అంటూ చేతులు రెండూ పైకెత్తి, "ఆ మోకులు చెట్టుబోదెకు గట్టిగా బిగించారు గదా? మహాకలి కాలశంఖరుల మధ్య చావుబతుకుల యుద్ధం ప్రారంభమైంది," అంటూ తన రహస్యనివాసం కేసి బయలుదేరాడు. —(ఇంకా వుంది)

పాతాళదుర్గం

18

[కాలగంబర మాంత్రికుడు రాత్రివేళ కొండ మీది నరోవరంలో దిగి, జలస్థంభనం చేసి, దింగారపు రంగులో వున్న ఒక మొసలి పిల్లతో నీటి మీదికి తెలాడు. ఆ నమయంలో రాక్షసులు కాలుస్తున్న తారాజువ్వలు పాతాళదుర్గం వైపు నుంచి సైతగర సాగినై. మాంత్రికుడు అనుచరులతో తన రహస్యనివాసం కేసి బయలుదేరాడు. తరవాత—]

మహాకలి రాక్షసుడు నివసించే పాతాళ దుర్గం దాదాపు ఒక ఆరకోసు విస్తీర్ణం వుంటుంది. దుర్గంచుట్టూ వలయాకారంలో, ఆ తాళాన్నంటుతున్నట్టుండే కొండలు నిటారుగా వుండటంవల్ల, ఆ అరణ్య ప్రాంతాల నివసించేవా రెవరికి అక్కడ దుర్గం వున్నదన్న సంగతే తెలియదు. దుర్గం నుంచి అరణ్యంలోకి వెళ్ళేందుకు రాక్షసులు కొండలో ఒక చోట సన్నని మార్గం తొలి

చారు. దాన్ని వాళ్ళూ, వాళ్ళ బానిసలూ అరణ్యంలోకి పోయేందుకు వుపయోగిస్తూంటారు. ఎప్పుడైనా బుద్ధిపుట్టి దుర్గం వదల దలిస్తే మహాకలి ఆ దారినే విసుగుల రథం మీద అరణ్య విహారానికి వెళ్ళి వస్తూంటాడు.

ఒక్క మిట్టమధ్యాహ్నం వేళ మాత్రమే పాతాళదుర్గం మీద సూర్యరశ్మి పడుతుంది. ఉదయ సంధ్యాకాలాల్లో కొండలూ,

‘చందమామ’

అరణ్యం వెలుగులో మునిగి తలుతూంటే, పాతాళదుర్గం చిమ్మ చీకటిలో మునిగి వుంటుంది. ఆ సమయాల్లో రాక్షసులు పెద్దపెద్ద అడవి మానులతో నెగళ్ళువేసి, ఆ కాంతిలో వనులు చేనుకుంటూంటారు.

రాక్షస సంహారానికి కాలశంఖర మాంత్రికుడు ఎంతో కాలంగా ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాడు. ఆ ప్రయత్నా లిప్పటికి ఫలించే సూచనలు కనిపించి, అతడు ఎంతో ఆనంద పడుతున్నాడు. అప్పుడు పాతాళదుర్గంలోని రాక్షసుల్లో కుంభీరుడి అనుచరులు కొంత మంది అతడి వశం అయ్యారు. మహాకలి చెరలో పెట్టిన కుంతలదేశ మాంత్రి కొడుకైన

శశికాంకుణ్ణి, అతడు బలవంతంగా వివాహం అడచాస్తున్న రాకుమారి కాంతిసేననూ నమయం వచ్చినప్పుడు రక్షించి మాంత్రికుడి కొండగర్భంలోని రహస్యనివాసానికి చేర్చేందుకు కుంభీరుడు అంగీకరించాడు. మహాకలిని అతడి బంధువర్గాన్ని అంతం చేసిం తరవాత, పాతాళదుర్గాన్ని కుంభీరుడి తివ్వటానికి కాలశంఖరుడు ఒప్పుకున్నాడు.

మాంత్రికుడు సరోవరం నుంచి బంగారు మొసలిపిల్లతో తన నివాసానికి తిరిగి వచ్చేప్పుడు, ధూమక సోమకులతో అనేక సంగతులు చెప్పాడు గాని, మహాకలిని ఏ పథకం వేసి కాను చంపదోతున్నది మాత్రం చెప్పలేదు. "మరికొద్ది ఘడియల పాటు అదంతా రహస్యంగా వుండవలసిందే," అన్నాడతడు.

కాని, ఆ రహస్యం ఏమిటో ధూమక సోమకులకూ, విరూపుడికి కొంత తెలిసి పోయింది. వాళ్ళు మాంత్రికుడితో కలిసి వస్తూండగా, పెద్దపెద్ద ముట్టలు తలల మీద పెట్టుకుని కొందరు వాళ్ళకు ఎదురయ్యారు. ఒకటి రెండు చోట్ల ఆ ముట్టలను తాళ్ళతో మహమ్మకాల కొమ్మల్లోకి ఎక్కిస్తున్నవాళ్ళు, వాళ్ళ కంటబడ్డారు. గుహల్లోకి పోయే మెట్లను సమీపించే సరికి వారికి భద్రుడు

ఎదురై, కాలశంఖర మాంత్రికుడితో, "దాదాపు ఏర్పాట్లన్నీ పూర్తయినై. ఓషధులూ, భస్మాలూ—అన్నీ చెల్లెక్కించాం. సూర్యోదయంవేళ గాలి అనుకూలం కాగానే వాటిని కొద్దికొద్ది మోతాదుల్లో, పాతాళదుర్గం లోని రాక్షసుల మీద ప్రయోగించటం జరుగుతుంది," అని చెప్పాడు.

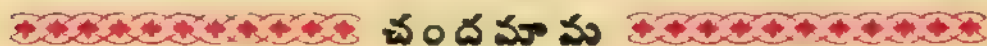
"బావుంది. రాక్షసు లనలే మద్యపాన ప్రయులు. ఆ కైపుకు మన ఓషధులమత్తు తోడయిందంటే, వాళ్ళిక ప్రపంచమే మరిచి పోతారు. ఆ తరవాత నీళ్ళూ, రాళ్ళూ, బాణాలూ, అడవిమృగాలూ వాళ్ళను యమ పురికి ప్రయాణంకట్టిస్తవి! మహాకలి చెరలో వున్న మనవాళ్ళతో కుంభీరుడు సూర్యోదయంతోనే బయలుదేరి సరోవరం చేరాలి. ఆ సంగతి వాడు మర్చిపోయాడో, రాక్షసాధములతోపాటు వాడూ, మన మిత్రులూ కూడా నా మంత్రశక్తికి బలైపోతారు," అన్నాడు కాలశంఖరుడు.

భద్రుడు తలవంచుకుని కొంచెం సేపు విడి అలోచించి, "మహామాంత్రికా! అందుకు నేనొక చిన్న జాగ్రత్త తీసుకుంటాను. శశికాంతుణ్ణి, కాంతిసేననీ యిప్పుడే సరోవరప్రాంతం చేర్చమని కుంభీరుడికి కబురంపుతాను," అన్నాడు.

ఆ మాటకు మాంత్రికుడు కళ్ళింతచేసి, "నీ స్నేహితుల రక్షణ ప్రయత్నంలో నీవు నా పథకం అంతా పాడుచేసేట్టున్నావు. నీవు, ఆ రాక్షసుడి దగ్గరకు వంపే మనిషిని మహాకలి సేవకులు చూస్తే ఎంత ప్రమాదమో వూహించావా? వాణ్ణి వాళ్ళు దొరక పుచ్చుకుంటే, క్షణాల మీద మన రహస్యా లన్నీ వాడి చేత చెప్పించగలరు. అందుకే ముఖ్య విషయాలు పరమ రహస్యంగా దాచివుంచాను. నీవు మాత్రం కుంభీరుడి దగ్గరకు ఎవర్నీ వంపకు," అన్నాడు.

భద్రుడు అంగీకార సూచకంగా తలాడించి వెళ్ళిపోయాడు. మాంత్రికుడు,

విరూపుడి కేసి తిరిగి, "నీ నల్లగరుడుడు మనుషులకు బాగా మాలిమి అయిందేనా? బంగారు మొసలితో దానికి పొత్తుకలపాలి. రాక్షసుల మూఢవిశ్వాసాలను మనం ఏలై సంతవరకూ వుపయోగించుకుని, వాళ్ళను అడమరిపించి సర్వనాశనం చేయాలి," అని చెప్పాడు.

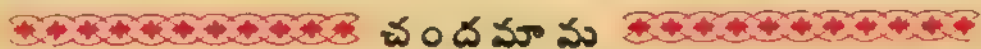
విరూపుడు, గరుడపక్షిని మాంత్రికుడి చేతికిస్తూ, "ఇదేదో దేవతా పక్షి! మనుషుల్ని మించిన జ్ఞానం దీనికున్నది. శధిల దేవాలయం దగ్గర యిది నరవాసరాన్ని ఒక్క దెబ్బతో కింద పడకొట్టేదంటే నమ్ము, దొరా," అన్నాడు.

మాంత్రికుడు గరుడపక్షిని అందుకుని కిందపెట్టి, దాని ముందుకు తన దగ్గిరున్న బంగారు మొసలిపిల్లను తోళాడు. గరుడ పక్షి మొదట్లో దాన్ని ముక్కుతో పొడవ బోయింది. కాని, విరూపుడు వారించే సరికి తల అటూ యిటూ తిప్పి దాని కేసి చూస్తూ, చిన్నగా కీ పెట్టసాగింది.

"భేష్, సెభాష్!" అంటూ కాలశం బరుడు గరుడపక్షి కాలిన వెల్తురుకున్న కాదును చేతికి తీసుకుని మొసలిపిల్ల నడుముకు బిగించాడు. తరవాత ఆ రెంటికి కడుపునిండా మేతపెట్టమని విరూపుణ్ణి అజ్ఞాపించాడు.

కిందపాతాళదుర్గం వైపునుంచి క్రమంగా రణగోణ ధ్వని ఎక్కువ కాసాగింది. రాక్షసులు పెద్దపెద్ద మంటలు వేసి వాటి చుట్టూ గొంతుకూ పాటలు పాడసాగారు. కొందరు తాగిన మైకంలో భగభగ మండే మంటల్లో నుంచి కేకలుపెడుతూ అటూ యిటూ పరిగెత్తసాగారు. కాలశంబరుడు వాళ్ళ కేసి కొద్దిసేపు చూసి తృప్తిగా నవ్వుతూ, "అది, అదుర్కారుల అఖరి వేడుక. మనవాళ్ళు మంత్రించిన ఓషధి భస్మాలను గాలి వాటున వాళ్ళ మీదికి పడులుతున్నారు. చూశారా? దుర్గం మీద గాలిలో తెల్లగా

చందమామ

కనిపించేదంతా, అదే! వాళ్ళు దాని ప్రభావం వల్ల క్రమంగా మతులు పొగట్టుకుంటారు. మహాకలి యింకా అక్కడి కొచ్చినట్టులేదు. ఒకవేళ వాడు మంత్రోపధి ప్రభావం నుంచి తప్పకున్నా, అనుచర సహాయంలేని వాణ్ణి, నా మంత్రదండం ప్రయోగించి కీణాల మీద నాశనం చేయగలను,” అన్నాడు.

మాంత్రికు డీ విధంగా తన అనుచరులతో సంభాషిస్తూ, పాతాళదుర్గంలో రాక్షసులు చేస్తున్న కోలాహలం చూస్తూ కొంత సేపు గదిపాడు. అంతలో తూర్పు తెల్లనై క్రమంగా సూర్యదర్శన మైంది. కాలశంఖర మాంత్రికుడు నిలిబడివున్న కొండప్రాంత మంతా వెలుగులో మునిగి పోయింది. అతడు కింద వున్న రాక్షసులకు తాను కనబడకుండా వుండేందుకు అనుచరులతో చెట్లగుబురుల్లోకి పోయి, తన నౌకర్లు దుర్గం మీద గుప్పెళ్ళతో గాలివాలున విసురుతున్న ఆమోఘ మూలికాభస్మాల కేసి తృప్తిగా చూస్తూ, “ఆ రాక్షసులు కేవలం తెచ్చి పెట్టుకున్న శివంతో ఆ నృత్యాలూ, మంటల్లో దూకటం చేస్తున్నారనుకోకండి. నేను మంత్రించిన భస్మాలు వాళ్ళ మీద పడి, వాళ్ళను ఉన్నతల్ని చేస్తున్నవి.

ఇంక కొద్ది సేపట్లో వాళ్ళు పూర్తిగా పిచ్చి వాళ్ళయిపోతారు,” అన్నాడు.

కాలశంఖరుడి మాటలు కేవలం ప్రగల్భాలు కాదు. అప్పటివరకూ పాడుతూ గెంతుతున్న రాక్షసుల్లో కొందరు, ఒకళ్ళ నొకళ్ళు కవ్వించుకుని ఊలాలతో, గదలతో కొట్టుకో సాగారు. అందులో రెండు పక్షాలుగా విడిపోయి తన్నుకొంటూ అంటూ ఏమీ లేదు. అదీనవాణ్ణి అందిరవాడు ఎదాపెదా బాదేస్తున్నాడు.

పాతాళదుర్గం ముందున్న మైదాన ప్రదేశ మంతా చిన్న యుద్ధరంగంగా మారి పోయింది. మాంత్రికుడు పరమానందం

చెంది కాంభవి! అంటూ మంత్రదండాన్ని కళ్ళకడ్డుకో బోయేంతలో, ఏనుగుల రథం మీద మహాకలి శరవేగంతో కొట్లాడుకొంటున్న రాక్షసుల మధ్యకు వచ్చాడు. అతడి వెంట పెద్దపెద్ద గదలు ధరించిన ఇరవై ముప్పైమంది అతి బలకాలులైన రాక్షసులున్నారు. వాళ్ళు మామూలు రాక్షసుల కన్న మరీ కొంచెం ఓడ్డా పొడుగు వున్నారు. వాళ్ళు మహాకలి రాక్షసుడి అంగరక్షక దళంలోని వాళ్ళు.

మహాకలి కొండగుహలు దద్దరిల్లేలా కేకలు పెడుతూ, తన చేతిలోని పాదవాటి ఖడ్గమ్మగ చర్మపు కొరడాతో పొట్లాడుకుంటున్న

టున్న రాక్షసులను కసిగా కొట్ట సాగాడు. అతడి అంగరక్షకులు వాళ్ళను విడదీసి దూరంగా నిలబెడుతూ, ఎదురు తిరిగిన వాళ్ళను గదలతో పాదవసాగారు.

"దెబ్బకు దెయ్యం దడుస్తుందంటారే..., అదే ఇప్పుడు జరుగుతున్నది. మన మంత్రోపదాల శక్తి వృథా అయే ప్రమాదం రావచ్చు," అంటూ కాలశరీఖర మాంత్రికుడు పక్కకు తిరిగి, "భద్రుడెక్కడ? కుంభీరుడు మనం రక్షించవలసిన శశికాంతుణ్ణి, కాంతిసేననూ కారాగారం నుంచి తప్పించి సురక్షితంగా సరోవర ప్రాంతం చేరవూనికి ఇదే మంచి అదను," అన్నాడు.

మాంత్రికుడి మాటల భారణి, వాచకం లోగడ వున్నంత ధీమాగా లేవు. తన పథకం ఎక్కడో దెబ్బ తినబోతున్నదన్న భయం పట్టుకున్నవాడిలా అతడు ప్రవర్తిస్తున్నాడని ధూమకుడు అనుమానించాడు. పాతాళ దుర్గ ప్రాంతంలో మహాకలి, అతడి అంగరక్షకులూ కలిసి రాక్షసుల్ని చిన్నచిన్న ముఠాలుగా విడదీసి వాళ్ళ కేదో చెప్పుతున్నారు. బహుశా మహాకలి తనకు మాంత్రికుణ్ణుంచి ప్రమాదం రానున్న సంగతి కుంభీరుడి అనుచరులైన రాక్షసుల్లో ఏ ద్రోహ ద్వారా నైనా తెలుసుకున్నాడా?

ధూమకు దిలా ఆలోచిస్తున్నంతలో భద్రుడు ఇద్దరు అనుచరుల్ని వెంటబెట్టుకుని అక్కడికి సరిగెత్తుకుంటూ వచ్చి, "మహామాంత్రికా! దుర్గంలో రేగిన అల్లకల్లోలం అవకాశంగా తీసుకుని, కుంభీరుడు మన వాళ్ళతో సరోవర ప్రాంతానికి బయలుదేరాడు. అఖిరి క్షణంలో భామాసింగి రహస్యం గ్రహించి ఏదైనా చేయబోయి వుంటుంది—దాని నేను కట్టి భుజాన వేసుకుని వస్తున్నాడు. చెట్ల మీద వున్న మన వాళ్ళు చూసి చెపుతున్నారు," అన్నాడు.

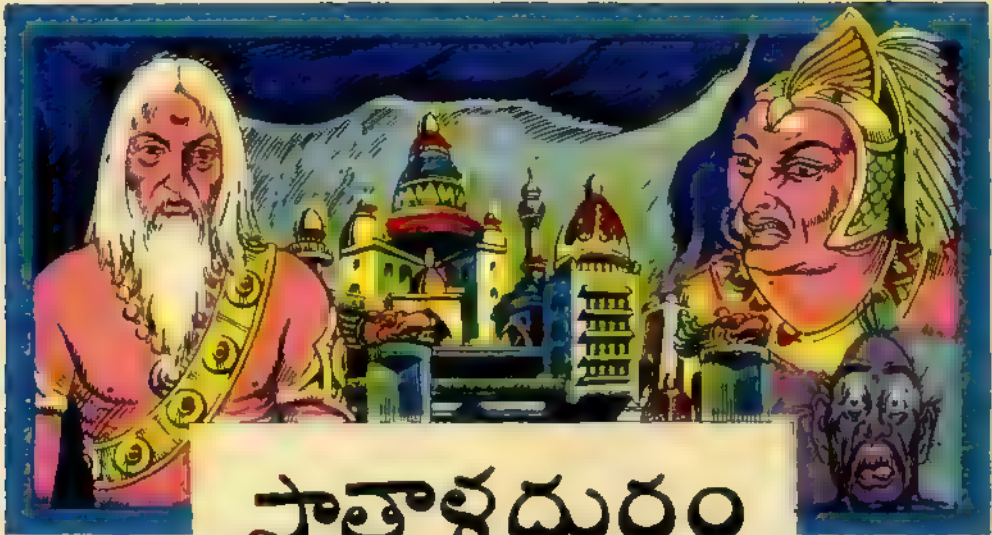
"జై కాంభవి! విజయం మనదే! పడి పన్నెండు నిమిషాల కాలం రాక్షసుల వృష్టిని మరొక వైపుకు మరల్చగలిగామా, వాళ్ళు చచ్చినవాళ్ళ కింద జమే. విరూపా! నీ సల్లగ రుడుణ్ణి రాక్షసుల మీదికి వదులు. ఏం జరుగుతుంటే చూద్దాం. దాని కాలికి బంగారు మొసలిపిల్లను కట్టాంగదా?" అన్నాడు మాంత్రికుడు.

విరూపుడు సల్లగరుడపక్షి తల నొకమారు విమిరి దాన్ని రెండు చేతులతో పైకెత్తి రాక్షసు లున్న మైదానం కేసి పదిలాడు. అది కీ అని అరుస్తూ వాళ్ళ మీద ఎగర సాగింది. దాని కాలికి కట్టివున్న బంగారు మొసలిపిల్ల గిలగిలా కొట్టుకుంటూ సూర్య కాంతిలో మిలమిల మెరుస్తున్నది. పక్షిని చూసిన రాక్షసులు చేతులు పైకెత్తి దణ్ణాలు పెడుతూ, 'మహాకలి ప్రభువువారి తండ్రి ఘోరకలి స్వయంగా తమ శతవర్థంతికి వచ్చారు!" అంటూ కేకలు పెట్టి, నేల మీద ప్రాణాచారాలు పడసాగారు.

కాలశంఖుడు బ్రహ్మనందపడి "సరోవరం దగ్గర చెట్టు బోదెకు కట్టివున్న మోకుల్ని నీటిలో నుంచి బయటికి లాగండి, వాటి వెంట ఒక బండరాయి వస్తుంది. మన వాళ్ళందర్నీ గుహల్లో నుంచి కొండ మీదికి రమ్మనండి," అని తన అనుచరుల్ని అజ్ఞాపించాడు. —(కంకావుంది)

పాతాళదుర్గం

19

సూర్యోదయం కాగానే, మాంత్రికుడి అనుచరులు పాతాళదుర్గం మీదికి ఓసరిభస్మాలు ప్రయోగించారు. రాక్షసులు దాని ప్రభావము వల్లా, తాదివస్త్రకంఠోనూ కవ్వించుకుని, అన్నుకొసాగారు. మహాకలి వినుగుల రథం మీద అక్కడికి వచ్చాడు. ఏరూపుడు పదిలిన నల్లగరుడపక్షి, బంగారు మొసలిపిల్లలే పాతాళదుర్గం మీద ఎగరసాగింది. తరవాత—]

రాక్షసులు నల్ల గరుడపక్షిని చూసి అద్భుతం చెంది ప్రాణాచారాలు పడటం గమనించిన మహాకలి, వినుగుల రథం అపి తలఎత్తి పైకి చూశాడు. అతడి దృష్టిని గరుడపక్షి కాలిన దేలాడుతున్న మొసలిపిల్ల ఆకర్షించింది. పక్షిలో విశేషం ఏమీలేదు. అలాంటి వాటిని అతడు లోగడ తూర్పువైపు కొండ ప్రాంతాల్లో చూసి వున్నాడు. కాని, బంగారంలా మిల మిలా మెరిసిపోతున్న మొసలిపిల్ల పక్షి

కాలిన వేళ్ళాడు తుండటం ఏమిటి? బంగారు మొసళ్ళు ఎక్కడైనా వుంటవా? తమ రాజు వారికం గమనించిన ఒక ముసలిరాక్షసుడు, "మహాకలి! ఆ పక్షి నీ కండ్రి అయిన ఘోరకలి అని మనవాళ్ళు భక్తితో దణ్ణాలు పెడుతున్నారు. నీవు అలా చేయటం బావుంటుంది. లేకపోతే, కండ్రి అంటే భక్తిగౌరవాల్లేవి కొడుకుగా వాళ్ళు నిన్ను దూషిస్తారు," అని సలహా యిచ్చాడు.

'చందమామ'

"గరుడపక్షి నా తండ్రి ఎలా ఆవుతుంది? జండులో ఏదో మోసం వున్నది. వారం రోజులుగా దుర్గం చుట్టూవున్న కొండల మీద మానవాధము లెవరో తచ్చాడు తున్నట్టు యింతకు ముందే వాకు వార్త తెలిసింది," అన్నాడు మహాకలి కోపంగా.

మహాకలి అన్న మాటల్ని ముసలి రాక్షసుడు అందరికీ విసబడేలా ఎత్తయిన రాతి బండ మీద నిలబడి, పెద్ద గొంతుతో చెప్ప సాగాడు : "అది కొండ కిఖరాల మీద బరికే గుడ్డి గరుడపక్షి, మహాసత్వుడైన ఘోర కలేశ్వరుడు కాదు. ఈ మాట మన దుర్గేం ద్రుడు మహాకలి చెపుతున్నాడు."

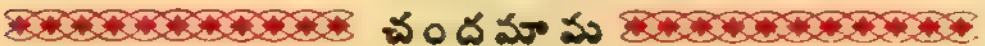

ఈ మాటలు విన్న రాక్షసుల్లో కొందరు గరుడపక్షి కేసి రాళ్ళు గురిచేశారు, మరి కొందరు. ముసలివాడు తమ రాజును అవమానిస్తున్నాడన్న కోపంలో అతడి మీదికి చేతికొందిన అయుధాలను విసరసాగారు. మహాకలి తన అంగరక్షకు లందర్నీ కేకచేసి, వాళ్ళతో సంప్రతింపులు ప్రారంభించాడు.

పైన కొండమీది చెట్లచాటున నిలబడి యిదంతా చూస్తున్న కాలశంబర మౌత్రి కుడు తృప్తిగా ఓ సారి నవ్వి, "సరోవరంలో వున్న బండరాయిని మనవాళ్ళు యీపాటికి బయటికిలాగి వుంటారు. గుహల్లోవున్న మన వాళ్ళంతా యింకా కొండమీదికి వచ్చినట్టు లేదే? ఔ, కాంభవీ! వేగిరం, వేగిరం!" అంటూ మంత్రదండాన్ని పైకెత్తి గిరికిలు కొట్టసాగాడు.

అంతలో భూకంపం కలిగినట్టుగా కొండ దద్దరిల్లిపోయింది. పాతాళదుర్గం వైపున వున్న కొండపాదంలో రెండుమూడు చోట్ల నీరు తాటిచెట్టు ప్రమాణంలో పైకి లేచి, చెవులు చిల్లులుపడేలా ధ్వనిస్తూ దుర్గం ముందున్న మైదానం మీద ధారాపాతంగా పడసాగింది.

"జలప్రళయం! జలప్రళయం!" అంటూ కొందరు రాక్షసులు భయంతో

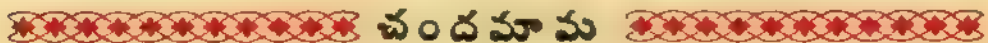
కంపించిపోతూ కేకలు పెట్టారు. ముసలి రాక్షసుడు గొంతు మరింత పెద్దది చేసి, "తనను అవమానించినందుకు ఘోర కలెశ్వరుడు మనందరినీ శిక్షిస్తున్నాడు. రాక్షసజాతి సర్వనాశనం తప్పదు. దీనికి బాధ్యతంతా మహాకలిదే!" అని అరిచాడు.

సరోవరంలోని బండరాయిని మోకుల సాయంతో బయటికి లాగిన మాంత్రికుడి అనుచరులు—భద్రుడూ మొదలైనవాళ్ళు పరుగు పరుగున అతడి దగ్గరకు వచ్చారు. భద్రుడు ఎంతో ఉత్సాహంగా, "మహా మాంత్రికా! మనం జయించాం. అంత కాలంగా నువ్వు రహస్యంగా దాచివుంచిన బండరాయిని బయటికి గుంజగానే, సరోవరం అంతా ఒక్కసారి అల్లకల్లోలమై, భూకంపం వచ్చినట్టుగా కొండ గజగజలాడి పోయింది," అన్నాడు.

"అది భూకంపమా? కాదు, ప్రళయం, మహాప్రళయం! నేను రోజుల తరబడి జలస్తంభనం చేసి, సరోవరం అడుగు నుంచి కొండలోని సొరంగాల్లోకి దారులు ఏర్పరిచి, కావాలన్నప్పుడు సరోవర జల మంతా పాతాళదుర్గాన్ని ముంచెత్తేందుకు వీలుగా ఆ రాయిని అక్కడ తాపడం చేశాను. ఆ రాయికి ఏ కారణం వల్లనైనా

స్థానభ్రష్టత్వం కలిగిందో, పాతాళదుర్గం నీట మునుగుతుంది. కాని, రాక్షసుల్లో కొందరైనా యీ లోపల దుర్గాన్నుంచి అరణ్యంలోకి వున్న కొండదారి వెంట పారి పోయే అవకాశం వున్నది. ఆ దుర్కార్థుల్లో ఒక్కగా నొక్కడైనా అలా ప్రాణాలతో బయటపడకుండా వుండేందుకే, యింత కాలం వేచివుండి, యిన్ని ఏర్పాట్లు చేయవలసి వచ్చింది," అంటూ కాలశంబుడు, చెవులకు అరచేకు లద్దం పెట్టుకుని కొంచెం సేపు విని, "ఏమిటా అరువులు? మీకు విసబడటం లేదా?" అని పక్క నున్న వాళ్ళను ప్రశ్నించాడు.

"ఎక్కడో దూరంగా వులులూ, సింహాలూ రెచ్చిపోయి మొదగుకున్నట్టుగా వున్నది," అన్నాడు విరూపుడు.

"మొరగటమా?" అంటూ మాంత్రికుడు చిరునవ్వు నవ్వి, "అవి కుంభీరుడి పెంపుడు బంతువులు. ఒకటి రెండు రోజులుగా వాటికి ఆహారం పెట్టకుండా మాడ్చాడు. ఇప్పుడు పాతాళదుర్గం నుంచి అరణ్యంలోకి పోయేందుకున్నా శిశు ఒక సన్నని కొండమార్గాన్ని కాపాడేందుకు వస్తున్నది. ఆ దారి వెంట మహాకలి తన అనుచరులతో బయటికి పారిపోలేడు. సాహసించి మన వైపుగా వున్న కొండ ఎక్కడ

దలిస్తే మనం వాళ్ళను హతమారుస్తాం. ఆ క్రూరులందరూ నీట మునిగి చావవలసిందే," అన్నాడు.

"శశికాంతుణ్ణి, రాజకుమారి కాంతి సేననూ వెంట తీసుకుని సరోవర ప్రాంతానికి బయలుదేరిన కుంభీరు డేమయ్యాడో తెలియటం లేదు," అన్నాడు భద్రుడు.

"నా మిత్రుడూ శత్రువూ కూడా అయిన పులిందుడి పడుచు పెళ్ళాం భామాసింగి కూడా వాళ్ళ వెంట వున్నదని చెప్పావు. ఆ గయ్యాళి అందర్నీ తప్ప దారి పట్టించి వుండదు గదా?" అన్నాడు విరూపుడు.

"మా కన్నిటకన్న రాజకుమారి ముఖ్యం. ఆమెను తెచ్చి రాసుగా చేస్తామని మా కదంబ ప్రజలందరికీ మాట యిచ్చి పచ్చాం," అన్నాడు ధూమకుడు. సోమకుడు అపునన్నట్టు తలాడించి, విల్లంబుల్ని చేతికి తీసుకున్నాడు.

కాలకంబర మాంత్రికుడు అసంతృప్తి సూచకంగా తల పక్కకు తిప్పుకుని, "ఇప్పుడు ఎవరి ప్రయోజనం వాళ్ళు చూసుకోవటం ప్రారంభిస్తే మొదటికే ముప్పు వస్తుంది. నా తండ్రిని క్రూరాతిక్రూరంగా తల నరికి చంపిన మహాకలి రాక్షసుణ్ణి హతమార్చితే నా పగ తీరినట్టే! కాని,

అంతమాత్రాన కలగబోయే మేలేముం
టుంది? వాడి అనుచరుల్లో మరొకడు
పాతాళదుర్గాన్ని అశ్రయంగా పెట్టుకుని,
మహాకలిని మించిన ఘోరకార్యాలు చేయ
వచ్చు. తనక, ముందీ రాక్షసాధము
లందరి యమపురికి పంపితే, ఆ తరవాత
రాజకుమారి కాంతిసేనా, మంత్రికొడుకు
శశికాంతుడూ—అందరి రక్షణ చూడ
వచ్చు," అన్నాడు.

ఆ మాటలకు భద్రుడూ, ధూమకుడూ
ఒకేసారి గొంతెత్తి ఏదో జవాబు చెప్పబోయేం
తలో కింద పాతాళదుర్గం వైపు నుంచి
భయంకరమైన ధ్వని వినిబడింది. మాంత్రి

కుడూ అతడి అనుచరులూ కొంచెం
ముందుకు పరిగెత్తి రాళ్ళ మీదుగా వంగి,
కిందికి చూశారు. పాతాళదుర్గంలోని ఒక
భాగం నీటి తాకిడికి పునాదులతో కూడా
కదిలి నీట పడిపోయింది. అప్పటి వరకూ
దాని మీద నిలబడివున్న రాక్షసులు హహ
కారాలు చేస్తూ నీళ్ళల్లో పడి ఈడసాగారు.
కొందరు రొప్పకూ రోజుతూ మాంత్రికు
డున్న కొండ వైపుకు యీదుకు రావటం
కనబడింది.

కాలశంబుడు మంత్రదండం పైకెత్తి,
"భద్రా! ధూమకా! నా మాట కొంచెం
వినండి. శశికాంతుడూ, రాకుమారి క్షేమంగా

వున్నారని నమ్మండి," అంటూ మంత్రదండాన్ని వాళ్ళ ముందుకు చాచి, "ఇదుగో, ఆ చెట్టు కింద కనబడుతున్నారా గదా? ఆ పక్కన వున్నవాడు కుంభీరుడు!" అంటూ వాళ్ళు మంత్రదండం కేసి దృష్టి తిప్పక ముందే చప్పున పైకెత్తి వట్టుకుని, "భద్రా! చెట్టకొమ్మల్లో భద్రంగా దాచి వుంచిన రాకాసి వడిశాలను, రాక్షసాధముల మీద ప్రయోగించడానికి యిదే మంచి అదను. గురి చూసి, వాళ్ళ మీదికి రాతి గుండ్రను వినరండి," అని చెప్పాడు.

భద్రుడు చప్పట్లు చరిచి, కొండ గుహల నుంచి పైకి వచ్చిన మాంత్రికుడి అనుచ

రుల్ని కొందరిని వెంట పెట్టుకుని, కొండ అంచున వున్న మహావృక్షాల దిక్కు కేసి పరుగుతీశాడు.

ఆ సరికే చెట్ల మీద వున్న వడిశాలల వాళ్ళు, పెద్ద పెద్ద రాతిగుండ్రను వాటిల్లో పెట్టి రాక్షసుల మీద ప్రయోగించడానికి సిద్ధపడి, అజ్జలకొనం ఎదురుచూస్తున్నారు.

భద్రుడు వాళ్ళను సమీపించి, "ఇక రాళ్ళవర్షం కురిపించండి. దెబ్బ కొక రాక్షసుడు పరలోకానికి ప్రయాణం కట్టాలి," అని హెచ్చరించి, తన వెంట వున్నవాళ్ళతో, "మీరు మోయగలిగినంత పెద్ద రాళ్ళను వడిశాలల వాళ్ళ దగ్గరకు తీసుకుపొండి," అని అజ్ఞాపించాడు.

ఒక్క క్షణం తరవాత మహా వృక్షాల కొమ్మల నున్న వడిశాలల నుంచి పెద్ద పెద్ద రాళ్ళు జాలయ అని శబ్దం చేస్తూ, నీట యీదుతున్న రాక్షసుల శరీరాలను తాక సాగినై. దెబ్బ తగలగానే ఒక్కొక్క రాక్షసుడూ పెద్ద చావుకేక పెట్టి నీట మునిగి గిరిగిలా తన్నుకుంటూ పైకి తేలసాగాడు.

ఆ సరికి పాతాళదుర్గంలో ఎక్కువ భాగాన్ని సరోవర జలం ఆక్రమించింది. దుర్గం తాలూకు కొన్ని శిఖరాలు మాత్రమే నీటి మీద తేలివున్నవి. కొందరు రాక్షసులు

ఆ శిఖరాలను ఆసరాగా పట్టుకుని వేళ్ళాడు తున్నారు. కింద పొంగులు వారుతున్న నీటిని చూసిన బంగారు మొసలిపిల్ల అందులో దూకేందుకు గిజగిజ తన్నుకొ సాగింది. ఆ కారణం వల్ల నల్ల గరుడపక్షి ఎంత బలంగా రెక్క లాదించినా ఎత్తుకు పోలేక, వరద నీటికి నాలుగైదు గజాల ఎత్తున ఎగరసాగింది.

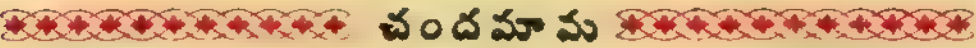
"ఘోరకలేంద్రుడు మనను రక్షించేందుకు వస్తున్నాడు!" అంటూ పాతాళదుర్గం శిఖరం పట్టుకు వేళ్ళాడుతున్న ఒక రాక్షసుడు కేక వేశాడు. ఆ వెంటనే చాలా మంది రాక్షసులు, "రక్షించు, ఘోర కలేంద్రా, రక్షించు!" అంటూ హహాకారాలు ప్రారంభించారు.

ఇదంతా చూస్తున్న కాలశంఖర మాంత్రికుడు పొట్ట చెక్కలయేలా నవ్వుతూ, "విరూపా! నీ నల్ల గరుడుడు నువ్వన్నట్టు నిజంగా దేవతాపక్షి. దాని సాయంతో మనం రాక్షసుల్ని బాగా మోసగించగలిగాం. కానీ, మహాకలి ఏమైనట్టు? వాడు జలగండం నుంచి తప్పించుకు పోలేడు గదా?" అన్నాడు, అదుర్తా కనబరుస్తూ.

అందరూ వరపళ్ళు తిస్తున్న నీటి కేసి పరీక్షగా చూశారు. హఠాత్తుగా రెండు ఏను

గులు పాతాళదుర్గ శిఖరం వెనక నుంచి ముందుకు వచ్చినై. వాటితో ఒక దాని మీద మహాకలి వున్నాడు, రెండవ దాని మీద అతడి అంగరక్షకు లిద్దరు కూర్చుని వున్నారు. అందరి దుస్తులూ నీళ్ళోడు తున్నవి. మహాకలి తన చేతిలోని గదను పైకెత్తి, "అదిక్కుమాలిన పక్షి, నా తండ్రి అనుకుని ప్రాణాచారాలు పడి, నెత్తి మీది కొస్తున్న ప్రమాదాన్ని గుర్తించక చిక్కుల్లో పడ్డాం. ఇప్పుడు విచారించి లాభం లేదు. అందరూ అరణ్యంలోకి పోయే కొండ సొరంగం కేసి యీదుకురండి. కొండ మీదికి చేరాలని ప్రయత్నించే వాళ్ళను, అదుష్ట

మాంత్రిక వెధవ కాలశంబరు డెలా రాళ్ళు
విసిరి చంపిస్తున్నాడో కనబడటం లేదా?"
అంటూ పెద్దగా అరవసాగాడు.

మహాకలి అంగరక్షకు లిద్దరూ తాము
ఎక్కి వున్న ఏనుగును చక్రాకారంలో వరద
నీట తిప్పితూ, రాక్షసులను శూలాలతో
పొడిచి మహాకలి చెప్పిన కొండ సొరంగం
కేసి మళ్ళవేయసాగారు. మహాకలి అటు
కేసి ఏనుగును నడుపుతూ, "తొందరగా
రండి! సొరంగం దాటి ఒకసారి నేల
తాకామో, ఆ మాంత్రికుడు చచ్చిన వాడి
కిందే లెక్క. నా కాబొయ్యే పెళ్ళాం కాంతి
సేన ఎక్కడ? బలిపెట్టవలసిన ఆ చచ్చు
వెధవ శశికాంతు డేమయ్యాడు? ఏకాది
భామానాగి నీట కలిసిందా? ఆ అన్నటు
కుంభీరుడేడి? ఆ ఒంటికొమ్ము రాహు
పంశపు కుంతే గదా వాళ్ళందరికీ కాపలా?
కుంభీరా! కుంభీరా!" అంటూ కేకలు
పెట్టసాగాడు.

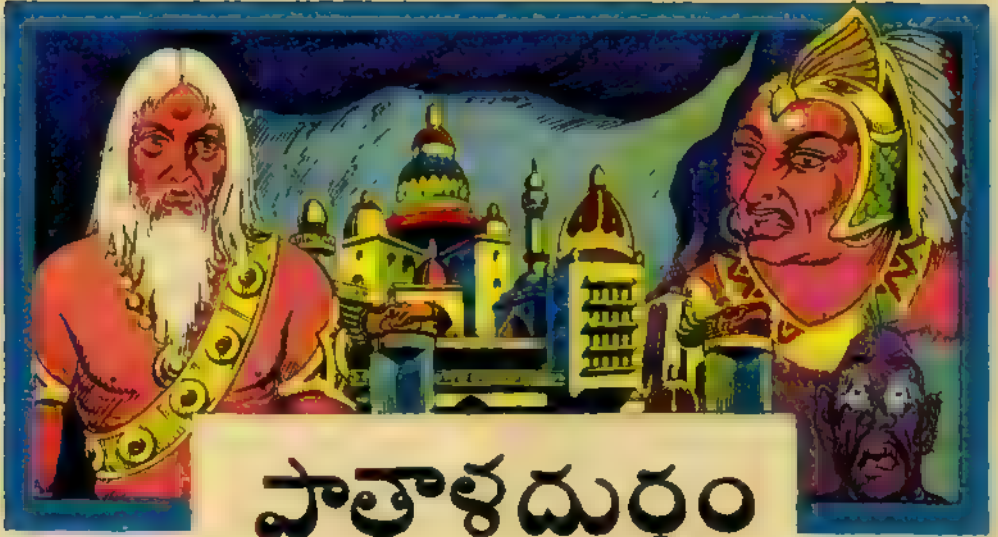
"మహాకలిగాడికి మతిపోయింది! సంధి
మంత్రాని కిదా సమయం? సరే, అందరూ
కొండ సొరంగం కేసి నడవండి. ఈ నరికే
అక్కడ కుంభీరుడు పన్యమ్మ గాలతో
ద్వారరక్షణ చేస్తూ వుంటాడు. అయినా,
రాక్షసులకు సింహాలతో పోట్లాడటం ఏపాటి?
మనం కాట్ల కుక్కలతో కలియబద్ధంక
తేలిక," అంటూ కాలశంబరుడు వేగంగా
బయలుదేరాడు.

రాక్షసులందరూ తమ రాజు వెనకగా
యీదుతూ సొరంగ మార్గం కేసి రాసాగారు.
మాంత్రికుడు తన అనుచరలతో కొండ
రాళ్ళు ఎక్కి దిగుతూ, సాధ్యమైన చోట
కొండ అంచుల వెంట పాకుతూ, వాళ్ళ
కన్న కొంచెం ముందుగా సొరంగ మార్గం
చేరాడు. అతడికి అరణ్యం వైపుకు వున్న
సొరంగద్వారం ముందు కుంభీరుడూ,
అతడి పంశం వాళ్ళూ కనిపించారు.

—[వచ్చే సంచికలో ముగింపు]

పాతాళదుర్గం

20

[రాక్షసులు నల్లగదువపక్షికి ప్రాణాచారాలు పడుతున్న అదనులో, మాంత్రికుడు కొండ మీది నరోవరజలం పాతాళదుర్గం మీద ప్రవహించేలా చేశాడు. నీటమునిగి చాలామంది రాక్షసులు చచ్చారు. మిగిలిన వాళ్ళతో మహాకలి సారంగమార్గం కేసి బయలుదేరాడు. దాన్ని శశికాంతుడూ, కుంభీరుడూ తమ అనుచరులతో కావలి కాస్తున్నారు. తరవాత—]

కొలకంబర మాంత్రికుడు సారంగ వెనక్కు తిప్పకూ, "మహాకలి సారంగ మార్గం పైభాగానికి చేరుకూనే కుంభీరుణ్ణి మార్గాన్ని సమీపిస్తున్నాడు," అని చెప్పాడు. హెచ్చరిస్తూ, "కుంభీరా! నువ్వు పాతాళ "వాడి ప్రయత్న మేమిటో నాకు తెలుసు. ఊ, రానివ్వండి. అందుబాటు లోకి. రాగానే వాళ్ళ మీద, యీ రక్కసిబండ లను తోయండి," అన్నాడు కాలశంబరుడు. సర్వనాశనం అవుతున్నారు," అన్నాడు. మాంత్రికు డిలా చెపుతున్నంతలో మాంత్రికుడు మాట ముగించే లోపలే మహాకలి, ఆకడి అనుచరులూ సారంగ ధూమకుడు అతడి భుజం పట్టుకుని ద్వారం వున్న ప్రాంతం చేరారు.

'చందమామ'

"జై, కుంభపతి!" అంటూ మహాకలి తన చేతనున్న గదతో ఏనుగు తల మీద చిన్నగా కొట్టాడు. వెంటనే ఏనుగు నిశ్చల్లో మునిగింది. దానితోపాటు అతడి అంగ రక్షకు లిద్దరూ ఎక్కివున్న ఏనుగు కూడా మునిగింది. వెంటనే ఫెళఫెళమంటూ పెద్ద ధ్వని అయింది. మాంత్రికుడూ, అతడి అనుచరులూ ఆ ధ్వని వచ్చిన వైపుకు వెళ్ళి చూసేంతలో, మహాకలి సొరంగ మార్గానికి అడ్డుగా వున్న రాళ్ళను ఏనుగుతో పడదోయించి బయటికి వచ్చేశాడు. అతడి వెనకగా, అంగరక్షకు లెక్కివున్న ఏనుగు బయటపడింది. మరుక్షణంలో సొరంగ

మార్గాన్నుంచి నీరు పెద్ద శబ్దం చేస్తూ వేగంగా బయటికి ప్రవహించసాగింది.

కుంభిరుడూ, అతడి బంధువర్గం పట్టు కునివున్న పులులూ, సింహాలూ ఆ నీటిని చూసి బెదిరిపోయినై. వాళ్ళు వాటిని అడుపు చేయబోయేంతలో మహాకలి వాళ్ళను చూసి, "కుంభిరా! నువ్విక్కడ ఏం చేస్తున్నావ్? ద్రోహి, నువ్వేగదా సొరంగ మార్గానికి రాళ్ళు అడ్డం పెట్టించింది?" అంటూ అరిచి ఏనుగును అతడి మీదికి దూకించాడు.

కుంభిరుడు యిలాంటి ప్రమాదం రానున్నదని ముందే వూహించి వుండటంతో, చప్పన తన దగ్గిరున్న సింహాన్ని మహాకలి ఎక్కివున్న ఏనుగు మీదికి ఉసిగొలిపి, దూరంగా పరిగెత్తి, "రాహువంశానికి, జై!" అంటూ తన చేతులోవున్న శూలాన్ని మహా కలికి గురిచేసి బలంగా విసిరాడు. కాని, అది గురితప్పి ఏనుగు దొక్కలో గుచ్చు కున్నది. దానితో అది బెదిరిపోయి, మహా కలి అపాలని ప్రయత్నించినా ఆగకుండా, ఘంకరిస్తూ అరణ్యం కేసి పరిగెత్తసాగింది. మహాకలి అంగరక్షకులు తమ నాయకుణ్ణి అనుసరించారు. కుంభిరుడు తన అనుచరులను హెచ్చరించి, సింహాన్ని తీసుకుని

చందమామ

మహాకలి వెంటబడ్డాడు. కాని, యీలోపలే శశికాంతుడు, మహాకలి దారిని అడ్డగిస్తూ, అతడి మీద బాణాలు ప్రయోగించసాగాడు.

కాలశంఖర మాంత్రికుడు, "కాంభవీ!" అంటూ పెద్దగా అరిచి, "అ దుర్మార్గుడికి అడ్డుతగలండి. నే నొస్తున్నాను!" అంటూ సొరంగం మీది నుంచి కుప్పించి దూకుతూ కిందికి దిగి, మహాకలి కేసి పరిగెత్తాడు. ధూమకుడూ, సోమకుడూ, భద్రుడూ కూడా మాంత్రికుడి వెంట పరిగెత్తారు.

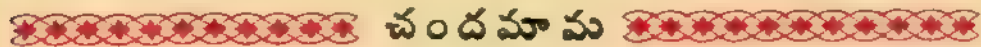
సొరంగద్వారం నుంచి ప్రవాహం వెంట బయటికి కొట్టుకువచ్చిన కొందరు రాక్షసులను, కుంభిరుడి అనుచరులు తేలికగా చంపేశారు. వాళ్ళు నీటపడి యీది యీది సగం చచ్చివుండటంతో, వాళ్ళు అంతగా ప్రతిఘటించలేక పోయారు. పులులూ, సింహాలూ వాళ్ళ మీదికి దూకి, కంఠాలను గావుపట్టు పట్టినై.

పరిస్థితి విషమించిందని తెలుసుకున్న మహాకలి, నిలిచి పోరాడటంకన్న, పారి పోవటమే క్షేమం అనుకున్నాడు. కాని, కాలశంఖరుడు తనవాళ్ళందరినీ, అతడు అరణ్యం లోకి పారిపోకుండా దారి అటకా యించమన్నాడు. "కావాలంటే వాణ్ణి కొండల కేసి పోనివ్వండి. అంతేగాని

అరణ్యంలోకి ఒక పారి జొరపడ్డాడో యిక మనకు కనబడడు," అని హెచ్చరించాడు.

మహాకలి, అతడి అనుచరు లిద్దరూ అన్ని వైపుల నుంచి చుట్టుముట్టబడ్డారు. అరణ్య మార్గం వైపున కుంభిరుడూ అతని అనుచరులూ చేరి అతడి మీదికి రాళ్ళూ, పెద్దపెద్ద చెట్లకొమ్మలూ విసరసాగారు. మరో వైపు నుంచి శశికాంతుడూ, సోమకుడూ వాళ్ళ మీద బాణాలు ప్రయోగిస్తున్నారు. ధూమకుడు మరిద్దరు అనుచరులతో రాకుమారి కాంతిసేననూ, భామానింగినీ ఆ ప్రదేశం నుంచి రక్షణ కోసం కొంత దూరంగా తీసుకుపోయాడు.

మహాకలి తన ఏనుగును శత్రువుల మీదికి పురికిస్తూ, అందినవాళ్ళను గదతో మోదుతూ కొంతసేపు పోరాడి, అకలాభం లేదని తెలుసుకుని, తన అంగరక్షకులను హెచ్చరించి, దాన్ని శశికాంతుడి కేసి దూకించాడు. శశికాంతుడు బాణాలతో ఏనుగును అడ్డగించలేకపోయాడు. మహాకలి యీ విధంగా శత్రువులయ్యాన్ని ఛేదించుకుని, కొండల కేసి పారిపోసాగాడు. అతడి అంగరక్షకులు అతడికి వెనకగా తమ ఏనుగును ఉరికించారు.

ఏనుగుతో దారి మార్గం లేని కొండ ఎక్కటం సాధ్యంకాదని తెలిసిన మహాకలి,

అ కొండలో తాను ఏనుగుతో కూడా ప్రవేశించటానికి అనువైన గుహ కోసం వెతికి, అలాంటి దొకటి కనిపించగానే, అగి, వెనక వస్తున్న అంగరక్షకులతో, "శత్రువుల నుంచి మనం చాలా దూరం వచ్చేశాం. మనం దాగబోయే గుహ వాళ్ళు కనుక్కోలేరు. అదుగో, ఆ ఎదురుగా కనిపించే గుహలోకి నే వెళ్తాను. మీరు యీ దావులనే ఏవైనా గుహలో దాగండి," అంటూ గుహలోకి ప్రవేశించాడు.

మహాకలి అంగరక్షకులు తమ నాయకుడు గుహ ప్రవేశించగానే, తామెక్కివున్న ఏనుగును అల్లంత దూరంలోవున్న మరొక గుహ దగ్గరకు తీసుకుపోయి, శత్రువులెవరూ తమను వెన్నాడటంలేదని ధృవపరుచుకునేందుకు ఒకసారి వచ్చిన మార్గం కేసి పరీక్షిగా చూసి, తరవాత ఏనుగును మెల్లగా గుహ కేసి నడిపారు. కాని, వాళ్ళు చాలా దురదృష్టవంతులు. ఏనుగును జాగ్రత్తగా వాళ్ళు గుహ ద్వారం దగ్గరకు తీసుకుపోయి, లోన ప్రవేశించబోయేంతలో, గుహ పైభాగాన్నుంచి, రాతితో చేయబడిన పడవలంగ రొకటి గిరగిరా తిరుగుతూ వచ్చి, వాళ్ళ కంఠాలను బలంగా తాకింది. ఆ దెబ్బకు వాళ్ళిద్దరూ దిమ్మెరపోయి,

చందమామ

కుయ్యం మనెందుక్కుడా శక్తిలేక, ఏనుగు మీది నుంచి దభి మంటూ కింది రాళ్ళమీద పడిపోయారు. ఆ మరుక్షణం పై నుంచి వికటాష్టహాసం విసబడింది. మరి కొన్ని బండరాళ్ళు గుహ పై నుంచి గురిగా వాళ్ళ శిరస్సుల మీద పడినై. అంగరక్షకు లిద్దరూ తలలు పగిలి ప్రాణాలు వదిలారు.

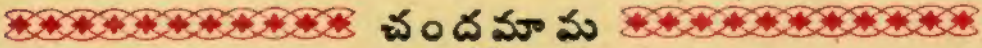
ఆ మరుక్షణం, "రాహు కేకు వంకాలు నశించాలి!" అంటూ పొట్టి రాక్షసుడు, రాళ్ళ చాటు నుంచి లేచి నిలబడి, రాతి లంగరును గాలిలో గిరగిరా తిప్పసాగాడు. అతడి పక్కన, వాడి ఆటవికభార్య వెనక్కు తిరిగి చప్పట్లు చరిచి చేతులూపసాగింది. ఒకటి రెండు నిమిషాలు గడిచినై. కుంతల దేశ మంత్రి గంగాధరుడు కొద్ది పరివారంతో పొట్టి రాక్షసుడి దగ్గరకు వచ్చాడు. రాక్షసు దాయనకు మహాకలి దాగి వున్న గుహ చూపించి, ఆ ప్రాంతాని కేసి పరుగున వస్తున్న మాంత్రికుడు కాలకంబరుణ్ణి, అతడి అనుచరుల్ని కొందరగా రావలసిందని హెచ్చరిస్తూ కేకలు ప్రారంభించాడు.

కొద్ది సేపటిలో మాంత్రికుడూ, శశి కాంతుడూ, కుంభీరుడూ గుహల దగ్గరకు వచ్చారు. మంత్రి గంగాధరుడు కొండ దిగి వచ్చి, తన కుమారుణ్ణి కౌగలించు

కుని, అనంద బాష్పాలు రాలుస్తూ, "శశి! నువ్వు బతికే వున్నావని మొదటి నుంచి నాకు గట్టి నమ్మకం వున్నది. ఈ పొట్టి రాక్షసుడు మూడు నాలుగు నెలల క్రితం మన రాజ్యం వచ్చి, పాతాళదుర్గాన్ని గురించిన అన్ని రహస్యాలూ చెప్పేశాడు. నేను కొద్దిపాటి సేనతో బయలుదేరి వారం రోజుల క్రితమే యీ ప్రాంతాలు చేరాను. పాతాళదుర్గం సర్వనాశన మవటం కళ్ళారా చూశాను. శుభం. రాకుమారి కాంతిసేన ఎక్కడ?" అని అడిగాడు.

కాంతిసేనా, భామాసింగి కొంచెం అలస్యంగా అక్కడికి వచ్చి చేరారు. మంత్రి

గంగాధరుడు రాకుమారికి, ఆమె తండ్రి ఉగ్రసేనుడి క్షమవార్తలు చెప్పి, "వస్తుకం కదంబరాజ్యానికి రాజు లేకపోయినా, నీవు ఆ రాజ్యం చేరిన మరుక్షణం నిన్ను రాణిగా అంగీకరించేందుకు ప్రజలు సిద్ధంగా వున్నారు. ఆ తరువాత నీవు పరించిన వ్యక్తి కదంబరాజువుతాడు," అని చెప్పాడు.

"అంకా పరించటమా? శకికాంతుడూ, రాకుమారి ఏనాడో ఒకర్నాకరు ప్రేమించు కుని వివాహం ఆడేశారు. నేను ఆమెను దొంగిలించుకు వచ్చేప్పుడు చేసిన వాగ్దానం నెరవేర్చుకున్నాను. అవునా, రాజకుమారి?" అని ప్రశ్నించాడు కుంభీరుడు.

కాంతిసేన ఆ మాటలకు సిగ్గుపడి తల వంచుకున్నది. కాలశంఖుడు మంత్రి గంగాధరుడి ముందుకు వచ్చి, "మహా మంత్రి! అంకా శుభప్రదంగానే ముగిసింది. ధూమకుడూ, సోమకుడూ చేసిన సహ యాపై మరిచిపోకండి. భద్రుడు ఎలానూ మీవాడే. పోతే, నేను కుంభీరుడికి చేసిన వాగ్దానం ఒకటున్నది. అతణ్ణి యీ ప్రాంతా లకు రాజును చేసి, నా దారిన నేను మహా కళి నర్పించేందుకు కొండల్లోకి పోతాను," అని చెప్పి పొట్టిరాక్షసుణ్ణి, "ఆ దుర్మార్గుడు మహాకలి దాగిన గుహ ఏది?" అని ప్రశ్నించాడు.

పొట్టిరాక్షసుడు గుహ చూపించాడు. మాంత్రికుడు గుహ ముందుకు పోయి మంత్రదండాన్ని పైకెత్తి, "మహాకలి, బయటికిరా. నీ చావు సమీపించింది. నాతో ద్వంద్వ యుద్ధానికిరా. నా అనుచరు లెవరూ నీ మీద ఆయుధం ఎత్తరు. నువ్వు నన్ను జయించావో, నీ యిష్టంవచ్చిన చోటుకు పోయేందుకు, నా వాళ్ళెవరూ అడ్డుతగలరు," అని కేక వేశాడు.

మరుక్షణం మహాకలి గద భుజాన పెట్టు కుని గుహ నుంచి బయటికి వస్తూ, "అలా అయితే మనం ధర్మయుద్ధం చేద్దాం.

ఏనుగును గుహలోనే వదిలి వచ్చాను. కాచుకో!" అంటూ మాంత్రికుడి మీదికి లంఘించాడు.

కాలశంబుడు, అతడి దెబ్బను తన మంత్రదండంతో కాచుకుని, "పాపీ! ముందే చెప్పుకున్నాను. నువ్వెవరినైతే దొంగ చాటుగా మీదపడి తల నరికి చంపావో, ఆ నా తండ్రిగారిది, యీ మంత్రదండం. ఇది, నీ శరీరాన్ని తాకిందో, నీటి బుడగలాగా పేలిపోతావు. ఇక చూపించు, నీ గదావిద్యాప్రాపిణ్యం," అంటూ ముందు కురిచాడు.

మాంత్రికు డిలా అనే నరికి మహాకలి నిర్విణ్ణుడై, భయంతో వణికిపోతూ, మంత్ర దండం దెబ్బలను గదతో కాచుకుంటూ, ఒక్కొక్క అడుగు వెనక్కు వేయసాగాడు. కాని, కాలశంబుడు, మహాకలికి పారి పోయే అవకాశం యివ్వకుండా, మీదిమీదికి దూకుతూ, అతడు బాగా అలిసిపోయినట్టు కనబడగానే, "పాపీ, యిక చావు!" అంటూ ఎడం చేత్తో గదను పట్టుకు లాగి, మంత్రదండంతో అతడి గుండెల్లో పొడి చాడు. ఆ వెంటనే కళ్ళను మిరుమిట్టు కొల్పోలాంటి కాంతి, చెవులు దిబ్బిళ్ళు పడే టంత ధ్వని ఒకేసారి వుట్టింది. మహాకలి

శరీరం చిన్నాభిన్నమై అంత ఎత్తున గాలి లోకి లేచిపోయింది.

అందరూ కాలశంబుడికి జయజయ ధ్యానాలు చేశారు. మాంత్రికుడు, మహాకలి గదను కుంభీరుడికిస్తూ, "కుంభీరా! నువ్వు దండకారణ్యానికి రాజువు. పాతాళదుర్గం యింకా ఏమైనా మిగిలి వుంటే దానికి అధిపతివి," అన్నాడు.

"మహామాంత్రికా, నేను నీకు ఆజన్మ కృతజ్ఞుణ్ణి. కొండ మీది సరోవరజలం కింది పాతాళదుర్గం మీదికి ప్రవహించకుండా ఆపవలసిందిగా ప్రార్థిస్తున్నాను," అన్నాడు కుంభీరుడు, మాంత్రికుడికి నమస్కరిస్తూ.

చందమామ

"ఆ పని యీ రాత్రే చేస్తాను. తిరిగి బండరాయిని యథాస్థానంలో పెడితే ప్రవాహం కట్టుబడి పోతుంది. భయపడకు," అన్నాడు కాలశంబుడు.

ఆ సాయంకాలం మంత్రి గంగాధరుడి పరివారం, కుంభీరుడి అనుచరులూ ఎందువినోదాలతో హాయిగా గడిపేకారు. గంగాధరుడు రెండు రోజులపాటు మాంత్రికుడికి, కుంభీరుడికి అతిథిగా వుండి శశికాంతుడూ, కాంతిసేనా, పరివారం వెంటరాగా కుంతల దేశానికి బయలుదేరాడు.

అందరూ ప్రయాణం అయి పోయేటప్పుడు కుంభీరుడు, విరూపుణ్ణి పక్కకు పిలిచి, "భామాసింగి జాగ్రత్త. అది మహాకలి మీద మోహపది అఖరు క్షణంలో పాతాళదుర్గం వదలనని మొండి కెత్తింది. నేరు మూసి బలవంతంగా భుజాన వేసుకుని బయటికి లాక్కొచ్చాను. దాన్ని భిల్ల నాయకుడు పులిందుడికి ఒప్పచెప్పక

పోయావో, నీకూ అతడికి బతికున్నాళ్ళూ పోరు తప్పదు," అని సలహా ఇచ్చాడు.

"అది వాడి పదో పడుచు పెళ్ళాం. కాళ్ళూ చేతులూ కట్టి మోసుకు పోయి అయినా సరే, అతగాడికి ఒప్పచెప్పతాను. కాని...మహాకలి మీది ఇంత విజయమూ నాకు ఆనందం కలిగించటం లేదు. ఈ జరిగిపోయిన గొలభాలో, నా నల్లగరుడుడు చారి తప్పి ఎటో ఎగిరిపోయాడు," అన్నాడు విరూపుడు విచారంగా.

"దాన్ని యీ కొండల్లో ఎక్కడున్నా వెతికి పట్టుకుని, నీకు వంపుతాను, సరేనా?" అంటూ కుంభీరుడు, విరూపుడి నడుం పట్టుకుని గిరగిరా తిప్పి కిందదించాడు.

"అహ్, కాంభవీ! నువ్వు రాక్షసుడి వన్న మాటే మరిచాను, నుమా!" అంటూ విరూపుడు పెద్దగా సవ్వి, చాలాదూరం ముందుకు పోయిన తనవాళ్ళను కలుసుకునేందుకు పరిగెత్తాడు. —(అయిపోయింది)

